

ЭЪТИЛОФИ ҶОМЕАИ ШАҲРВАНДӢ БАР ЗИДДИ ШИКАНҶА ВА БЕҶАЗОӢ ДАР ТОҶИКИСТОН

(натиҷаҳои фаъолият дар соли 2020)

Муаллиф-мураттиб: Нигина Баҳриева

Гузориши мазкур дар асоси маълумоте омода шудааст, ки аз ҷониби ташкилотҳои узви Эътилофи ҷомеаи шаҳрвандӣ бар зидди шиканҷа ва бечазоӣ дар Тоҷикистон пешниҳод шудааст.

Дар омода намудани фаслҳои гузориш ширкат варзиданд: Нигина Баҳриева, Нурмаҳмад Халилов, Гулчеҳра Холматова, Шоира Давлатова, Хуршеда Раҳимова.

МУНДАРИЧА

	Саҳифа
Муқаддима	5
1 Мақсад ва самтҳои афзалиятноки фаъолият	6
2 Сохтори Эътилоф	7
3 Фаъолияти Эътилоф дар соли 2020	9
3.1. Фаъолияти эътилоф ва ташкилотҳои узви эътилоф оид ба пешгирӣ ва мубориза бо пандемияи covid-19	14
3.2. Татбиқи низоми официатбахшии қурбониёни шиканча ва муносибати бераҳмона	19
3.3. Дастгирии ҳуқуқӣ	23
3.4. ТАТБИҚИ ПРИНСИПҲОИ ИСТАМБУЛӢ БАРОИ ТАҒТИШОТИ САМАРАНОКИ ТИББӢ ВА ҲУҚҚАТГУЗОРИИ ШИКАНЧА ВА МУНОСИБАТИ БЕРАҲМОНА ДАР ТОҶИКИСТОН	30
3.5. Фаъолияти гурӯҳ оид ба мониторинги муассисаҳои маҳрумӣ аз озодӣ ва маҳдуд кардани озодӣ	34
3.6. Фаъолияти ташкилотҳои узви эътилоф	36
3.7. Маориф ва маърифатнокӣ	38
3.8. Тавзеҳи масоили шиканча дар воситаҳои ахбори омма	48

РЎЙХАТИ ИХТИСОРАҶО

АНМН – Агентии назорати маводи нашъаовари назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон

ДИДҲБ – Дафтар оид ба институтҳои демократӣ ва ҳуқуқи инсон

ВМКБ – Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон

ҚДАМ – Кумитаи давлатии амнияти миллӣ

СРИҚҚ – Сарраёсати иҷроии қазои ҷиноятии Вазорати адлияи ҚТ

ГКҲ – Гурӯҳи кумаки ҳуқуқӣ

ГРЛ – Гурӯҳ оид ба офиятбахшии шахсони бо шиканҷа дучоромада ва/ё аъзои оилаи онҳо

ИА – Иттиҳоди Аврупо

ҚТ – Ҷумҳурии Тоҷикистон

ВАО – Воситаҳои ахбори омма

ТСТ – Ташхиси судиву тиббӣ

ҚҲИ – Кумитаи оид ба ҳуқуқи инсон

ЛОВ – Шахси дорои имкониятҳои маҳдуд

ВҚД – Вазорати корҳои дохилӣ

ВКХ – Вазорати корҳои хориҷӣ

КБСС – Кумитаи Байналмилалӣ Салиби Сурх

ВМ – Вазорати мудофиа

ТҚБ - ташкилоти ҷамъиятии байналмилалӣ

ҲБҲИ – Ҳамкории байналмилалӣ барои ҳуқуқи инсон

МТР – Ислоҳоти байналмилалӣ зиндонҳо

ВА – Вазорати адлия

ТҒД – Ташкилоти ғайридавлатӣ

ММП – Механизми миллии пешгирӣ

ТҚ – Ташкилоти ҷамъиятӣ

САҲА – Созмони амният ва ҳамкорӣ дар Аврупо

ШВҚД – Шӯъбаи вазорати корҳои дохилӣ

СММ – Созмони милали Муттаҳид
ФЧ – Фонди Ҷамъиятӣ
БРСММ – Барномаи Рушди Созмони Милали Муттаҳид
НТМ – Ноҳияҳои тобеи марказ
ТТ – Тавқиғҳои муваққатӣ
ПИ – Протоколи Истамбулӣ
ДМТ – Донишгоҳи миллии Тоҷикистон
ИҶК БМ – Институти "Ҷамъияти Кушода" -Бунеди мадад
ТНМ – Тавқиғҳои нигоҳдории муваққатӣ
ДИ ПҶТ – Дастгоҳи иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон
МУ – Муассисаи ислоҳӣ
ИКОҶИ – Идораи Комиссари олий оид ба ҳуқуқи инсон
КМҶ – Кодекси муҳофизати ҳаёти
ТДУ– Тафсири даврии универсалӣ
ВҶИ – Ваколатдор оид ба ҳуқуқи инсон
ПФКЗШ –Протоколи факултативии Конвенсияи зидди шиканҷа
ОМ – Осиеи Марказӣ
ЮНИСЕФ – Хазинаи қудакони Созмони Милали Муттаҳид

Ихтисораҳо бо забони англисӣ

USD – доллари ИМА
DCAF – Маркази назорати демократӣ аз болои қувваҳои мусаллаҳ
DFID – Департаменти рушди байналмилалӣ
ABA/ROLI – Ассотсиатсияи ҳуқуқшиносони Амрико/Ташаббуси волоияти қонун
NED – Фонди миллии дастгирии демократия

МУҚАДДИМА

Эътилофи ҷомеаи шаҳрвандӣ зидди шиканча ва бечазой дар Тоҷикистон моҳи сентябри соли 2011 баҳри муттаҳид сохтани саъю кӯшишҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ дар мубориза бар зидди шиканча ва бечазой дар Ҷумҳурии Тоҷикистон таъсис ёфтааст. Дар ин муддат Эътилоф ба сохтори ба таври муназзам амалкунандаи ҷомеаи шаҳрвандӣ мубаддал гашта, дар сатҳи миллӣ ва байналмилалӣ эътироф шудааст. Эътилоф платформаи муҳим ва фазои беҳатар барои ҳамаи аъзои он мебошад, ки барои дастгирӣ, гирифтани маслиҳати касбӣ, машварат, баланд бардоштани малакаи касбии худ, муттаҳид сохтани талошҳо ва баромад намудан бо овози ягона ҷиҳати таъсиргузори самараноктар ба шахсони қароқабулкунанда, қурбонӣён ва донорҳо имкон фароҳам меорад. Шаффофияти фаъолият ва ахлоқи касбӣ, принципҳои бағоят муҳими фаъолияти Эътилоф мебошанд.

Аъзои Эътилоф ТҒД-ҳои пешбар дар соҳаи ҳифзи ҳуқуқи инсон бо таҷрибаи бисёрсола мебошанд, ки аз ҷониби созмонҳои байналмилалӣ дастгирӣ карда мешаванд ва дорои имкониятҳои муколама бо мақомоти кишвар буда, робитаҳои худро бо ВАО мустаҳкам менамоянд ва дар пешбурди фаъолият оид ба мубориза бо шиканча ва бечазой нақши асосиро мебозанд. Эътилоф ба кушодани муколамаи ҷамъиятӣ оид ба масъалаи шиканча мусоидат намуд ва дорои фаҳмиши хуби вазъ дар сатҳи инфиродӣ (қори бевосита бо қурбонӣёни шиканча ва хешовандони онҳо) ва сиёсӣ (таҳлили сиёсат, иштирок дар пешбурди сиёсат) буда, барои пешбурди тавсияҳои худ механизмҳои минтақавӣ ва байналмилалиро самаранок истифода мебарад.

Эътилоф дорои сомонаи худ www.notorture.tj ва саҳифаҳо дар шабакаҳои иҷтимоӣ мебошад, ки василаҳои фарогири иттилоотӣ оид ба масъалаи шиканча ва муносибати бераҳмона дар Тоҷикистон буда, дар онҳо моддаҳо, ҳуҷҷатҳои барномавии дахлдор, натиҷаҳои таҳлил ва муоина, мусоҳиба ва дигар иттилооти заруриро пайдо кардан мумкин аст.

Эътилоф дар шабакаҳои иҷтимоӣ саҳифаҳои худро дорад: Дар

Facebook: <https://www.facebook.com/notorture.tj>

Дар Twitter: <https://twitter.com/NoTortureTj>

Дар Soundcloud: <https://soundcloud.com/notorture-tj>

Дар Youtube: <https://www.youtube.com/channel/UCWfjfabt9tacFgj-rcJZqtw>

Дар Odnoklassniki: <https://ok.ru/group/54476259131498>

Дар Телеграм: <http://t.me/notorturetj>

Дар Instagram: [notorture.tj](https://www.instagram.com/notorture.tj)

Дар соли 2020 фаъолияти умуми Эътилоф аз ҷониби иттиҳоди Аврупо, Фонди Зигрид Раузинг Траст, Институти ҷамъияти Кушода (Берлин), Шуъбаи ташкилоти Байналмилалӣ Институти Ҷамъияти Кушода - Бунёди Мадад дар Тоҷикистон, Дафтари барномаҳои САҲА дар Тоҷикистон, Фонди ихтиёрии СММ оид ба дастгирии ҷабрдидагонӣ шиканча, БРСММ ва ғайра дастгирӣ карда шуд.

1. МАҚСАД ВА САМТҲОИ АФЗАЛИЯТНОКИ ФАЪОЛИЯТ

1.1. Эътилоф дар назди худ чунин ҳадафҳо мегузорад:

- Муттаҳид сохтани талошҳо ва талабот нисбати мақомоти ҳокимияти давлатӣ оид ба ташаққули сиёсати "таҳаммули сифрӣ" ба шиканча дар Тоҷикистон;
- Дар асоси стандартҳои байналмилалӣ ҳуқуқ ба озодӣ аз шиканча, равона намудани талошҳо ба тақмили қонунгузорӣ ва таҷрибаи татбиқи қонунҳо.

1.2. Афзалиятҳо ва самтҳои асосии фаъолияти Эътилоф барои солҳои 2016-2020:

- 1) Пешбурди ташаққули низоми самарабахши посух ба аризаҳо оид ба ҳолатҳои шиканча ва муносибати бераҳмона ва механизми мустақили таҳқиқи шиканча дар Тоҷикистон
- 2) Пешбурди стандартҳои Протоколи Истамбулӣ дар қонунгузорӣ ва амалия, аз ҷумла, ташкил намудани институти мустақили таҳқиқи судиву тиббӣ
- 3) Пешбурди ташаққули институти назорати ҷамъиятӣ аз болои ҷойҳои маҳрумкунӣ ва маҳдудкунӣ аз озодӣ
- 4) Пешбурди тақмили механизмҳои самараноки ҷаброни зиён ба қурбониёни шиканча ва аъзои оилаи онҳо, ва ҷаброни одилона ва кофӣ, аз ҷумла маблағҳо барои фароҳам овардани имкони офиятбахшии пурратар.

Дар соли 2021 Эътилоф фаъолияти зеринро идома хоҳад дод:

- Рушди минбаъдаи сомонӣ Эътилоф www.notorture.tj.org, ки ягона сарчашмаи бозғоштӣ ва пурраи иттилоот оид ба ҳолатҳои мушаххас, мониторинг ва ҳисоботдиҳӣ дар бораи вазъи озодӣ аз шиканча дар Тоҷикистон барои ҷомеа ва гурӯҳҳои касбӣ мебошад. Сомона ба баланд бардоштани сатҳи огоҳии ҷомеа оид ба вазъи озодӣ аз шиканча дар Тоҷикистон мусоидат менамояд ва ҳамчун платформа барои мубодилаи иттилоот байни тамоми субъектҳои асосӣ дар сатҳи миллӣ ва байналмилалӣ хидмат менамояд.
- Идома додани пешниҳоди кумаки ҳуқуқӣ ба қурбониёни шиканча, пешбурди муҳофизатҳои судии стратегӣ, ҳуҷҷатгузориҳои ҳолатҳои шиканча. Ҳуҷҷатгузориҳои ҳолатҳои шиканча ба Эътилоф имкон медиҳад, ки дар бораи вазъи шиканча дар кишвар маълумоти бевосита ба даст орад, дар ҳоле ки пешбурди муҳофизатҳои судии стратегӣ имкони ноил шудан ба ташаққули амалияи устувори татбиқи меъёрҳои қонунгузорӣ дар бораи ҷомеаи қурбониёни шиканча, инчунин амалияи пардохти ҷабронпулӣ ба қурбониёни шиканча тибқи стандартҳои байналмилалӣ фароҳам меорад.
- Гузаронидани мониторинги иҷроӣ тавсияҳои Кумитаи зидди шиканча, Кумита оид ба ҳуқуқи инсон, Маърузачии махсуси оид ба шиканча аз рӯи натиҷаҳои сафарҳо ба Тоҷикистон.
- Омодаҳои ҳуҷҷатҳои таҳлиلى ва гузоришҳои алтернативӣ ба мақомоти СММ, инчунин дар доираи муколамаҳои байниҳукуматӣ оид ба ҳуқуқи инсон.
- Иштироки фаъолона дар пешбурди сиёсати миллӣ дар соҳаи озодӣ аз шиканча: созмон додани институти мустақили мониторинги ҷойҳои маҳрум сохтан аз озодӣ, тақмили қонунгузорӣ, иҷроӣ нақшаи чорабиниҳо оид ба ҷорӣ намудани Протоколи Истамбулӣ.
- Гузаронидани омӯзишҳо ва чорабиниҳои таълимӣ оид ба масъалаҳои озодӣ аз шиканча барои адвокатҳои амалкунанда ва намояндагони ихтисосҳои ҳуқуқӣ.

-
- Таҳия ва пешбурди сиёсат оид ба муҳофизат аз шиканча ва муносибати бераҳмона дар робита бо пандемияи COVID – 19.

Дар соли 2020 Ётилоф ба муҳокимаи таҳияи **Стратегияи нав** барои панҷ соли оянда оғоз намуд. Воҳӯриҳои инфиродӣ бо намоёндагони гурӯҳҳои қорӣ Ётилоф гузаронда шудан, арзёбии самаранокии фаъолияти Ётилоф ва раванди ноил шудан ба мақсадҳои Стратегияи амалкунанда анҷом дода шуд. Рӯзҳои 12-14 сентябри соли 2020 воҳӯрии қорӣ оид ба муҳокимаи Стратегияи оянда гузаронда шуд. Дар воҳӯрӣ вазифаҳо ва ақидаҳои нав барои мусоидат ба озодӣ аз шиканча ва муносибати бераҳмона пешниҳод карда шуда, ба масъалаҳои қори Ётилоф дар шароити пандемияи COVID - 19 таваҷҷуҳи махсус зоҳир карда шуд. Дар айнаи ҳол, дар робита бо он, ки тамоми вазифаҳои номбурда дар доираи стратегияи амалкунанда муҳим мебошанд, масъалаи тамдиди амали Стратегия барои ду сол мавриди муҳкима қарор дорад.

2. СОҲТОРИ ЁТИЛОФ

Ётилоф намоёндагони ташкилотҳои ҳифзи ҳуқуқи инсон дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ва шахсони алоҳидаеро, ки фаъолият оид ба мубориза бо шиканча ва муносибати бераҳмонаро анҷом медиҳанд, муттаҳид менамояд ва дар асоси **Қоидаҳо ва усулҳои иштирок дар Ётилофи ҷомеаи шахрвандӣ барзидди шиканча ва бечазой дар Тоҷикистон ва Стратегияи мувофиқашуда амал менамояд.**

Ба ҳолати 31 декабри соли 2020 аъзо ва шарикони Ётилоф аз 13 ташкилотҳои ҷамъиятӣ ва 9 шахсони алоҳида иборат мебошанд:

1. ТҶ "Апейрон»
2. ТҶ "Анҷумани ҳуқуқшиносони Помир»
3. Ассотсиатсияи Машваратчиёни халқии вилояти Суғд
4. ТҶ Созмони занони маъҷуб "Иштирок"
5. ТҶ "Дунёи ҳуқуқ»
6. ТҶ "Наҷоти кӯдакон"
7. Ташкилоти ҷамъиятии "Маркази мустақил оид ба ҳифзи ҳуқуқи инсон"
8. Фонди ҷамъиятии "Нотабене"
9. ТҶ "Солимии ҷамъият ва ҳуқуқи инсон"
10. ТҶ "Отифа»
11. ТҶ "Дафтари озодиҳои шахрвандӣ»
12. Фонди ҷамъиятии "Ташаббуси ҳуқуқӣ"
13. ТҶ "Маркази ҳуқуқи инсон»
14. Абдурахмон Шарипов, ҳуқуқшинос
15. Аскар Турсунов, адвокат
16. Аҳлиддин Салимов, рӯзноманигор
17. Зоир Раззаков, қоршиноси тиббӣ
18. Наргис Ҳамрабаева, рӯзноманигор
19. Фазлиддин Ҳоҷаев, рӯзноманигор
20. Ойниҳол Бобоназарова, қоршиноси мустақил
21. Умед Ниёзов, адвокат
22. Шӯҳрат Саидов, адвокат

2.1. Гурӯҳҳои корӣ ва мақомоти роҳбарикунанда:

Шӯрои Эътилоф - тамоми аъзо ва шарикони Эътилоф

Ҳамоҳангсози Эътилоф – Нурмаҳмад Халилов, "Маркази оид ба ҳуқуқи инсон"

Маркази таҳлилий – Нигина Баҳриева, фонди Ҷамъиятии "Нотабене»

Гурӯҳи оид ба мониторинги ҷойҳои маҳрумкунӣ ва маҳдудкунӣ аз озодӣ – Фарҳод Бобоев, ТҶ "Маркази оид ба ҳуқуқи инсон"

Гурӯҳи кӯмаки ҳуқуқӣ – Гулчеҳра Холматова, ТҶ "Дунёи ҳуқуқ»

Гурӯҳи оид ба офиятбахшии шахсони бо шиканҷа дучоронида ва/ё аъзои оилаи онҳо – Гулчеҳра Раҳмонова, "Ташаббуси ҳуқуқӣ" (дар асоси Стратегия амал мекунад).

Гурӯҳи расонаӣ – Шоира Давлатова, "Маркази мустақил оид ба ҳифзи ҳуқуқи инсон" (дар асоси Стратегия амал мекунад).

3. НАТИЧАҶОИ АСОСИИ ФАЪОЛИЯТИ ЭЪТИЛОФ ДАР СОЛИ 2020

Аз ҷониби Гурӯҳи кӯмаки ҳуқуқии Эътилоф **38 муроҷиати нав** оид ба шиканча ва муносибати бераҳмонаи эҳтимолӣ ҳуҷҷатгузорӣ карда шуд, зиёда аз 204 **машваратҳо, пешниҳод карда шуд, дар мавриди 20** парванда оид ба ҳолатҳои шиканча ва муносибати бераҳмона дастгирии ҳуқуқӣ расонида шуда, **аз рӯи 13 парванда хизматрасонии адвокат пешниҳод карда шуд. Аз ҷониби ТҶ "Маркази мустақил оид ба ҳифзи ҳуқуқи инсон"** 1 муроҷиати нав ба қайд гирифта шуд; аз рӯи 4 парванда оид ба шиканча ва МБ хизматрасонии адвокат пешниҳод карда шуда, 85 машварат баргузор гардид ва 73 ҳуҷҷати ҳуқуқӣ ва ҳуҷҷатҳои мурофиавӣ тартиб дода шуданд. Аз ҷониби ташкилоти узви Эътилоф "Дафтари озодиҳои шаҳрвандӣ" дар давоми соли 2020 ба даъватшавандагон, хизматчиёни ҳарбӣ ва аъзои оилаи онҳо **417** машварат расонида шуда, аз рӯи 10 парванда дастгирии ҳуқуқӣ расонида шуд.

32 нафар одамон (аз рӯи 22 парванда), аз онҳо 10 нафар мардон ва 16 нафар занон, 2 писари ноболиғ ва 4 духтари ноболиғ аз офиятбахшӣ гузаштанд. Аз шумораи умумии ин шахсон 19 нафар бевосита зарардидагони шиканча ва муносибати бераҳмона, як нафар духтари (12 сола) мебошад, ки қурбонии зӯроварии шахвонӣ ва 12 нафар хешовандони қурбониени шиканча ва/ё муносибати бераҳмона мебошанд.

Аз ҷониби Гурӯҳи расонаӣ 454 мавод, аз ҷумла бо забони русӣ - 230 мавод (варақаҳои матбуотӣ - 12, таҳлилҳо - 12, маводҳои мултимедиаӣ/видеӣ/аудиӣ - 19, маводҳои иттилоотӣ - 87, аз манбаҳои дигар - 12, маводҳо барои иқдомҳо ва маърақаҳо - 88); бо забони тоҷикӣ - 149 мавод (варақаҳои матбуотӣ - 7, таҳлилҳо - 8, маводҳои мултимедиаӣ/видеӣ/аудиӣ - 13, маводҳои иттилоотӣ - 42, аз манбаҳои дигар - 3, маводҳо барои иқдомҳо ва маърақаҳо - 76); бо забони англисӣ - маводҳо барои иқдомҳо ва маърақаҳо – 75 мавод нашр гардиданд.

Омодасозии гузориши солонаи Эътилоф барои соли 2019. Дар давраи аз моҳи декабри соли 2019 то январи соли 2020, омодасозии гузориши солонаи Эътилоф барои соли 2019 оғоз гардид. Гузориш дар сомонаи Эътилоф бо забонҳои русӣ ва англисӣ нашр гардидааст.

Гузориш оиди фаъолияти минбаъда марбут ба иҷрои тавсияҳои Кумитаи зидди шиканча дар бораи раванди иҷрои Конвенсияи зидди шиканча ва дигар намудҳои муносибат ва ҷазои бераҳмона, ғайриинсонӣ ва таҳқиркунандаи шаъну шараф аз ҷониби Тоҷикистон¹. Кумитаи зидди шиканча дар тавсияҳои ниҳии худ нисбати гузориши даврии сеюми Тоҷикистон се тавсияи асосии афзалиятнокро муайян намудааст (CAT/C/TJK/CO/3), ки оиди иҷрои онҳо давлати аъзо дар давоми як сол бояд ҳисобот диҳад. Эътилоф дар якҷоягӣ бо Ҳамкории байналмилалӣ оид ба ҳуқуқи инсон (Белгия) ва Фонди Ҳелсинки оид ба ҳуқуқи инсон (Полша) гузоришро оиди фаъолияти минбаъда таҳия намуд².

¹ https://tbinternet.ohchr.org/Treaties/CAT/Shared%20Documents/TJK/INT_CAT_NGS_TJK_41773_E.pdf

² Ҳуҷҷат бо кӯмаки молиявии Намояндагии Иттиҳоди Аврупо дар Тоҷикистон омода карда шудааст

Стратегияи миллӣ дар соҳаи ҳуқуқи инсон то соли 2030

Дар соли 2020 кор дар самти таҳияи стратегияи Миллӣ дар соҳаи ҳуқуқи инсон то соли 2030 ва таҳияи нақшаи Корӣ ба Стратегия идома ёфт. Фаъолият аз ҷониби Раёсати кафолатҳои ҳуқуқи инсон Дастгоҳи иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон якҷоя бо Фонди ҷамъиятии "Нотабене"³ амалӣ карда мешавад. Намояндагони Эътилоф дар кори гурӯҳи корӣ оид ба таҳияи лоиҳаи Стратегия иштироки фаъолона варзиданд ва тавсияҳои худро пешниҳод карданд. Қабули

Стратегия дар соли 2021 дар назар дошта шудааст.

Таҳияи Нақшаи амал ба Стратегияи ислоҳоти низоми иҷроии ҷазои ҷиноятии ҶТ барои давраи то соли 2030. Рӯзи 30 июли соли 2020 намояндагони Эътилоф дар вохӯриё, ки аз ҷониби Вазорати адлия оид ба муҳокимаи Стратегия ташкил карда шуд, иштирок намуданд. Дар вохӯриё оиди таҳияи Нақшаи амал ба Стратегия қарор қабул карда шуд. Иштирокчиёни вохӯриё намояндагони вазорату идораҳои гуногун, аз ҷумла Сарраёсати иҷроии ҷазои ҷиноятии, Прокуратураи генералӣ, Вазорати адлия, Вазорати молия, Вазорати меҳнат, Вазорати тандурустӣ ва намояндагони ҷомеаи шаҳрвандӣ буданд.

рӯзҳои 10-16 августи соли 2020, дар осоишгоҳи "Сароб" машаварати корӣ оид ба таҳияи матни ниҳоии лоиҳаи Нақшаи чорабиниҳо баргузор гардид. Вохӯриё аз ҷониби Сарраёсати иҷроии ҷазои ҷиноятии Вазорати адлияи ҶТ дар ҳамкорӣ бо ТҶ "Маркази ҳуқуқи инсон"⁴ бо иштироки намояндагони ВА, СРИҶҶ ВА, Вазорати меҳнат ва шуғли аҳоли, ВТҶИА, Вазорати маориф, прокуратураи генералӣ, Вазорати молия, Маркази миллии қонунгузори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Ваколатдор оид ба ҳуқуқи инсон, Фонди "Ташаббуси ҳуқуқӣ" ва ТҶ "Маркази ҳуқуқҳои инсон" ташкил карда шуд. Моҳи октябри соли 2020 Вазири адлия нусхаи пешакии Нақшаи амалро, ки аз забони тоҷикӣ ба забони русӣ тарҷума шудааст, маъқул донист. Дар айнаи замон лоиҳаи Нақшаи амал таҳти баррасии Ҳукумати ҶТ қарор дорад.

Вохӯрии гурӯҳи корӣ оид ба таҳияи лоиҳаи нави КҶ ҶТ, Гулистон, 13-25-уми июли соли 2020. Намояндагони Эътилоф дар вохӯрии корӣ, ки бо дастгирии БРСММ дар Тоҷикистон ташкил карда шуд, иштирок намуданд. Ба ҳайати гурӯҳи корӣ намояндагони Дастгоҳи иҷроияи Президенти ҶТ, Прокуратураи генералӣ, Суди Олӣ, Маркази миллии

³ Фаъолият дар доираи лоиҳаи "Пешбурди ҳамкорӣ ва муколама байни давлат ва ниҳодҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ дар соҳаи ҳуқуқи инсон" бо дастгирии молиявии иттиҳоди Аврупо амалӣ карда мешавад.

⁴ Бо дастгирии Дафтари барномаҳои САҲА дар Душанбе, аз ҷониби Ислоҳоти байналмилалӣ зиндонҳо ва Фонди ҷамъиятии "Ташаббуси ҳуқуқи инсон" дар доираи лоиҳаи "Пешбурди бархӯрди ҳифзи ҳуқуқ дар рафти ислоҳоти низоми пенитенсиарии Тоҷикистон", ки аз ҷониби Намояндагии ИА дар Тоҷикистон маблағгузорӣ мешавад.

қонунгузори назди Президенти ҷумҳурии Тоҷикистон ва доираҳои илмӣ дохил буданд. Дар мулоқот фаслҳои таҳияшудаи лоиҳаи КҶ ҚТ, инчунин пешниҳодҳои сохторҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ мавриди баррасӣ қарор гирифтанд.

Дар соли 2020 ТҶ "Нотабене" яқоя бо Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ба раванди таҳияи **лоиҳаи қонун "Дар бораи шӯроҳои ҷамъиятӣ"**⁵ оғоз бахшид. Гурӯҳи корӣ таъсис дода шуд, ки дар давоми соли 2020 як қатор вохӯриҳои онлайн ва оффлайн баргузор намуд. Аз ҷониби ГК таҳлили қонунгузори миллии дар соҳаи танзими фаъолияти шӯроҳои ҷамъиятӣ дар кишвар омода карда шуд ва инчунин таҷрибаи кишварҳои дигар дар соҳаи мазкур омӯхта шуд, ки дар ин замина лоиҳаи пешакии қонун омода гашт. Дар моҳи июли соли 2020 лоиҳаи қонун ба намояндагони вазорату идораҳои дахлдори кишвар пешниҳод карда шуд. Аз рӯи тавсияҳои бадастомадаи лоиҳаи қонун пурра карда шуд ва ба Дастгоҳи Президенти ҚТ барои хулосаи пешниҳод карда шуд. Пас аз гирифтани хулосаи гузаронидани машваратҳои миллии дар минтақаҳо бо иштироки намояндагони ҷомеаи шаҳрвандӣ пешбинӣ шудааст.

Дастури амалӣ барои судяҳо оид ба масъалаҳои ҷуброни зарар ба қурбониёни шиканча "Адолат бидуни ҷуброн нест: қарорҳои одилонаи судӣ – роҳ ба сулҳ бидуни шиканча" аз ҷониби коршиноси байналмилалӣ Елена Волочай таҳия гардида, ӯҳдадорҳои ҳуқуқии байналмилалии кишвар ва қонунгузори миллии оид ба масоили ҷуброн кардани зарар, ҷанбаҳои психологӣ ва оқибатҳои шиканча барои қурбониён, инчунин баррасии амалияи мақомоти байналмилалӣ оид ба ҳуқуқи инсонро дар бар мегирад⁶.

Аз ҷониби Идораи ҳуқуқи инсон ва риояи қонуният дар якҷоягӣ бо Фонди Ҳелсинки оид ба ҳуқуқи инсон Дастури иттилоотӣ "Ҳуқуқи шахсоне, ки дар муассисаҳои иҷтимоӣ (хонаҳои кӯдакон, мактаб-интернатҳо, хона-интернатҳо барои кӯҳансолон) қарор доранд" таҳия гардидааст ва тавсияҳои амалиро оиди саволҳо ва ҷавобҳои марбут ба ҳуқуқи инсон дар муассисаҳои иҷтимоӣ дар бар мегирад. Ҳуҷҷат ба забони тоҷикӣ тарҷума шуда, дар суроғаи зерин дастрас аст⁷.

Дастури иттилоотӣ "Ҳуқуқи шахсоне, ки дар муассисаҳои равонпизишкӣ ва муассисаҳо барои наҷамандон ҷойгир мебошанд, инчунин ҳуқуқи ӯҳдадорҳои кормандони ин муассисаҳо" аз ҷониби Идораи ҳуқуқи инсон ва риояи қонуният дар якҷоягӣ бо Фонди Ҳелсинки оид ба ҳуқуқи инсон (ФҲҶИ) таҳия гардидааст ва тавсияҳои амалиро оиди саволҳо ва ҷавобҳо дар мавзӯи ҳуқуқи инсон дар муассисаҳои равонпизишкӣ дар бар мегирад. Ҳуҷҷат ба забони тоҷикӣ тарҷума шуда, дар суроғаи зерин дастрас аст⁸.

Конфронси видеоии "ИА - Осиеи Марказӣ дар бораи оқибатҳои пандемияи COVID-19 дар Осиеи Марказӣ". 14 майи соли 2020 намояндагони ТҶ "Нотабене", дар конфронси видеоии "ИА - Осиеи Марказӣ дар бораи оқибатҳои пандемияи COVID-19 дар Осиеи Марказӣ" иштирок намуданд. Дар рафти конфронс намояндагони ҷомеаи шаҳрвандӣ аз Қазоқистон, Қирғизистон, Ўзбекистон ва Тоҷикистон душворҳои навро муҳокима

⁵ Фаъолият дар доираи лоиҳаи "Пешбурди ҳамкорӣ ва муколама байни давлат ва ниҳодҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ дар соҳаи ҳуқуқи инсон" бо дастгирии молиявии иттиҳоди Аврупо амалӣ карда мешавад.

⁶ http://notabene.tj/Doc/Taj/Compensation%20manual_2020.pdf

⁷ <https://notorture.tj.org/library/prava-lic-nahodyashchihsya-v-socialnyh-uchrezhdeniyah-detskih-domah-shkolah-internatah-domah>

⁸ <https://notorture.tj.org/library/prava-lic-nahodyashchihsya-v-psihiatricheskih-uchrezhdeniyah-uchrezhdeniyah-dlya>

намуданд, ки онҳо дар робита бо пандемияи коронавирус дучор меоянд, аз ҷумла масъалаҳои дастрасӣ ба иттилоот, озодии суҳан, дастрасӣ ба тандурустӣ, вазъ дар муассисаҳои ислоҳӣ, инчунин масъалаҳои таъмини дастрасӣ ба таҳсилот дар шароити пандемия.

Форуми Иттиҳоди Аврупо - Осиёи Марказӣ. 8 сентябри соли 2020 намояндаи ТҶ "Нотабене" дар таҳияи барномаи Форуми Иттиҳоди Аврупо - Осиёи Марказӣ иштирок намуд. Бо назардошти бӯҳрони идомаёбанда дар робита бо пандемияи COVID-19, тасмим гирифта шуд, ки таваҷҷуҳи асосӣ ба таъсири пандемия ба ҷанбаҳои гуногуни рушди иҷтимоӣ ва иқтисодӣ, устувории ҳаёти ва шукуфоии ҷомеаҳо ва ҳамкориҳои минтақавӣ, аз ҷумла тавассути мубодилаи мисолҳои мусбӣи саҳми ҷомеаи шаҳрвандӣ дар коҳиш додани таъсири бӯҳрон, равона карда шавад. Дар рафти муҳокима тасмим гирифта шуд, ки ба гурӯҳҳои осебпазири ҷомеа, аз ҷумла занон, кӯдакон, ҷавонон, ШДМ; масъалаҳои кам кардани оқибатҳои тағйирёбии иқлим/мутобиқшавӣ ба он дар асоси рушди устувор, аз ҷумла идоракунии самараноки захираҳои табиӣ; ташкили ҷойҳои нави корӣ, маориф, гузариш ба технологияҳои рақамӣ ва мушкilotи амният, ки бо ҷунин мушкilot, аз қабili радикализатсия, экстремизми зӯрварона ва терроризм, аҳамияти махсус дода шавад.

27 октябри соли 2020 дар арафаи вохӯрии 16-уми вазирони Иттиҳоди Аврупо - Осиёи Марказӣ Форуми дуҷуми Иттиҳоди Аврупо - Осиёи Марказӣ баргузор гашт, ки дар робита бо вазъи эпидемиологӣ дар ҷаҳон ба таври онлайн сурат гирифт. Дар ҷорабинӣ тақрибан 100 нафар намояндагони ҷомеаи шаҳрвандии кишварҳои Иттиҳоди Аврупо ва Осиёи Марказӣ ҷамъ омаданд. Дар рафти вохӯрӣ масъалаҳои таъсири бӯҳрони марбут бо пандемияи COVID-19 ба соҳаҳои гуногуни фаъолияти ҷомеаи шаҳрвандӣ, бо таваҷҷуҳи махсус ба масъалаҳои гузариш ба технологияҳои рақамӣ, дастрасӣ ба тандурустӣ ва маориф, инчунин нақш ва саҳми ҷомеаи шаҳрвандӣ дар муқовимат ба паҳншавӣ ва коҳиш додани таъсири манфии пандемия муҳокима карда шуданд. Тавсияҳои пешниҳодшуда ба вазирони корҳои хориҷии Осиёи Марказӣ ва Намояндаи олий ноиби президенти ИА дар рафти вохӯрии 16-уми вазирон интиқол дода шуданд.

Муколама оид ба ҳуқуқи инсон, Иттиҳоди Аврупо – Тоҷикистон. Ҳар сол дар арафаи муколамаи расмӣ байни иттиҳоди Аврупо ва Тоҷикистон оид ба ҳуқуқи инсон Намояндагони Иттиҳоди Аврупо бо намояндагони ҷомеаи шаҳрвандӣ вохӯрӣ баргузор менамоянд. Вохӯрӣ ба намояндагони ҷомеаи шаҳрвандӣ имкон медиҳад ки, вазъи ҷорӣи ҳуқуқи инсон дар кишварро муҳокима кунанд. Аммо дар робита бо вазъи эпидемиологӣ дар кишвар дар соли 2020 брифинг барои ТҶД бекор карда шуд.

Даври дувоздаҳуми муколамаи ИА-Тоҷикистон оид ба ҳуқуқи инсон рӯзи 11 ноябри соли 2020 дар речаи конфронси видеой баргузор гардид. Дар рафти муколама ҷонибҳо ҳодисаҳои охири оид ба доираи васеи масъалаҳои марбут ба ҳуқуқи инсон, аз қабili иштирок дар ҳаёти сиёсӣ, озодии иттиҳод, озодии суҳан ва озодии дину эътиқод ва инчунин пешгирӣ ва нест кардани шиканҷа ва муносибати бераҳмона, ҳуқуқи занон, инчунин таъсири пандемияи COVID-19 ба амалисозии ҳуқуқи шаҳрвандонро муҳокима карданд. ИА аз иштироки фаъолонаи ҷомеаи шаҳрвандии Тоҷикистон дар мубориза бо пандемияи коронавирус истиқбол карданд ва аз мақомоти Тоҷикистон даъват ба амал оварданд, ки ҳамкориҳои худро бо намояндагони ҷомеаи шаҳрвандӣ ва ҳомиёни ҳуқуқ тақвият бахшанд.

Кормандони ТҶ "Нотабене" якҷоя бо Шарокати байналмилалӣ оид ба ҳуқуқи инсон дар бораи вазъи озодии иттиҳод, озодии сухан ва ВАО, масъалаҳои роҳ надодан ба таъбиз, мубориза бо шиканча дар кишвар, инчунин вазъи ҳомиёни ҳуқуқ, аз ҷумла баъзе ҳолатҳои вайронкунии ҳуқуқи инсон ҳуҷҷати таҳлилий омода намуданд. Ҳуҷҷат инчунин тавсияҳои мушаххас барои ҳукумати Тоҷикистонро дарбар мегирад.

Ташкилоти ҷамъиятии **"Маркази ҳуқуқи инсон"** дар доираи ҳамкорӣ бо Сарраёсати иҷроии ҷазои ҷинояти Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва бо дастгирии Дафтари барномавии САҲА дар Душанбе **"Ислоҳоти низоми адлия" амалисозии лоиҳаи "Мусоидат ба идоракунии самараноки шахсони барои ҷиноятҳои дорои хусусияти террористӣ ва экстремистӣ маҳкумшуда"- ро оғоз кард.** Лоиҳа ба таҳияи методология ва саволномаҳои низоми гурӯҳбандӣ ва арзёбии хатарҳо дар байни маҳкумшудагон; лоиҳаи барномаи маҷмӯи офиятбахшӣ ва барқарорсозии иҷтимоӣ (ресотсиализатсия), аз ҷумла нақшаи инфиродии офиятбахшии маҳкумшудагон; ҳамкорӣ бо Донишқадаи тақмили ихтисоси кормандони мақомоти адлияи назди Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба таҳлили модулҳои таълимии амалкунанда ва барномаҳои омӯзиши кормандони низоми иҷроии ҷазои ҷиноии Ҷумҳурии Тоҷикистон равона шудааст. Лоиҳа аз ҷониби гурӯҳи коршиносӣ ва корӣ аз ҳисоби намояндагони ҷомеаи шаҳрвандӣ, коршиносони миллӣ ва байналмилалӣ, инчунин кормандони мақомоти дахлдори давлатӣ бо иштироки бевоситаи СРИҶҶ ВА ҚТ амалӣ мегардад.

Узвият дар Эътилоф. Дар давраи ҳисоботӣ аз адвокат Самадова Дилафрӯз оид ба узвият дар Эътилоф зидди шиканча ҳамчун узви инфиродӣ ариза ворид шуд. Дар моҳи январи соли 2021, Самадова Дилафрӯз ҳамчун узви инфиродӣ ба Эътилоф қабул карда шуд.

Фаъолият оид ба беҳбудӣ ва амнияти аъзоёни Эътилоф. Эътилоф ба масъалаҳои беҳбудӣ ва амнияти аъзоёни Эътилоф аҳамияти зиёд медиҳад. Дар ин робита, қарор қабул карда шуд, ки ба аъзоён ва шарикони Эътилоф дар доираи маблағгузориҳои Фонди Зигрид Раузинг Траст хизматрасонии равоншинос пешниҳод карда шавад. Дар давраи ҳисоботӣ равоншинос расонидани хизматрасониҳо ба аъзоёни Эътилофро идома медиҳад.

Дар доираи муқовимат ба паҳншавии пандемияи COVID-19 ва таъмин намудани амнияти аъзоёни худ, Эътилоф аз ҳисоби маблағҳои Фонди Зигрид Раузинг Траст воситаҳои муҳофизати шахсӣ (ниқобҳои тиббӣ, антисептикҳо, дастпӯшакҳо) харидорӣ намуда, ба ташкилотҳои аъзо ва шарикони Эътилоф пешниҳод намуд. Инчунин, ба аъзоёни Эътилоф ва аъзои оилаи онҳо барои ташхис ва гирифтани табобат дар сурати сирояти COVID - 19 кӯмаки молиявӣ ҷудо карда мешавад.

Баланд бардоштани зарфияти аъзоёни Эътилоф⁹. Рӯзи 20 октябри соли 2020, омӯзиш барои кормандони созмони "Наҷоти кӯдакон" оид ба масъалаҳои озодӣ аз шиканча, ҳуҷҷатгузориҳои муроҷиатҳо оид ба истифодаи шиканча ва муносибати бераҳмона, ва ташкили кор оид ба офиятбахшии қурбониёни шиканча ва аъзоёни оилаи онҳо гузаронида шуд. Дар рафти омӯзиш, гурӯҳҳои кории Эътилоф, аз ҷумла, гурӯҳи расонаӣ ва гурӯҳи таҳлилий, бо презентатсия оид ба фаъолияти худ баромад намуданд. Омӯзиш бо мақсади

⁹ <https://notorture.tj.org/news/rukovoditeli-grupp-koalicii-proveli-seminar-dlya-oo-nachoti-kudakon>

чоннок намудани фаъолияти Ётилоф дар ноҳияҳои минтақаи Кӯлоб гурӯҳи ноҳияҳои вилояти Хатлон оид ба ҳуҷҷатгузориҳои далелҳои шиканча ва огоҳсозии аҳолии оид ба фаъолияти марбут ба озодӣ аз шиканча ва фаъолияти Ётилоф гузаронида шуд.

Фаъолият дар доираи комиссия оид ба фонди Зигрид. Дар соли 2020 лоиҳаи "Дастгирии фаъолияти Ётилоф бар зидди шиканча", ки аз ҷониби Фонди Зигрид Раузинг Траст маблағгузорӣ мешавад, ба "Маркази ҳуқуқи инсон" интиқол дода шуд, ки то ба имрӯз ташкилоти ҳамоҳангсози Ётилоф мебошад. Дастгирии ташкилотҳои узви Ётилоф дар доираи лоиҳаи мазкур аз ҷониби Комиссияи махсусан таъсисёфта дар ҳайати 5 нафар амалӣ карда мешавад.

3.1. ФАЪОЛИЯТИ ЁТИЛОФ ВА ТАШКИЛОТҲОИ УЗВИ ЁТИЛОФ ОИД БА ПЕШГИРӢ ВА МУБОРИЗА БО ПАНДЕМИЯИ COVID-19

Ётилоф ба бехатарии ҳамкасбони худ, аз ҷумла дар давраи паҳншавии пандемияи **COVID- 19**, аҳамияти калон медиҳад. Пас аз ёлони расмӣ ҳолатҳои сироятёбӣ бо вирус **COVID- 19**, аксарияти ташкилотҳои узви Ётилоф ба фаъолияти фосилавӣ гузаштанд. Ҳамзамон, он ташкилотҳое, ки бо аҳолии қурбониёни эҳтимолии шиканча ва муносибати бераҳмона, сарукордоранд, фаъолияти худро идома доданд. Дар қорҷӯбаи лоиҳаи Зигрид Раузинг Траст воситаҳои муҳофизати шахсӣ (ниқобҳои тиббӣ, антисептикҳо, дастпӯшҳо) ва доруворӣ барои ташкилотҳо ва аъзоёни Ётилоф харида шуданд. Кӯмаки шабеҳ аз ҷониби лоиҳаҳои ташкилотҳои узви Ётилоф расонида шуд.

"COVID- 19 ва таъсири он ба вазъияти мониторинги муассисаҳои пенитенсиарӣ ва озодии изҳори ақидаҳо - интиҳоби манбаҳои муфид"¹⁰ аз ҷониби Ҳамкории байналмилалӣ оид ба ҳуқуқи инсон дар ҳамкорӣ бо ФҶ "Нотабене" ва ТҶ "Хома" таҳия гардидааст¹¹. 24 апрели соли 2020 аз номи Ётилофи ҷомеаи шаҳрвандӣ зидди шиканча ва бечазой дар Тоҷикистон, муроҷиатномаҳо оиди риояи ҳуқуқи инсон, аз ҷумла нисбати шахсоне, ки дар қойҳои ҳабси пешакӣ, нигоҳдорӣ дар ҳабс ва дар муассисаҳои пенитенсиарӣ дар шароити пандемияи COVID- 19 қарор доранд, равона гардиданд. Муроҷиатномаҳо ба мақомотҳои давлатии зерин равона гардиданд: Прокуратураи генералӣ, ВҚД, Вазорати адлия, Сарраёсати иҷроии қазои ҷиноятӣ ВА, Суди Олӣ, Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии, ҚДАМ, Агентии назорати маводи нашъаовар, Агентии назорати давлатии молиявӣ ва мубориза бо коррупсияи ҚТ. Бо мақсади таъмини риояи ҳуқуқи инсон дар рафти андешидани қораҳо оиди пешгирии ҳатари паҳншавии COVID- 19 ҳамчун замима ба мактуб ҳуҷҷати "COVID- 19 ва таъсири он ба вазъияти мониторинги муассисаҳои пенитенсиарӣ ва озодии изҳори ақидаҳо - интиҳоби манбаҳои муфид" равона гардид. Дар ҳуҷҷати мазкур шарҳи стандартҳо дар соҳаи ҳуқуқи инсон ва принсипҳои роҳбарикунанда нисбати қораҳое, ки аз ҷониби давлатҳо дар самти мубориза бо паҳншавии COVID- 19 андешида шудаанд, ки дар он ба вазъи маҳбасҳо ва дигар қойҳои нигоҳдорӣ дар ҳабс, инчунин ба соҳаи озодии иттилоот ва баёни ақидаҳо таваҷҷӯҳи махсус дода мешавад, оварда шудааст.

Аз ҷониби Ётилоф дар ҳамкорӣ бо дигар ташкилотҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ муроҷиатҳо ва аризаҳо ба мақомотҳои давлатӣ омода гардиданд.

¹⁰ Ҳуҷҷат бо дастгирии молиявии Иттиҳоди Аврупо омода шудааст

¹¹ <https://notorturej.org/library/covid-19-i-ego-vliyanie-na-situaciyu-s-monitoringom-penitenciyar-nh-uchrezhdeniy-i-svobodoy>

Чомеаи шаҳрвандии Тоҷикистон ба Вазорати тандурустӣ барои мубориза бо COVID- 19¹² ҳамкорӣ пешниҳод менамояд Намоёндагони Эътилофи чомеаи шаҳрвандӣ зидди шиканча ва бечазой дар Тоҷикистон ва Шабакаи занони маъюби Тоҷикистон омодагии худро ба ҳамкорӣ бо Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии ҚТ бо мақсади пешгирии паҳншавии коронавирус иброз намуданд.

Эътилофи зидди шиканча ба риояи ҳуқуқҳои маҳбусон дар шароити маҳдудиятҳо дар доираи мубориза бар зидди COVID- 19¹³ даъват менамояд Эътилофи чомеаи шаҳрвандӣ зидди шиканча ва бечазой дар Тоҷикистон ба риояи ҳуқуқҳои маҳбусон дар шароити маҳдудиятҳо, ки аз ҷониби ҳукумат дар доираи мубориза бар зидди хатари коронавирус ҷорӣ шудаанд, даъват менамояд.

Вазорати тандурустӣ ба дархости Эътилоф посух дод: вазъи эпидемиологӣ дар кишвар нисбатан ором аст¹⁴. Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба дархости Эътилофи чомеаи шаҳрвандӣ зидди шиканча ва бечазой дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки хоҳиш намудааст оид ба вазъи паҳншавии коронавирус дар кишвар ва ҷораҳои баҳри пешгирӣ ва мубориза бо коронавирус андешидашуда равшанӣ андозад, посух дод.

Чомеаи шаҳрвандии Тоҷикистон аз ВКХ хоҳиш намуд, то ба муҳоҷирони тоҷик, ки дар давраи пандемия берун аз кишвар мондаанд, кӯмак расонад¹⁵. Ташкилотҳои чомеаи шаҳрвандии Тоҷикистон аз ҳолати муҳоҷирони меҳнатӣ - шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки дар давраи пандемияи COVID- 19 берун аз кишвар мондаанд, изҳори нигаронӣ намуда, ба Вазорати корҳои хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо мактуб оиди дастгирӣ намудани ҳамватанон муроҷиат намуданд.

Муроҷиати ташкилотҳои чомеаи шаҳрвандӣ ба СУТ¹⁶. Ташкилотҳои чомеаи шаҳрвандии Тоҷикистон вобаста ба нигаронии аҳоли аз вазъи эпидемиологӣ дар кишвар бо мактуб ба намоёндагии Созмони умумиҷаҳонии тандурустӣ (СУТ) дар ҚТ муроҷиат намуда, хоҳиш намудаанд, ки тавсияҳои онҳо ба назар гирифта шаванд.

Ташкилотҳои узви Эътилоф дар давраи пандемияи COVID- 19 фаъолияти пурғайратро амалӣ намуданд. Бо дастгирии ташкилотҳои байналмилалӣ, инчунин дар доираи фаъолияти хайриявӣ ташкилотҳои узви Эътилоф воситаҳои тиббӣ, воситаҳои муҳофизати шахсӣ ва маҳсулоти хӯрокворӣ барои намоёндагони мақомотҳои ҳифзи ҳуқуқ, муассисаҳои тиббӣ ва оилаҳои камбизоат харида, тақсим намуданд; ҷорабиниҳои иттилоотию фаҳмондадихиро ба анҷом расонида, амалигардонии машваратҳои ҳуқуқӣ ва равониро бевосита ва тавассути телефонҳои тамоси фаврӣ идома доданд.

¹² <https://notorture.tj.org/news/grazhdanskoe-obshchestvo-tadzhikistana-predlagaet-minzdravu-sotrudnichestvo-v-borbe-s-covid-19>

¹³ <https://notorture.tj.org/news/koaliciya-protiv-pytok-prizyvaet-k-soblyudeniyu-prav-zaklyuchennyh-v-usloviyah-ogranicheniy-v>

¹⁴ <https://notorture.tj.org/news/minzdrav-otvetil-na-zapros-koalicii-epidemiologicheskaya-situatsiya-v-strane-otnositelno>

¹⁵ <http://ichrptj.org/ru/blog/grazhdanskoe-obshchestvo-tadzhikistana-prizvalo-mid-pomoch-tadzhikskim-migrantam-okazavshimsya>

¹⁶ <https://notorture.tj.org/news/obrashchenie-organizatsiy-grazhdanskogo-obshchestva-k-voz>

ТЧ “**Анчумани ҳуқуқшиносони Помир**” бо дастгирии молиявии ташкилотҳои байналмилалӣ¹⁷ барои дастгирии ташаббусҳои пешгирӣ ва мубориза бар зидди COVID- 19 ба аҳолии ВМКБ ба маблағи умумии **78178,41 сомонӣ кўмак расонид**. Бо ин маблағ воситаҳои муҳофизати шахсӣ (ниқобҳои тиббӣ, либосҳои муҳофизатӣ), антисептикҳо, маводҳои безараргардонӣ ва доруворӣ харида шуда, байни кормандони РВҚД ВМКБ, муассисаҳои тиббӣ ва аҳоли тақсим карда шуданд.

Аз ҷониби “Ассотсиатсияи Машваратчиёни халқии Ҷумҳурии Тоҷикистон”¹⁸ “тамоси фаврӣ” ба рақами (+992) 98 333 8757 барои пешниҳод намудани машваратҳои ҳуқуқӣ ҳам ба беморон ва ҳам ба кормандони низоми тандурустӣ ташкил шудааст. Тавассути “тамоси фаврӣ” ҳар моҳ то 20 занҳо аз манфиатгирандагон ворид мешаванд. Дар панҷ шаҳрҳои вилояти Суғд – Исфара (11 март соли 2020), Хучанд (13 март соли 2020), Панҷакент (27 март соли 2020), Деваштич (19 январӣ соли 2021) ва ноҳияи Б. Ғафуров (22 январӣ соли 2021) семинарҳои иттилоотӣ доир ба баланд бардоштани сатҳи саводноқӣ оиди механизмҳои ҳифзи ҳуқуқҳои худ ҳангоми хизматрасониҳои тиббӣ, аз ҷумла маълумот оиди сирояти нави коронавирал гузаронида шуданд. Дар маҷмӯъ дар ин чорабиниҳо 500 нафар иштирок намуданд. Дар моҳи июни соли 2020 дар доираи лоиҳаи “Озодии ВАО- кафолати шаффофият” ток- шоу бо иштироки намояндагони фаъоли ВАО гузаронида шуд, ки дар он нақши ВАО дар рушди ҷомеаи демократӣ, дар паҳнкунии иттилооти бозтимод дар давраи пандемия ҳам дар Тоҷикистон ва ҳам дар саросари ҷомеаи ҷаҳонӣ муҳокима гардид. Иштирокчиёни ток- шоу зарурати таъмин намудани дастрасии озоди ВАО ба манбаҳои бозтимоди иттилоот оиди масоили пандемия, инчунин аҳамияти ҳамкории ВАО бо мақомоти давлатиро оиди масъалаи мазкур қайд намуданд. Ток- шоу 22 июни соли 2020 (21:30) ва 23 июни соли 2020 (12:00) дар эфири ширкати радиотелевизиони “Азия” пахш гардид.

Азбаски дар давраи пандемия натавонанд шаҳрвандон, балки ҳамаи фаъолони ҷомеаи шаҳрвандӣ низ ба ҳифзи ҳуқуқ ва манфиатҳо ниёз пайдо карданд, дар моҳи ноябри соли 2020 бо ташаббуси ду узви Эътилоф – Ассотсиатсияи “Машваратчиёни халқии ҶТ” ва “Отифа” лоиҳаи якҷояи “Хизматрасонии иттилоотӣ-ҳуқуқӣ баҳри дастгирии намояндагони ҷомеаи шаҳрвандӣ (ТҒД, фаъолон)” оғоз гардид, ки дар он таваҷҷуҳи махсус ба баланд бардоштан/таъмин намудани амнияти рақамӣ равон карда шуда, инчунин “тамоси фаврӣ” бо рақами +992 92 9409494 кор мекунад.

Моҳҳои май- июни соли 2020 “**Дафтари озодиҳои шаҳрвандӣ**” **265 маҷмӯи** воситаҳои муҳофизати шахсро (ниқобҳои клапандор, респираторҳо, антисептикҳо, сипарҳо, дастпӯшҳо, витаминҳо) барои фаъолони вилоятҳои Хатлон ва Суғд харидорӣ намудааст. Инчунин тавассути Раисони минтақавии мақомоти Иттифоқи адвокатҳои ҶТ, ба **538 нафар адвокатҳои кишвар** ниқобҳо ва антисептикҳо¹⁹ тақсим карда шуданд. Мутахассисони ДОШ ба **ҳомии ҳифзи ҳуқуқ кумаки тиббиву равоншиносӣ**

¹⁷ Кўмак дар доираи лоиҳаи “**Ҳамкории милитсия ва ҷомеа**” дар ҳамкорӣ бо Ташкилоти Байналмилалӣ Saferworld дар Тоҷикистон ба маблағи 51228,41 сомонӣ ва Ҳамкории байналмилалӣ барои ҳуқуқи инсон ба маблағи 26950 сомонӣ расонида шудааст

¹⁸ Фаъолияти дар доираи лоиҳаи шарикӣ ҷумҳуриявӣ “**Ҳуқуқ ба саломатӣ – арзиши муҳими инсон**” бо дастгирии молиявии OSIAF-Тоҷикистон амалӣ карда мешавад

¹⁹ Воситаҳо бо дастгирии молиявии URGENT Fund, Институти “Ҷамъияти кушода” Бунёди Мадад – Тоҷикистон, Open society foundations (Барномаи Авруосиё) харидорӣ шуданд.

мерасониданд, ҳамагӣ аз шахсони алоҳида ва ташкилотҳои ҷамъиятӣ 27 дархост ворид гашт.²⁰.

Инфографика: Варақаҳои дорои инфографика оиди пешгирии COVID-19 ба се забон (русӣ, ўзбекӣ, тоҷикӣ) ба шумораи 1000 дона таҳия ва чоп гардиданд. Варақаҳои дорои инфографика байни аҳолии минтақаҳои дурдаст якҷоя бо маҳсулотҳои ниёзи аввалиндараҷа (биринҷ, орд, равған, наск, макарон, воситаҳои гигиенӣ ва воситаҳои муҳофизати шахсӣ) тақсим карда шуда, дар доираи фаъолияти хайриявии ДОШ ба зиёда аз 400 оила, сокинони хонаҳои пиронсолон ва шахсони дорои маъҷубият дар Деҳмоӣ вилоти Суғд кумак расонида шуд.

<https://www.facebook.com/officeofcivil/posts/2536606463258073>

<https://www.facebook.com/officeofcivil/posts/2520314751553911>

<https://www.facebook.com/officeofcivil/posts/2495403480711705>

Мактуб ва муроҷиатҳо: Коршиносони ДОШ ба Президенти ҶТ, Вазорати тандурустӣ, Вазорати мудофия, Омбудсмен муроҷиатҳо омода намуданд. Дар муроҷиат ДОШ аз сохторҳои номбаршуда даъват намуданд, ки хабарҳо дар бораи ҳолатҳои сироятёбиро дар ВАО ба таври ҷиддӣ омӯзанд, нисбати пешгирӣ чораҳо андешанд, ба саломатии сарбозон таваҷҷӯҳи махсус зоҳир намоянд, то ки ба беморшавии онҳо роҳ надиханд, даъват намуданд, ки муоинаи тиббии ҳамаҷонибаи даъватшудагон гузаронида шавад.

Рӯзи 28 майи соли 2020 барои ҳуқуқшиносон ва фаъолон **оиди панденияи COVID- 19 ва ҳуқуқҳои инсон** вебинар баргузор гардид, ки дар он 40 нафар иштирок намуданд.

<https://www.facebook.com/officeofcivil/photos/a.1839768972941829/2524749524443767/?type=3&theater>

Рӯзи 27 июли соли 2020 барои **21 нафар табибони ҳарбии беморхонаи Қўшунҳои сарҳадии ҚДАМ** омӯзиши "Ҳуқуқи инсон дар давраи пандемия" гузаронида шуд .

Мутахассисони тиббии **ТҶ "Тандрустии ҷамъиятӣ ва ҳуқуқи инсон"** аз рӯзҳои аввали эътирофи расмӣ COVID-19 дар ҶТ ба гурӯҳҳои машваратдиҳии онлайн оид ба масъалаҳои пешгирии паҳншавӣ, таъбиқ ва раванасозии беморони бо нишонаҳои коронавирус пайвастанд. Дар давраи аз апрел то декабр раваншиноси ташкилот ба манфиатгирандагоне, ки бо вазъияти мураккаб дар робита бо пандемия дучор омада буданд, онлайн-машваратҳои роӣгон пешниҳод менамуд. Дар моҳҳои май – октябри соли 2020 кормандони ташкилот ба маблағи **27 ҳазор сомонӣ** маҳсулоти хӯрокворӣ ва воситаҳои муҳофизати шахсӣ (ниқоб, дастпӯшакҳо, антисептикҳо ва витаминҳо) хариданд, ки ба манфиатгирандагоне дар вазъи душвори иқтисодӣ қарордошта интиқол дода шуданд.

Мутахассисони **ТҶ "Наҷоти кӯдакон"** аз рӯзҳои аввали эътирофи расмӣ вучуд доштани COVID- 19 дар ҶТ ба гурӯҳи мобилӣ (МГ) дохил шуда, дар доираи барномаи "Аз хона ба хона" дар минтақаҳои дурдасти кӯҳӣ ва ҷамоатҳои гурӯҳи ноҳияҳои Қўлоби вилоти Хатлон (Ҳамадонӣ, Фархор, Шамсиддин Шохин, Мўминобод, Восеъ) маъракаи иттилоотӣ гузарониданд. Дар доираи маърақаҳои иттилоотӣ буклетҳо (1600 нусха) паҳн карда шуданд, машваратҳои ҳуқуқӣ ва раванӣ барои занон, ки фарзандон ва шавҳаронашон дар муҳоҷират дар Федератсияи Русия қарор доранд, гузаронида шуд. Дар моҳҳои май- июли

²⁰ Бо дастгирии молиявии URGENT Fund, Институти "Ҷамъияти кушода" Бунёди Мадад – Тоҷикистон.

соли 2020²¹ кормандони ташкилот ба маблағи 7000 сомони маҳсулоти ҳуруқворӣ харида, ба 75 оилаҳои камбизоат супориданд. Дар ҳамкорӣ бо ташкилотҳои ҷамъиятии “Назари дигар”, “Дафтари озодиҳои шаҳрвандӣ” ба 19 оилаҳои кӯдакони дорои синдроми Даун маҳсулотҳои ҳуруқворӣ ва воситаҳои зиддивирӯсӣ тақсим карда шуданд, инчунин 16 нуқтаҳои фелдшерия акушерӣ дар 16 ҷамоати минтақа бо воситаҳои муҳофизати шахсӣ²² таъмин гардиданд. Дар айни замон шабонарӯз тамоси фаврӣ амал мекунад, ки ба аҳолии оиди масоили ҳуқуқӣ, равоӣ ва тиббӣ машварат медиҳад. Дар давраи пандемия, тибқи таҳлили фаъолияти ташкилот, ҳолатҳои зӯрварӣ дар оилаҳо ва ҷойҳои ҷамъиятӣ зиёд гаштаанд. Бо дастгирии “Ҳамкории байналмилалӣ оид ба ҳуқуқи инсон” дастгирии занон-қурбониёни зӯрварӣ ва қабули онҳо дар идораи Хонаи беҳатар идома меёбад. Ҳайати кормандон бо воситаҳои муҳофизати шахсӣ таъмин гардида, ба қабули шаҳрвандон омода мебошанд.

Ташкилоти ҷамъиятии “Маркази мустақил оид ба ҳуқуқи инсон” ҷамоҳангсози Шабакҳои оиди ҳуқуқ ба манзили кофӣ дар Осиёи Марказӣ мебошад. Дар доираи фаъолияти шабака **Ҳисоботи тафсирий “COVID-19 ва ҳуқуқ ба манзил”** оиди чораҳои, ки аз ҷониби ташкилотҳои давлатӣ ва ғайридавлатии ин кишварҳо дар соҳаи ҳуқуқ ба манзили муносиб, ҳуқуқи манзилӣ ва соҳаҳои дахлдор андешида шудаанд, барои ҳалли масъалаҳои бинобар COVID-19 бамияномада омода гардид. Ҳуҷҷат ба Гузоришгари махсуси СММ оид ба ҳуқуқи кофӣ ба манзил Балакришнан Раҷагопал равона карда шуд²³

Нашрияҳои зерин омода карда шуданд:

- Шабакҳои ОМ оид ба ҳуқуқи кофӣ ба манзил ба риояи ҳуқуқи кофӣ ба манзил дар кишварҳои Осиёи Марказӣ дар давраи пандемияи COVID-19 даъват менамояд.²⁴
- *Лейлани Фарха: “Кӯчондан ба тавсияҳои “дар хона бимонед”²⁵ мувофиқат намекунад*. “Дар пешорӯи ин пандемия кӯчонидан аз хонаи худ ҳукми қатл баробар аст. Ҳуқуқ ба манзили муносиб дар ҳолатҳои фавқулода бекор карда намешавад”, - меғӯяд ӯ дар паёми видеои худ.

Бо мақсади пешгирии паҳншавии коронавирус (COVID-19) намоёндагони ташкилот зиёда аз сад нақоби тиббӣ ва воситаҳои муҳофизат ва варақаҳо дар бораи ҳуқуқи кофӣ ба манзилро **дар шаҳрҳои вилояти Хатлон**²⁶ ба таври ройгон тақсим намуданд. Дар баробари ин, ҳуқуқшиносони ташкилот оид ба масъалаҳои манзилӣ маслиҳати ҳуқуқӣ пешниҳод намуданд. Айнан ҳамин гуна чорабиниҳо дар **вилояти Суғд**²⁷ дар шаҳрҳои Хучанд (19-20-уми октябри соли 2020) ва Бӯстон (23-24 октябри 2020) ва баъдтар дар **Душанбе**²⁸ (28-уми октябр ва 4-уми ноябри соли 2020) гузаронида шуданд.

Фонди ҷамъиятии **“Ташаббуси ҳуқуқӣ”** ба кӯдаконе, ки дар муассисаи ислоҳӣ барои ноболиғон Я/С 3/12 СРИҚҶ ВА ҚТ адои ҷазо мекунанд ва ба кормандони ин муассиса, инчунин ба қурбониёни шиканча ва аъзоёни оилаҳои онҳо кӯмак расонид. Аз ҳисоби

²¹ Бо дастгирии Институти Ҷамъияти Кушода - Бунёди мадад

²² Бо дастгирии Институти Ҷамъияти Кушода - Бунёди мадад

²³ <http://ichrptj.org/ru/blog/centralnaya-aziya-covid-19-i-pravo-na-zhilishche>

²⁴ <http://ichrptj.org/ru/blog/set-ca-po-pravu-na-dostatochnoe-zhilishche-prizyvaet-k-soblyudeniyu-prava-na-dostatochnoe>

²⁵ <http://ichrptj.org/ru/blog/levlani-farha-vyselenie-ne-sootvetstvuet-rekomendacii-ostavaytes-doma>

²⁶ <http://ichrptj.org/ru/blog/edvokasi-aksiya-v-gorodah-hatlon-zhilishchnoe-pravo-i-covid-19>

²⁷ <http://ichrptj.org/ru/blog/v-sogde-proshla-edvokasi-aksiya-zhilishchnoe-pravo-i-covid-19>

²⁸ <http://ichrptj.org/ru/blog/v-stolice-proshla-edvokasi-aksiya-zhilishchnoe-pravo-i-covid-19>

маблағҳои ташкилот ва ҚСП ТАҚХ "Хумо" воситаҳои гигиени (собун, шампун, хамираи дандоншӯй ва дандоншӯяк) ва воситаҳои муҳофизати шахсӣ (ниқобҳо, антисептикҳо), инчунин ҳароратсанҷ, доруворӣ ва витаминҳо харида шуда, ба кӯдаконе, ки адои ҷазо мекунанд ва кормандони ин муассиса супорида шуданд. Барои қурбониёни шиканча ва/ё аъзоёни оилаҳои онҳо воситаҳои муҳофизати шахсӣ (ниқобҳо, антисептикҳо), инчунин доруворӣ ва витаминҳо харида супорида шуданд. Байни қурбониёни шиканча ва аъзоёни оилаҳои онҳо, инчунин байни кӯдаконе, ки дар муассисаи ислоҳӣ барои ноболиғон Я/С 3/12 СРИҚЧ ВА ҚТ адои ҷазо мекунанд 14 қуттӣ (ҳар як қуттӣ иборат аз 8 бастаи шӯрбой) омехтаи хушкӣ шӯрбо тақсим карда шуд. Кӯмаки мазкур аз ҷониби Ташкилоти ҷамъиятии "Авесто" дар доираи барномаи ЮСАИД "Озуқаворӣ ба хотири фардо" дар Тоҷикистон расонида шуд.

Ташкилоти ҷамъиятии **"Маркази ҳуқуқи инсон"** дар доираи лоиҳаи "Дастгирии муҳоҷирони меҳнатӣ ва аъзои оилаи онҳо дар давраи пандемияи вирусии COVID-19", бо маблағгузори барномаи Институти "Ҷамъияти кушода - Бунёди мадад" дар Тоҷикистон, дар соли 2020 таҳвили маҳсулоти озуқаворӣ ва хоҷагиро барои 150 оила дар вилояти Хатлон, 150 оила дар вилояти Суғд ва 300 оила дар ноҳияҳои тобеи марказ ва водии Рашт таъмин намуд.

Ҳамин тариқ, бо дастгирии ташкилотҳои шарик дар минтақаҳои зикршуда рӯйхати **600 оилаҳое** омода карда шуд, ки дар онҳо бештар аз **28000** нафар зиндагӣ мекунанд. Баъзе оилаҳо саробонҳои худро, ки дар муҳоҷирати меҳнатӣ буда, дар давраи пандемияи COVID-19 аз даст додаанд: аз сабаби набудани кор ва баста шудани корхонаҳо онҳо маҷбур буданд ба ватан баргарданд. Ғайр аз ин, бояд қайд намуд, ки тақрибан ба ҳар 10 оилаи интиҳобшуда 6-7 нафар кӯдакони дорои имкониятҳои маҳдуд рост меояд. Оилаҳои мазкур маҷмӯъҳои озуқаворӣ гирифтанд: орди гандум, рағғани растанӣ, зироатҳои хӯшадор, биринҷ, шакар ва намак. Маҷмӯъҳо бо собуни ҷомашӯй, антисептикҳо, ниқобҳои яккарата ва бисёркарата пурра карда шуданд.

3.2. ТАТБИҚИ НИЗОМИ ОФИЯТБАХШИИ ҚУРБONIЁНИ ШИКАНЧА ВА МУНОСИБАТИ БЕРАҲМОНА

Ҳадафи Гурӯҳ оид ба офиятбахшии қурбониёни шиканча ва/ё аъзоёни оилаи онҳо расонидани кӯмаки ҳадди аксари имконпазир ба қурбониён дар барқароркунии мустақилии ва қобилиятҳои ҷисмонӣ, рӯҳӣ, иҷтимоӣ ва касбӣ, инчунин ҳамгироии пурраи иҷтимоӣ ва иштироки онҳо дар ҷомеа мебошад.

Дар рафти фаъолияти ГОҚ дар семоҳаи аввал як қатор тағйирот дар робита бо пандемияи COVID – 19 қабул карда шуд. Бинобар серодам будани муассисаҳои тиббӣ, кӯмаки тиббӣ дар ҳолатҳои ғайритаъҷили ба давраи дертар, вақте ки вазъ ва паҳншавии вирус рӯ ба коҳиш овард, мавқуф гузошта шуд. Инчунин, кӯмаки равоншинос ба речаи фосилавӣ гузаронида шуд, зеро сафар ба минтақаҳо муваққатан қатъ карда шуд ва машваратҳои рӯбарӯ, ҳам барои мутахассисон ва ҳам барои баҳрагирандагон бехатар набуданд, машваратҳо ба речаи онлайн гузаронида шуданд, ё тавассути телефон баргузор мегаштанд ё ба давраи дертар ба таъхир гузошта мешуданд. Кори иҷтимоӣ бошад, тақвият дода шуд. Аз 15 июн инҷониб ГОҚ тадриҷан ба речаи муқаррарӣ гузашт, кор бо тамоми муассисаҳои тиббӣ ба роҳ монда шуд.

Дар охири соли 2020, тавсияҳои таҳияшудаи Кумитаи СММ бар зидди шиканча ва Гузоришгари махсус оид ба шиканча ва муносибати бераҳмона ҷаноби Хуан Мендос аз рӯи натиҷаҳои сафари вай ба Тоҷикистон ба ташкили низоми самараноки офиятбахшии қурбониёни шиканча ва муносибати бераҳмона равона карда шуд:

- таҳлил кардани механизм ва барномае, ки офиятбахширо барои тамоми қурбониён таъмин менамояд, аз ҷумла инфрасохтори мувофиқ дар назди Вазорати тандурустӣ, инчунин маблағгузори муассисаҳои хусусии тиббӣ, ҳуқуқӣ ва дигар муассисаҳо, аз ҷумла муассисаҳое, ки аз ҷониби ташкilotҳои ғайридавлатӣ, ки хизматрасониҳои тиббӣ, равонӣ ва офиятбахшии иҷтимоӣ пешниҳод менамоянд, идора карда мешаванд;

- ба қонунгузори миллии худ ворид намудани муқаррароти возеҳ дар бораи ҳуқуқи қурбониёни шиканча ба ҷубронпулӣ, аз ҷумла ҷуброн ва офиятбахшии одилона ва кофӣ, дар робита бо зарари дар натиҷаи шиканча расонидашуда.

- созмон додани механизм ва барномае, ки офиятбахширо барои тамоми қурбониён таъмин менамояд, аз ҷумла инфрасохтори мувофиқ дар назди Вазорати тандурустӣ, инчунин маблағгузори муассисаҳои хусусии тиббӣ, ҳуқуқӣ ва дигар муассисаҳо, аз ҷумла муассисаҳое, ки аз ҷониби ташкilotҳои ғайридавлатӣ, ки хизматрасониҳои тиббӣ, равонӣ ва офиятбахшии иҷтимоӣ пешниҳод менамоянд, идора карда мешаванд; иҷро нашудаанд.

Дар соли 2020 фаъолияти Гурӯҳ оид ба офиятбахшии қурбониёни шиканча ва/ё аъзои оилаи онҳо, асосан ба расонидани хизматрасонӣ, баланд бардоштани зарфияти мутахассисон ва таҳияи маводи амалӣ барои мутахассисоне, ки хизматрасониҳои офиятбахшӣ пешниҳод менамоянд, равона гашта буд. Дар соли 2020 дар ҳамкорӣ бо мақомоти давлатӣ, чорабиниҳо ба нақша гирифта шуданд аз ҷумла, омӯзиши масъалаҳои маблағгузори барномаҳои офиятбахшӣ ва ҷалби сарчашмаҳои алтернативии маблағгузорӣ, баррасии механизми ҷудо намудани маблағгузорӣ аз буҷети давлатӣ ҳамчун сарчашмаи захиравии таъмини барномаҳои офиятбахшӣ барои қурбониёни шиканча ва муносибати бераҳмона ва баррасии масъалаи дохил намудани қурбониёни зӯроварӣ (шиканча, зӯроварӣ дар оила, зӯроварӣ нисбати занон, хизматчиени ҳарбӣ) дар гурӯҳҳои осебпазир, бо мақсади додани кафолат оид ба гузаронидани ташхиси тиббӣ ва фарогирӣ бо барномаҳои офиятбахшӣ, расонидани кӯмаки тиббӣ роӣгон, таъмини ҳамгирӣ дар ҷамъият ва ғайра. Дар робита бо пандемияи COVID-19, фаъолият ва захираҳои Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли ба мубориза бо пандемия равона шудааст, ки аз ин сабаб ГОҚ чорабиниҳои нақшавиро амалӣ карда натавонист.

ГОҚ фаъолияти худро дар ҳамкориҳои наздик бо Гурӯҳи кӯмаки ҳуқуқии Эътилоф ба амал мебарорад. Пас аз гирифтани ариза дар бораи истифодаи эҳтимолии шиканча ва/ё муносибати бераҳмона ва ҳуҷатгузори он ГКХ, бо розигии қурбонии эҳтимолии шиканча ва/ё аъзои оилаи онҳо, онҳо ба ГОШ барои гирифтани хизматрасонии офиятбахшӣ фиристода мешаванд.

Офиятбахшии шахсони бо шиканча дучоромада ва/ё аъзои оилаи онҳо

Дар давраи ҳисоботӣ 32 нафар одамон (аз рӯи 22 парванда), аз онҳо 10 нафар мардон ва 16 нафар занон, 2 писари ноболиғ ва 4 духтари ноболиғ барои офиятбахшӣ қабул шуданд. Аз шумораи умумии шахсон 19 нафар қурбонии бевоситаи шиканча ва муносибати бераҳмона, 12 нафари дигар ҳешовандони қурбониёни шиканча ва/ё муносибати бераҳмона мебошанд, як духтар (12 сола) қурбонии зӯровариӣ шахвонӣ мебошад.

Нисбати 17 нафар аз 19 нафар қурбониён, бевосита шиканчаи ҷисмонӣ истифода шудааст: латукӯб, гузаронидани ҷараёни барқ тавассути нохунҳо ва атрофи қадкашак, лату кӯби атрофи сар, шикам ва рӯй, дар об тар кардан, кашидани мӯй. Нисбати ду нафар аз ҷониби кормандони мақомоти ҳифзи ҳуқуқ фишори равонӣ, таҳқир, сухани қабех истифода бурда шуд.

Ба 30 нафар аз 32 нафар қурбониёни шиканча ва/ё аъзои оилаҳои онҳо кӯмаки тиббӣ ва равонӣ расонида шуд, як нафар аз офиятбахшӣ даст кашид. Духтари ноболиғ, қурбонии зӯроварии ҷинсӣ, ба ТҶ "Қорвони умед" равона карда шудааст.

Кӯмаки тиббӣ ба инҳо расонида шуд:

1. Муолиҷаи амбулаторӣ – 24;
2. Муолиҷаи статсионарӣ – 6
3. Муоинаи тиббӣ – 30
4. Физиотерапия ва маҳс – 4
5. Доруворӣ – 30
6. Муолиҷаи осоишгоҳӣ- курортӣ – 6.

Кӯмаки равонӣ ба 20 нафар қурбониёни шиканча ва/ё аъзоёни оилаҳои онҳо расонида шуд:

1. Арзёбии ибтидоӣ – 20;
2. Хулосаи вазъи равонӣ – 20;
3. Сеансҳои равонӣ – 20;
4. Омодаسازیи хулосаҳои равонӣ пеш ва баъд аз офиятбахшӣ – 20;
5. Курси такрорӣ оид ба офиятбахшӣ – 0;
6. Машварати адвокатҳо оид ба таҳлили равонӣ барои муайян кардани зарари маънавӣ – 2;

Дар лаҳзаи омодаسازیи ҳисобот, 10 нафар аз офиятбахшии равонӣ мегузаранд.

Кӯмаки иҷтимоӣ ба 31 нафар ҷабрдидагон аз шиканча ва/ё аъзои оилаи онҳо расонида шуд, ки инҳоро дарбар мегирад:

1. Гузаронидани арзёбии ибтидоӣ ва муайян намудани эҳтиёҷот – 31 (дар натиҷа як нафар даст кашид);
2. Дастгирии иҷтимоии қурбониён ва/ё аъзои оилаи онҳо – 30;
3. Расонидани кӯмак ба қурбонӣ оиди масъалаҳои таъминоти иҷтимоӣ (шуғл, таҳсил, нафақа, ёрдампулӣ ва ғайра) – 3;
4. Таҳияи нақшаи инфиродии қор бо қурбониёни шиканча ва аъзои оилаи онҳо ва мувофиқакунии бо дигар мутахассисон – 30;
6. Даъват намудани консилиум ва бурдани протокол аз рӯи ҳар як парванда – 31 (баъдтар як нафар аз хизматрасонӣ даст кашид).

Офиятбахшии такрорӣ

Дар соли 2020 ба 12 нафар кӯмаки тиббии такрорӣ расонида шуд: ба 5 нафар мард, 6 нафар зан ва як духтари ноболиғ. Ҳамаи дувоздаҳ нафар аз муоина ва таҳлил гузашта,

табобати амбулаторӣ гирифтанд. Кӯмак дар асоси қарори консилиум ва тавсияи духтурон расонида шуд.

Роҳнамо оиди офиятбахшии иҷтимоии қурбониёни шиканча ва/ё аъзоёни оилаҳои онҳо

Роҳнамо барои раваншиносон ҳуҷҷатест, ки онро мутахассисони раваншинос, ки ба қурбониёни шиканча ва/ё аъзоёни оилаҳои онҳо кӯмаки раванӣ мерасонад, истифода мебаранд. Роҳнамо бо ду забон, тоҷикӣ ва русӣ таҳия шудааст, дар байни мутахассисон паҳн карда мешавад ва дар сомонии Эътилоф нашр шудааст²⁹. Роҳнамо тарҳи пешниҳоди кӯмак ва усулҳои дарбар мегирад, ки раваншиносон бояд ҳангоми арзёбии ибтидоӣ ва расонидани кӯмаки раванӣ истифода баранд. Ба монанди Роҳнамо оид ба кори иҷтимоӣ, Роҳнамои мазкур, кейс-менечментро (бланкҳои бақайдгирӣ, баҳодиҳии ибтидоӣ, миёнамӯҳлат ва баҳодиҳии ниҳонӣ ва ғайра) дар бар мегирад. Дар асоси роҳнамои таҳияшуда, 23 раваншинос омӯзонида шуданд, ки 8 нафари онҳо раваншиносони низомии ислоҳӣ мебошанд.

Таҳияи Роҳнамо оид ба офиятбахшии иҷтимоии шахсоне, ки ба шиканча дучор омадаанд ва/ё аъзои оилаи онҳо ва омӯзонидани кормандони иҷтимоӣ оид ба малакаҳои идоракунии қазия

Роҳнамо амалҳои марҳилавӣ оид ба пешниҳоди кӯмаки иҷтимоӣ ва дастгирӣ ба қурбониёни шиканча ва/ё аъзоёни оилаҳои онҳо ва инчунин, идоракунии қазия аз лаҳзаи ворид шудани қурбонӣ то офиятбахшии пурраи вай дарбар мегирад. Ҳуҷҷат бо ду забон, тоҷикӣ ва русӣ таҳия гашта, дар байни мутахассисон паҳн карда шудааст ва дар сомонии Эътилоф гузошта шудааст³⁰. Бо мақсади озмоиши Роҳнамои таҳияшуда, инчунин формати нави парвандаи шахсии қорбар, ГОШ барои кормандони иҷтимоии амалкунанда аз Душанбе, НТМ, вилоятҳои Хатлон ва Суғд ва намоёндагони муассисаҳои ислоҳии Вазорати адлияи ҚТ дар мавзӯи: "Идоракунии қазия - технологияи офиятбахшии маҷмуии қурбониёни шиканча ва/ё аъзои оилаҳои онҳо" омӯзиш гузаронд. Дар рафти омӯзиш ба иштирокчиён марҳилаҳои дастгирии инфиродии иҷтимоии қурбониёни шиканча ва аъзои оилаи онҳо, инчунин пешбурди ҳуҷҷатҳои парвандаи шахсӣ³¹ омӯзонида шуд.

Чаласаи Ассамблеяи генералии Шабакаи байналмилалӣ оид ба офиятбахшии қурбониёни шиканча (IRCT).

6, 7 ва 9 октябри соли 2020 чаласаи ассамблеяи Генералии IRCT, ки фонди ҷамъиятии "Ташаббуси ҳуқуқӣ" узви он мебошад, дар рӯзи онлайн баргузор гашт. Дар чаласа масъалаҳои таъсири COVID-19 ба раванди офиятбахшӣ ва сабақҳои аз он омӯхташуда, инчунин таҳияи Роҳнамо оид ба стандартҳои глобалии офиятбахшӣ бо назардошти пандемия муҳокима карда шуданд. Дар охири чаласа қарори зерин қабул карда шуд <https://notorturej.org/en/library/resolution-adopted-6th-general-assembly-international-rehabilitation-council-torture-victims>

²⁹ <https://notorturej.org/library/psihosocialnaya-reabilitaciya-lic-perezvivshih-pytki-rukovodstvo-dlya-sotrudnikov>

³⁰ <https://notorturej.org/library/psihosocialnaya-reabilitaciya-lic-perezvivshih-pytki-rukovodstvo-dlya-sotrudnikov>

³¹ <https://notorturej.org/library/rukovodstvo-po-okazaniyu-kompleksnoy-socialnoy-reabilitacii-licam-perezvivshim-pytki-i>

3.3. ДАСТГИРИИ ҲУҚУҚӢ

Фаъолияти ГКХ ба пешбурди ташаққули низоми эътинои самаранок ба арзҳо оиди шиканча ва муносибати бераҳмона ва механизми мустақили тафтишоти шиканча дар Тоҷикистон, инчунин ба ҳамоҳангсозии фаъолият оид ба расонидани кӯмаки амалии ҳуқуқӣ ба қурбониён ва аъзоёни оилаи онҳо равона шудааст.

Вазифаҳои асосии ГКХ аз инҳо иборат мебошанд:

- муайян намудани миқёси паҳншавии шиканча ва муносибати бераҳмона;
- муайян намудани тартибот ва механизми ҳуҷҷатгузории шиканча ва муносибати бераҳмона, пешниҳоди кӯмаки ҳуқуқӣ ба қурбониёни шиканча ва/ё ба ҳешовандони онҳо, гузаронидани мурофиаҳои судии стратегӣ;
- таҳияи қоидаҳо ва шартҳои ҳамкорӣ бо адвокатҳо оиди расонидани кӯмаки ҳуқуқӣ ба қурбониёни шиканча ва/ё аъзоёни оилаҳои онҳо;
- ҳамоҳангсозии фаъолияти ташкилотҳои узви Эътилоф оиди расонидани кӯмаки ҳуқуқӣ ба қурбониёни шиканча ва/ё аъзоёни оилаҳои онҳо;
- пешбурди ташаққули механизмҳои эътино ва тафтишоти самараноки шиканча.

Котиботи ГКХ аз ҳамоҳангсоз, се мутахассис оид ба ҳуҷҷатгузории шиканча дар шаҳри Душанбе ва НТҚ, дар вилояти Суғд, дар вилояти Хатлон (бо фарогирии парвандаҳо дар ВМКБ) ва мушовирон ГКХ оид ба масъалаҳои ҳуҷҷатгузории тиббии шиканча тибқи стандартҳои Протоколи Истамбулӣ (ПИ) иборат аст.

Дар соли 2020 ГКХ фаъолиятро идома дод, ки ба иҷро намудани корҳои зерин равона шуда буд:

- расонидани кӯмаки ҳуқуқӣ ба қурбониёни шиканча, пешбурди мурофиаҳои судии стратегӣ, ҳуҷҷатгузории ҳолатҳои истифодабарии шиканча. Ҳуҷҷатгузории ҳолатҳои шиканча ба Эътилоф имкон медиҳад, ки маълумоти бевоситаро оиди вазъи шиканча дар кишвар ба даст орад ва пешбурди мурофиаҳои судии стратегӣ имкон медиҳад ба ташаққули амалияи устувори татбиқи меъёрҳои қонунгузорӣ оид ба ҳифзи қурбониёни шиканча, инчунин амалияи пардохти ҷуброн ба қурбониёни шиканча ва ҳешовандони онҳо мутобиқи стандартҳои байналмилалӣ ноил гардад;
- омодагии мавод барои ҳуҷҷатҳои таҳлилӣ ва гузоришҳои алтернативӣ ба мақомоти СММ, инчунин дар доираи муколамаҳои байниҳукуматӣ оид ба ҳуқуқи инсон.

3.3.1. Ҳуҷҷатгузории далелҳои шиканча ва дигар намудҳои муносибати бераҳмона

Дар соли 2020, Гурӯҳи кӯмаки ҳуқуқӣ ҳуҷҷатгузории шиканча ва муносибати бераҳмонаро идома дод, машварат ва кӯмаки ҳуқуқӣ пешниҳод намуда, фаъолиятро оид ба мониторинги мурофиаҳои судӣ ба анҷом расонид. Дар ҳамкорӣ бо Гурӯҳи таҳлилӣ, аз болои ҳуҷҷатҳое, ки бояд ба сохторҳои байналмилалӣ оид ба ҳуқуқи инсон пешниҳод мешуданд, кор бурд. Яқоя бо Гурӯҳи расонаӣ фаъолиятро оид ба омодагии маводҳои иттилоотӣ фаҳмондадиҳиро ва паёмҳо оид ба парвандаҳои алоҳида, қонунгузорӣ ва амалияи истифодабарии шиканча ва муносибати бераҳмона пеш бурдааст.

Дар моҳи апрели соли 2020 кормандони ГКХ маҷбур буданд, ки бинобар пандемияи КОВИД – 19 ба қори фосилавӣ гузаранд. Кор дар рӯзаи онлайн сурат мегирифт,

қурбониён ва намояндагони онҳо тавассути телефон машварат мегирифтанд, дар ҳолатҳои истисноӣ қабули шаҳрвандон бо риояи чораҳои беҳатарӣ анҷом дода мешуд. Баъдан қадвали навбатдорӣ барои қабули шаҳрвандон муқаррар карда шуд. Бо вучуди он, ки дар кишвар дар намуди ҷудо кардани шаҳрвандон карантин эълон карда шуд, дар давраи аз апрел то декабри соли 2020, шумораи муроҷиатҳои шаҳрвандон коҳиш ёфт, шаҳрвандон чораҳои эҳтиётии қатъиро риоя менамуданд, аз ҷумла аз ташриф ба ҷойҳои ҷамъиятӣ худдорӣ менамуданд.

Мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ва мақомоти судӣ расман оид ба тағйир додани низоми қор аз сабаби пандемия эълон накардаанд, аммо маҳдудиятҳои муайян дар мавриди муроҷиатҳои шаҳрвандон ба мушоҳида расид. Дар Тоҷикистон консепсияи идоракунии электронӣ хуб татбиқ намешавад, сомонаҳои мақомоти давлатӣ ва мақомоти маҳаллӣ қисман фаъолият намеkunанд, танҳо хусусияти иттилоотӣ доранд, ки аз ин сабаб дар кишвар дастрасӣ ба хизматрасониҳои электронӣ амалан вучуд надорад. Ғайр аз ин, Интернет, ки бо аризи баланд ва суръати пасти худ маъруф аст, ба пешниҳоди хизматрасонии ҷамъиятӣ ба шаҳрвандон мусоидат наменамояд. Ҳамин тариқ, дар шароити пандемия аз ҷониби судҳо, прокуратура ва мақомоти қорҳои дохилӣ вайронкунии ҷиддии ҳуқуқи шаҳрвандон ба муроҷиат ҷой доштанд, зеро қабули ҷисмонии шаҳрвандон, бақайдгирии шикоятҳо, муроҷиатҳо ва аризаҳо ба таври назаррас маҳдуд буд. Аризаҳо дар бораи ҷиноят ба қайд гирифта намешуданд, ҳуҷҷатҳои муроғиавӣ содир карда намешуданд ё бо таъхирӣ зиёд содир карда мешуданд ва дастрасии адвокатҳо ба мизочони худ, ҳатто ҳангоми мавҷуд будани иҷозати хаттии муфаттиш ё судя шадидан маҳдуд карда шуда буд. Дар робита бо вазъи эпидемиологӣ баррасии парвандаҳои граждани дар судҳо ба вақти номуайян ба таъхир гузошта мешуданд, ба ҷуз аз он парвандаҳои ҷиноятӣ, ки аз рӯи онҳо нисбати судшаванда қораи пешгирӣ дар намуди ба ҳабс гирифтани татбиқ мешуд, ки ин ба таври назаррас ба мӯҳлати баррасии даъвоҳои ҷубронӣ дар судҳо таъсир расонд.

Гуруҳи кӯмаки ҳуқуқӣ дар соли 2020 ба натиҷаҳои зерин ноил гашт:

- Мутахассисон оид ба ҳуҷҷатгузориӣ шиканча аз рӯи шикоятҳо оид ба истифодаи шиканча ва муносибати бераҳмона, дар ҳолатҳое, ки зарурати ҷалби адвокатҳо ҷой надорад, дастгирии ҳуқуқӣ анҷом медиҳанд. Дар натиҷа, мутахассисон саъй мекарданд, ки нисбати шахсони айбдор қазои маъмурӣ ва интизомӣ татбиқ карда шавад. Дар яке аз ҳолатҳо, ҳангоми шикоят аз шароити номатлуби нигоҳдорӣ, вақте ки маҳбус амалан кӯр шудааст, ба мутахассис муяссар гардид, ки вайро ба низоми адои қазо дар маҳбаси истиқоматӣ гузаронад.
- ГКҲ ба баргардонидани парвандаи ҷиноятӣ барои тафтиши иловагӣ ноил гашт. Суди олий бори аввал парвандаи ҷиноятиро бо талаби таҳқиқ кардани айби сардори ШВҚД, ки барои амали зердастони худ масъул мебошад, баргардонид. Ғайр аз он, СО таваҷҷуҳро ба амалияи манфии ҳабси маъмурӣ, ки пеш аз оғоз кардани парвандаи ҷиноятӣ татбиқ шудааст ва ба истифодаи шиканча мусоидат кардааст, ҷалб намуд ва талаб намуд, ки нисбати судяи суди шаҳри Турсунзода ва нозири минтақавӣ, ки протоколи қалбакӣ тартиб додаанд, чораҳо андешида шаванд.
- Амалияи пешниҳоди аризаҳои даъвогӣ дар судҳо оид ба рӯенидани ҷуброни зарари маънавӣ ба қурбониени шиканча идома дорад. Ариза оид ба парвандаи Хоҷаназарова К. ба ғоидаи ҳамсар ва кӯдакони ноболиғи ӯ ворид карда шуд, ки дар он ду идора - ВҚД ва ҚДАМ ҚТ ҳамчун ҷавобгар нишон дода шудаанд.

Дар рафти фаъолияти худ ГКХ бо як қатор мушкилот дучор гардид. Ҳимояи ҳуқуқӣ асосан аз ҷониби мутахассисон оид ба ҳуҷҷатгузорӣ ва адвокатҳои нав анҷом дода мешуд, ки қаблан дар омӯзиш оид ба стандартҳои Протоколи Истамбулӣ иштирок накардаанд ва дорои таҷрибаи тартиб додани дархост дар бораи таъини экспертиза оид ба арзёбии осебҳои ҷисмонӣ ва равонӣ набуданд. Бинобар ин, барои адвокатҳо таҳияи ҳуҷҷатҳои мурофиавӣ аз ҷиҳати мукаммалии тавсифи усулҳои истифодаи шиканча, осебҳои ҷисмонӣ ва равонии расонидашуда, ҳолати умумии саломат пас аз истифодаи шиканча, гузоштани масъалаҳо дар назди коршносони судиву тиббӣ ва равоншинос душвор аст.

Мушкилоти ҷиддӣ дар мавриди посух ба дархостҳои адвокатҳо оид ба гузаронидани экспертизаи маҷмӯӣ аз ҷониби мақомоти тафтишотӣ ва судҳо ҷой доранд. Муфаттишон ва судҳо оид ба дархостҳои воридшуда қарорҳо қабул намеkunанд, ва ба ин васила, мӯҳлатҳои мурофиавии баррасии онҳоро, ки дар КМҶ ҶТ пешбинӣ шудаанд, вайрон мекунанд. Бояд қайд кард, ки мушкилот маҳз аз ҷиҳати арзёбии равонии оқибатҳои истифодаи шиканча вуҷуд доранд, адвокатҳо на ҳамеша омодаанд, ки дар бораи таъини экспертиза оид ба арзёбии ҳолати равонии қурбонии шиканча ва муносибати бераҳмона дархост пешниҳод намоянд. Дар амалияи судӣ чунин дархостҳо хеле кам пешниҳод карда мешаванд.

Дар давраи пандемияи COVID-19 адвокатҳо аз дастрасӣ ба зерҳимояҳои худ маҳрум буданд. СРИҶҶ ВА муроҷиати дар шакли хаттӣ пешниҳодгаштаи адвокатҳо оид ба дастрасӣ ба зерҳимояҳоро рад намуда, инро бо вазъи эпидемиологӣ дар кишвар асоснок мекарданд.

Аз рӯи парванда оид ба истифодаи шиканча, ки тибқи он нисбати 4 нафар мансабдорони баландмақом ҳукм содир шуд, суд пардохти ҷуброни зарари маънавӣ ба қурбонии шиканчаро, ки ба сифати ҷабридида эътироф карда шудааст, рад намуд. Суд қарор қабул кард, ки давлат дар шахси мақоми салоҳиятдор (ВҚД ҶТ) барои амалҳои хизматчиени давлатӣ, ки ҳангоми иҷрои ваколатҳои давлатии худ онҳо ҳуқуқи инсон ба ҳимоя аз шиканчаро поймол кардаанд, ҷавобгар нест. Ҳолати мазкур вайронкунии ҷиддии меъёрҳои байналмилалии озодӣ аз шиканча мебошад. Адвокатҳо нисбати қарори суд шикоят мебаранд.

Ғайр аз ин, мутахассисони ГКХ ба чунин мушкилот, ба монанди даст кашидани қурбонӣ ба шиканча ва ҳешовандони онҳо аз шикояти минбаъда нисбати амалҳои ғайриқонунии кормандони мақомоти ҳифзи ҳуқуқ дучор гардиданд. Сабаби дасткашӣ пеш аз ҳама тарси таъқиби минбаъда, таҳдидҳо аз ҷониби мақомоти ҳифзи ҳуқуқ, надоштани эътимод ба низоми адолати судӣ мебошад. Дар натиҷаи чунин дасткашӣ, анҷом додани кори иҷронамудаи мутахассис ғайриимкон мегардад, ки ба самаранокии нишондиҳандаҳои фаъолияти ГКХ дар маҷмӯъ таъсири манфӣ мерасонад.

Ҳуҷҷатгузориҳои далелҳои шиканча ва дигар намудҳои муносибати бераҳмона. Дар давраи аз 1 январ то 31 декабри соли 2020 аз ҷониби ташкилотҳои узви Гурӯҳи кӯмаки ҳуқуқӣ 37 муроҷиатҳо оиди масъалаҳои истифодашавии шиканча ва муносибати бераҳмона, аз ҷумла 9 муроҷиат - нисбати занон ва 2 муроҷиат нисбати ноболиғон ҳуҷҷатгузорӣ гардидааст. Корҳо аз рӯи 11 парвандаи солҳои гузашта идома дода шуданд.

	Минтақаҳо				ҶАМЪ
	Душанбе	НТМ	Вилояти Хатлон, ВМКБ	Вилояти Суғд	
Ҳамагӣ хуҷҷатгузорӣ гардиданд	7 (2)	7 (1)	11 (6)	12 (1)	37
Адвокат пешниҳод гардид	2	5	1	5	13
Дастгирии ҳуқуқӣ	3	2	9	6	20
Мониторинги кори адвокатҳо	1			2	3
Аз кӯмаки ҳуқуқӣ дар рафти расонидани кӯмаки ҳуқуқӣ даст кашиданд	4	1	5	6	16
Дар марҳилаи интизории қабули қарорҳо		1	1		2
Машварат пешниҳод гардид, хуҷҷатҳо тартиб дода шуданд	82 вохӯрии машваратӣ бо адвокатҳо баргузор гашт 204 машварати шифоҳӣ пешниҳод гардид, 193 хуҷҷати хаттӣ тартиб дода шуд				

Намудҳои асосии поймолкунии ҳуқуқӣ инсон дар ҷараёни ҶАБ ва гузаронидани тафтишот: боздошти ғайриқонунӣ ва худсарона; зӯроварии ҷисмонӣ дар шакли лату кӯб, шиканча бо ҷараёни электрикӣ; таҳдидҳои таҷовуз ба номуси ҳуди қурбонӣ ва/ё аъзоёни оила; тарсондан бо нигоҳдорӣ дар ҶАБ.

Шиканча ва муносибати бераҳмона бо мақсади ба даст овардани иқдоршавӣ, ҷазо додан барои амалҳои муайян ё ҳамчун ҷораи ромкунӣ ва таҳқири шаъну шараф истифода бурда мешаванд.

Гурӯҳҳои синнусолии қурбонӣҳои шиканча ва муносибати бераҳмонаи эҳтимолӣ:

0-18-сола: 2 нафар
 19- 21- сола: 2 нафар
 22- 34- сола: 15 нафар
 35- 45- сола: 13 нафар
 46- 60- сола: 5 нафар
 60 сола ва боло: 1 нафар

Аризаҳо оиди истифодашавии шиканча ба **мақомоти давлатии зерин ворид гардиданд:**

- ВҚД – 26
- ҚДАМ - 2
- СРИЧҚ – 4

- Вазорати мудофиа – 1
- КХФ - 1
- Агентии назорати давлатии молиявӣ ва мубориза бо коррупсия – 1

Ғайр аз ин:

- Зӯроварӣ дар оила – 2

Машваратҳои ҳуқуқӣ

Мутахассисон оиди ҳуҷҷатгузориҳои шиканча: Дар ГКҲ се телефони тамоси ғаври амал мекунам: дар вилояти Суғд (987873333), дар вилояти Хатлон (987876666), дар Душанбе ва НТҚ (987087676). Телефонҳо, дар вақти ғайрикорӣ, аз ҷумла дар рӯзҳои истироҳат ва ид дастрас мебошанд.

Дар маҷмӯъ, дар давраи ҳисоботӣ беш аз 204 машварат пешниҳод гардид, 82 вохӯрӣ бо адвокатҳо ва 20 мушоират ба ГПТ, ДИП, ВҲИ, ВҚД, аз ҷумла Хадамоти амнияти ВҚД гузаронида шуданд.

Ташкилотҳои узви ГКҲ нисбати шиканча ва дигар намудҳои муносибат ва ҷазои бераҳмона, ғайриинсонӣ ё таҳқиқунандаи шаъну шараф машваратҳо пешниҳод намуданд: аз ҷониби **ТЧ "Маркази мустақил оид ба ҳифзи ҳуқуқи инсон"** 1 парванда ҳуҷҷатгузорӣ шуд ва кор аз рӯи се парвандаи солҳои қаблӣ идома дода шуд, 85 машварат гузаронида шуд, аз рӯи 4 парванда оиди шиканча ва муносибати бераҳмона хизматрасониҳои адвокат пешниҳод гардид ва 73 ҳуҷҷатҳои ҳуқуқию мурофиавӣ тартиб дод шуд.

Дар соли 2020 аз ҷониби **коршинос оид ба стандартҳои Протоколи Истамбулӣ** марбут ба масъалаҳои ҳуҷҷатгузориҳои далелҳои шиканча ва дигар намудҳои муносибати бераҳмона тибқи стандартҳои Протоколи Истамбулӣ кӯмаки коршиносӣ расонида шуд. Кӯмаки машварати дар гузаронидани таҳлили ҳуҷҷатҳои тиббӣ, таҳияи дархост оиди таъин намудани ташҳиси маҷмӯӣ, таҳияи стратегияи ҷамъовариҳои далелҳои тиббӣ дар марҳилаи тафтишоти пешакӣ ва пас аз оғоз намудани парвандаҳои ҷиноятӣ вобаста ба истифодаи далелҳои шиканча ва дигар намудҳои муносибати бераҳмона, расонида шуд.

Мониторинги маҷлисҳои судӣ

Дар давоми соли 2020 аз рӯи 7 парванда мушоҳидаи мурофиаҳои судӣ гузаронида шуд, намоёндагони ГКҲ ҳамагӣ дар 12 маҷлиси судӣ ба сифати мушоҳид иштирок варзиданд.

Мушоҳидаҳои асосӣ:

- Аксари ҷаласаҳои судӣ бо таъхири зиёд оғоз мешуданд. 4 аз 10 ҷаласаи судии бо мониторинг фарогирифташуда 30 дақиқа дертар оғоз гардида, 6 ҷаласаи боқимонда бо таъхири назаррас аз 1,5 то 2 соат оғоз ёфтанд. Дар ҳеҷ яке аз ҳолатҳо сабаби таъхир шарҳ дода нашудааст.
- Дар аксар ҳолатҳо баррасии парвандаҳо дар утолҳои қорӣ судяҳо сурат мегирад, ки барои гузаронидани раванди судӣ мувофиқ набуда, тамоми хоҳишмандонро барои иштирок дар равандҳои судӣ ҷойгир карда наметавонанд. Ин ба ошкорӣ ва шаффофияти раванди судӣ таъсири ҷиддӣ мерасонад.

- Аз рӯи як қатор дархостҳои изҳорнамудаи адвокатҳо, судяҳо бар хилофи қонунгузори мурофиавӣ ва стандартҳои байналмилалӣ қабули қарорро ба маҷлиси судии минбаъда маъқуф гузоштанд. Барои таъмин намудани раванди одилонаи мурофиаи судӣ саривақт қабул кардан ва баррасӣ намудани тамоми дархостҳо зарур аст, зеро ин метавонад ба рафти мурофиаи судӣ таъсир расонад. Масалан, дар рафти мушоҳида ҳолатҳои ошкор шудаанд, ки дархост дар бораи таъин намудани ташхиси судиву тиббӣ аз рӯи парвандаҳои, ки дар онҳо изҳорот дар бораи додани нишондодҳои иқроӣ дар натиҷаи истифодаи шиканча карда шуданд, ба маҷлиси судии минбаъда гузаронида шуданд. Чунин амалия метавонад боиси он гардад, ки бо мурури вақт аломатҳои шиканча ва муносибати бераҳмона метавонанд нопадид шаванд ва исбот кардани изҳорот оид ба истифодаи шиканча дар рафти мурофиаи судӣ душвортар (ё номумкин) мегардад.
- Мушоҳидон инчунин қайд карданд, ки дар биноҳои суд шароитҳо фароҳам оварда нашудааст: дар фасли зимистон тоҷроҳои судӣ гарм карда намешаванд ва иштирокчиён маҷбур мешаванд, ки бо либоси рӯй нишинанд, дар мавсими тобистон тоҷроҳо хунук карда намешаванд.
- а) Нобаробарии иштирокчиён: айбдоркунандаи давлатӣ (прокурор), котиби суд ва кормандони милитсия аз телефонҳои мобилии худ дар тоҷрои суд истифода мебарданд, ҳол он ки дигар иштирокчиёни суд дар даромадгоҳ кофтуков гардида, телефонҳои мобилии онҳо мусодира карда мешаванд. Ҷузвдонҳои адвокатҳо низ тафтиш карда мешаванд.

Расонидани кӯмаки ҳуқуқӣ/намояндагӣ дар суд

Ҳазинаи ҳақмузд барои расонидани кӯмаки ҳуқуқӣ, ки ба қурбониёни эҳтимолии шиканча ва/ё аъзоёни оилаҳои онҳо пешниҳод мегардад, бо мувофиқаи аъзоёни комиссия оиди тақсимои Ҳазинаи ҳақмузд (4 нафар) ва Ҳамоҳангсозии Гурӯҳи кӯмаки ҳуқуқӣ сарф карда мешавад. Дар соли 2020 ба Ҳазинаи ҳақмузди Ётилоф 13 дархост оиди пешниҳод намудани хизматрасониҳои адвокат барои муроҷиатҳои нав, ки дастгирӣ шуда буданд, равона гардид. Гурӯҳи кӯмаки ҳуқуқӣ 6 қазияи стратегиро баррасӣ менамояд, ки аз онҳо 4 қазия ба парвандаҳои солҳои қаблӣ дахлдоранд.

Вохӯриҳои корӣ:

Рӯзи 24 июли соли 2020 Гурӯҳи кӯмаки ҳуқуқии Ётилоф дар шаҳри Панҷакенти вилояти Суғд бо ташкилотҳои ҷамъиятӣ ва адвокатҳо оид ба масъалаҳои ҳамкорӣ ҳангоми ошкор намудани парвандаҳо оид ба истифодаи шиканча ва муносибати бераҳмона вохӯрии корӣ³² баргузор намуд.

Рӯзи 14 октябри соли 2020 Гурӯҳи кӯмаки ҳуқуқии Ётилоф дар шаҳри Хоруғи ВМКБ бо ҳуқуқшиносони ташкилотҳои ҷамъиятӣ ва адвокатҳо оид ба масъалаҳои ҳамкорӣ вохӯрии корӣ баргузор намуд.

Аз 9 то 24 ноябри соли 2020 Гурӯҳи кӯмаки ҳуқуқӣ оид ба масъалаҳои ҳуҷҷатгузори далелҳои шиканча ва дарҷ намудани осори шиканча тибқи стандартҳои Протоколи Истамбулӣ дар шаҳрҳои Хуҷанд, Бохтар ва Душанбе мастер-классҳо баргузор намуд.³³

³²<https://notorturej.org/legal/gruppa-pravovoy-pomoshchi-koalicii-provela-rabochuyu-vstrechu-s-advokatami-i-obshchestvennymi>

³³<https://notorturej.org/news/gpp-provela-dlya-advokatov-sogda-master-klass-po-rassledovaniyu-i-dokumentirovaniyu-faktov> <https://notorturej.org/news/gpp-provela-master-klass-po-medicinskomu->

Ғайр аз ин, дар соли 2020 ГКҲ бо мақсади ошкор намудани ҳолатҳои шиканча ва баррасии имкониятҳои минбаъдаи ҳамкорӣ дар минтақаҳои зерин бо адвокатҳо ва намоёндагони ҷомеаи шаҳрвандӣ 82 вохӯрии машваратӣ гузаронд.³⁴

1. Вилояти Суғд: Истаравшан, Панҷакент, Ҷ. Расулов, Спитамен, Конибодом, Исфара, Хучанд ва Ашт
2. Вилояти Хатлон: - ш. Бохтар
3. Ноҳияҳои тобеи марказ - ноҳияҳои Рашт, Файзобод, Нуробод
4. ш. Душанбе

Нашрияҳо:

- Ҷиҳатҳои амалии гузарондани пурсиши ноболиғон³⁵.
- Истат Қурбоноваи 68- сола дар ҷустуҷӯи адолат³⁶.
- Муносибати бераҳмона ва шиканча нисбати занон: он чизе, ки дар борааш занон гап задан намехоҳанд³⁷.
- Нақши таъинотҳои хусусии судҳо дар мубориза бо шиканча ва бечазой.³⁸
- Infographics "Зарари маънавӣ ба қурбониёни шиканча ва муносибати бераҳмона: он чӣ тавр ҷуброн карда мешавад"³⁹
- Аз ҷониби СО ҚТ барои тафтишоти иловагӣ баргардонида шудани парвандаҳои ҷиноятӣ, ки дар онҳо ду нафар аризадихандагон ба ГКҲ - қурбониёни шиканча ва МБ ҷабридаи эътироф гардидаанд
- Дар бораи мавриди амал қарор гирифтани қарори суд, ки дар он маблағи ҷубронпулии аз ҷониби суд муайяншуда ба зарари маънавии расонидашуда мувофиқ нест.
- Дар якҷоягӣ бо Фонди Ҳелсинкӣ оид ба ҳуқуқи инсон аз рӯи парвандаи У. Бобочонова инфографика омода карда шуд - бахшида ба 26 июн, рӯзи байналмилалӣ ҳифзи қурбониёни шиканча .
- Нашрияи "Таҳлили мухтасари кафолатҳои ҳуқуқӣ оид ба интиҳоби ҷораи пешгирӣ аз рӯи парвандаҳои оид ба шиканча ва МБ аз муроҷиатҳо ба ГКҲ"⁴⁰

[dokumentirovaniyu-faktov-pytok-dlya-advokatov-i](https://notorturejtj.org/news/gpp-provela-master-klass-po-rassledovaniyu-i-dokumentirovaniyu-faktov-pytok-dlya-advokatov-i) <https://notorturejtj.org/news/gpp-provela-master-klass-po-rassledovaniyu-i-dokumentirovaniyu-faktov-pytok-dlya-stolichnyh>

³⁴<https://notorturejtj.org/news/gpp-provela-vstrechu-s-advokatami-i-predstavitelyami-npo-v-horoge>,
<https://notorturejtj.org/news/gpp-provela-vstrechu-s-advokatami-sogda>, <https://notorturejtj.org/news/gpp-provela-dlya-advokatov-sogda-master-klass-po-rassledovaniyu-i-dokumentirovaniyu-faktov>,
<https://notorturejtj.org/tj/news/gkkh-baroi-advokatkhoi-sugd-oid-ba-taftishu-khuchchatguzorii-dalelkhoi-shikancha-master-klass>,
<https://notorturejtj.org/tj/news/vohurikhoi-korii-gkkh-dar-fayzobodu-rasht-va-nurobod-bo-advokatkhovu-khukukshinson>,
<https://notorturejtj.org/news/gpp-provela-master-klass-po-medicinskому-dokumentirovaniyu-faktov-pytok-dlya-advokatov-i>,
<https://notorturejtj.org/news/gpp-provela-master-klass-po-rassledovaniyu-i-dokumentirovaniyu-faktov-pytok-dlya-stolichnyh> <https://notorturejtj.org/news/gpp-provela-master-klass-po-rassledovaniyu-i-dokumentirovaniyu-faktov-pytok-dlya-stolichnyh>

³⁵ <http://notorturejtj.org/news/prakticheskie-aspekty-provedeniya-doprosa-nesovershennoletnih-pri-rassmotrenii-ugolovnyh-del>

³⁶ <https://notorturejtj.org/news/68-letnyaya-istat-kurbanova-v-poiskah-spravedlivosti>
<http://notorturejtj.org/news/prakticheskie-aspekty-provedeniya-doprosa-nesovershennoletnih-pri-rassmotrenii-ugolovnyh-del>

³⁷ <https://notorturejtj.org/news/zhestokoe-obrashchenie-i-pytki-v-otnoshenii-zhenshchin-o-chem-zhenshchiny-predpochitayut>

³⁸ <https://notorturejtj.org/tj/news/nakshi-tainotkhoi-hususii-sudkho-dar-muboriza-bo-shikancha-va-bechazoi>

³⁹ <https://notorturejtj.org/news/infografika-moralnyy-vred-zhertvam-pytok-i-zhestokogo-obrashcheniya-kak-vozmeshchaetsya>

⁴⁰ <https://notorturejtj.org/news/garantii-zashchity-ot-pytok-i-zhestokogo-obrashcheniya-pri-izbranii-mery-presecheniya>

- Бо забонҳои тоҷикӣ ва русӣ инфографика таҳти унвони "Асосҳои ҳуқуқи интиҳоби чораи пешгирӣ дар Тоҷикистон" таҳия карда шуд⁴¹
- Нашри инографика таҳти унвони "Ҳуқуқ ба саломатӣ ва озодӣ аз шиканча дар тавқифгоҳи нигоҳдории муваққатӣ"⁴²
- Дар мавриди парвандаи Қурбонов Б. "Шиканча ва ё марг аз дасти ҳамсоҳ дар камера?" мақола омода карда шуд.⁴³
- Инфографика таҳти унвони "Кафолати ҳифзи саломатии шахси дастгиршуда дар тавқифгоҳи нигоҳдории муваққатӣ (ТНМ) ва тавқифгоҳи тафтишотӣ (ТТ)"⁴⁴

3.4. ТАТБИҚИ ПРИНЦИПҲОИ ИСТАМБУЛӢ БАРОИ ТАФТИШОТИ САМАРАНОКИ ТИББӢ ВА ҲУҚҚАТГУЗОРИИ ШИКАНЧА ВА МУНОСИБАТИ БЕРАҲМОНА ДАР ТОҶИКИСТОН

Фаъолият аз ҷониби Парвина Наврӯзова (ТҶ "Маркази ҳуқуқи инсон") ҳамроҳанг мегардад, ки ҳамчунин мутахассис оид ба Протоколи Истамбулии Гурӯҳи кумаки ҳуқуқӣ мебошад.

Дар соли 2020 фаъолияти барнома дар доираи лоиҳаҳои зерин амалӣ карда шуд:

1. "Қорӣ намудани стандартҳои Протоколи Истамбулӣ дар фаъолияти Эътилоф бар зидди шиканча ва бечазой" аз ҷониби барномаи Авруосиёии Фондҳои Ҷомеаи Кушод ва Фонди Зигрид Раузинг Траст дастгирӣ карда шуд;
2. "Фаъолият ба манфиати озодӣ аз шиканча" яқоя бо Фонди Ҷелсинкӣ оид ба ҳуқуқи инсон (Варшава), бо дастгирии Иттиҳоди Аврупо;
3. Маъракаи иттилоотии "Ман ва ҳуқуқҳои ман", ки ба маъракаи байналмилалӣ "16 рӯзи амалҳои фаъолон бар зидди зӯровариҳои гендерӣ" дар доираи мавзӯи ҷаҳонии соли 2020: "Ҷаҳонро норинҷӣ менамоем: Маблағгузорӣ, Пешгирӣ, Эътино, Ҷамъоварӣ!" бахшида шудааст. Маърака дар ҳамкорӣ бо сохтори "СММ-Занон" дар Тоҷикистон баргузор гардид.

Фаъолияти таҳлилӣ

Аз моҳи январ то март соли 2020 ҳисоботи "Оид ба татбиқи Протоколи шаҳодаткунонии тиббии боздоштшудагон дар муассисаҳои тиббии ҚТ"⁴⁵ ва ҳисоботи таҳлилӣ "Оид ба натиҷаҳои таҳлил ва баҳогузориҳои ҳолати воқеии хадмоти судӣ- тиббии ҚТ"⁴⁶ тақмил дода шуда, дар сомонаи Эътилоф нашр гардидаанд.

Пешбурди ташаккули муассисаи ташхиси ғайридавлатӣ. Аз ҷониби коршиносони барнома таҳлили қонунгузорӣ ва амалияи татбиқи ҳуқуқ дар Қирғизистон, Қазоқистон, Федератсияи Русия ва Гурҷистон, инчунин қонунгузориҳои миллӣ оиди масъалаҳои ташаккул ва

⁴¹ <https://notorture.tj.org/legal/pravovye-osnovy-izbraniya-mery-presecheniya-v-tadzhikistane>

⁴² <https://notorture.tj.org/news/infografika-pravo-na-zdorove-i-svobodu-ot-pytok-v-izolyatore-vremennogo-soderzhaniya-ivs>

⁴³ <https://notorture.tj.org/news/pytki-ili-smert-ot-ruk-sokamernika>

⁴⁴ <https://notorture.tj.org/news/infografika-garantiya-ohrany-zdorovya-zaderzhannogo-lica-v-izolyatore-vremennogo-soderzhaniya>

⁴⁵ <http://notorture.tj.org/rehab/otchet-po-monitoringu-primeneniya-protokola-medicinskogo-osvidetelstvovaniya-zaderzhannyh-lic>

⁴⁶ <http://notorture.tj.org/rehab/otchet-po-itogam-analiza-sostoyaniya-sudebno-medicinskoy-ekspertizy-rt>

амалкунии муассисаҳои ташхиси судии давлатӣ ва ғайридавлатӣ гузаронида шуд, ки тибқи натиҷаҳои он ҳуҷҷати таҳлилий омода карда шудааст⁴⁷.

Ҳуҷҷати таҳлилий рӯзи 21 феввали соли 2020 дар мизи мудаввар бо иштироки намоёндагони Прокуратураи генералӣ, Суди Олӣ, ВҚД, СРИҚҚ ВА, марказҳои ташхиси судӣ- тиббӣ ва равонпизишкии ВТХИА, Маркази ҷумҳуриявии экспертизаи судиву криминалистики ВА, коршиноси судӣ- тиббии Вазорати мудофия, Агентии назорати давлатии молиявӣ ва мубориза бо коррупсия, Агентии назорати маводи нашъаовари назди Президенти ҚТ, аъзои Эътилофи зидди шиканча, доираҳои илмӣ, адвокатҳо, ташкилотҳои байналмилалӣ ва коршиноси байналмилалӣ Марям Ҷишқариани муҳокима гардид⁴⁸.

Омӯзиш оиди стандарҳои Протоколи Истамбулӣ.

18- 20 феввали соли 2020 омӯзиши серӯза доир ба омода намудани мутахассисон оиди стандартҳои Протоколи Истамбулӣ гузаронида шуд, ки дар он 31 нафар, аз ҷумла 15 нафар аз шаҳри Душанбе, 4 нафар аз ВМКБ, 6 нафар аз вилояти Хатлон ва 6 нафар аз вилояти Суғд иштирок намуданд.

Барномаи мобилӣ оиди масоили ҳуҷҷатгузори тиббии ҳолатҳои зӯрварӣ (қурбонӣи шиканча, зӯрварӣ дар оила, шахсони гирифтори ВНМО, хизматчиёни ҳарбӣ) тибқи стандартҳои Протоколи Истамбулӣ.

Дар барномаи мобилӣ тавсияҳо барои қурбонӣи шиканча, адвокатҳо, равоншиносон ва табибон, аз ҷумла ҳуқуқҳо ва кафолатҳои онҳо шарҳ дода мешаванд; механизмҳои кӯмаки ҳуқуқӣ; арзёбии оқибатҳои ҷисмонӣ ва равонии зӯрварӣ; ҷуброни зарар; тавсияҳо оиди чи гуна гузаронидани ҳуҷҷатгузори тиббии қурбонӣи шиканча ва маълумотҳои мақомотҳои давлатӣ, мақомотҳои ҳифзи ҳуқуқ ва ташкилотҳои ғайридавлатӣ барои тамос, ки бевосита бо масоили тафтишоти парвандаҳои гурӯҳи мазкур ва расонидани дастгирии ҳуқуқӣ, тиббӣ ва равонӣ машғул мебошанд, дарҷ гардидаанд.

Барномаи мобилӣ ва Бот дар Телеграм «Ман ва ҳуқуқҳои ман» пас аз озмоиш дар моҳи сентябри соли 2020 ба истифода дода шуд.

Инфографика "Кафолати ҳифзи саломатии шахси дастгиршуда дар тавқигоҳи нигоҳдории муваққатӣ (ТНМ) ва тавқиғоҳи тафтишотӣ (ТТ)" таҳия карда шуда, бо забонҳои русӣ ва тоҷикӣ ба таври васеъ дар шабакаҳои иҷтимоӣ, дар сомонаи Эътилоф бар зидди шиканча ва бечазой⁴⁹ ва дар сомонаи ташкилоти ҷамъиятии "Маркази ҳуқуқи инсон"⁵⁰ паҳн карда мешавад. Инфографика дорои рамзи QR барои замиаи мобилӣ ва Боти "Ман ва ҳуқуқҳои ман" дар Телеграм мебошад.

⁴⁷ <https://hrc.tj/archives/2040>

⁴⁸ <http://notorture.tj.org/news/kruglyy-stol-posvyashchennyy-prezentacii-analiticheskogo-otcheta-o-sozdani-i-funkcionirovaniya>

⁴⁹ <https://notorture.tj.org/news/infografika-garantiya-ohrany-zdorovya-zaderzhannogo-lica-v-izolyatore-vremennogo-soderzhaniya>

⁵⁰ <http://hrc.tj/materiali/278-garantiya-ohrany-zdorovya-zaderzhannogo-lica-v-izolyatore-vremennogo-soderzhaniya-ivs-i-sledstvennyy-izolyator-sizo.html>

Дар рафти маъракаи иттилоотӣ оид ба огоҳсоии аҳоли дар бораи замимаи мобилӣ ва Бот дар Телеграм 52 730 нафар истифодабарандагони Facebook ва Instagram фаро гирифта шуданд. Замимаи мобилии "Ман ва ҳуқуқҳои ман" 294 маротиба боргирӣ карда шудааст.

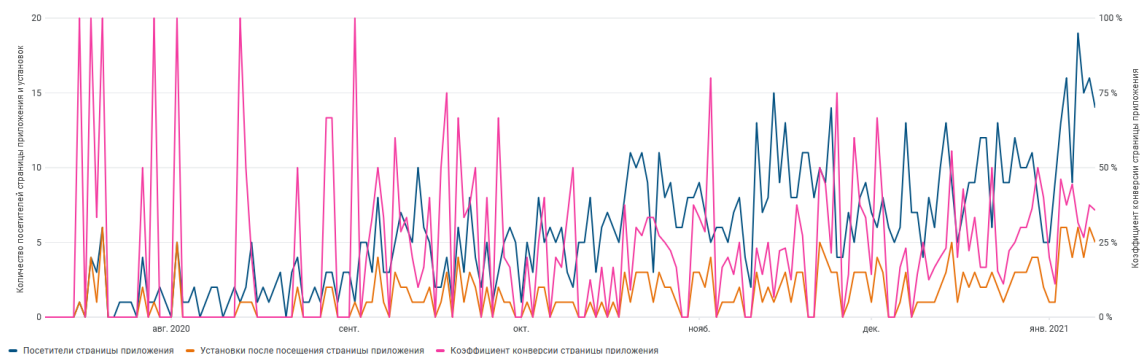

Эффективность страницы приложения

Посетители страницы приложения ②
1 029

Установки после посещения страницы приложения ②
279

Коэффициент конверсии страницы приложения ②
26,14 %
+26,14 % ▲ Изменение по сравнению с предыдущим периодом

Маъракаи иттилоотии "16 рӯз фаъоли бар зидди зӯроварии гендерӣ" ва иқдоми иттилоотии "Ман ва ҳуқуқҳои ман"

Дар доираи маъракаи иттилоотӣ, аз ҷониби ташкилоти узви Эътилоф ТЧ "Маркази ҳуқуқи инсон" чорабиниҳои зерин гузаронида шуданд:

- Ду онлайн-вебинар доир ба механизмҳои ҷимояи ҳуқуқӣ ва баҳодихии захмҳои ҷисмонӣ ва зарари равонӣ, ки дар натиҷаи зӯроварӣ расонида шудаанд⁵¹ ва онлайн-вебинари quiz (викторина), ки барои ҷавонон дар мавзӯи "Баланд бардоштани огоҳӣ оид ба масъалаҳои зӯроварӣ нисбати занон ва духтарон ва хусусиятҳои баҳодихии захмҳо", ки дар онҳо тақрибан 70 нафар иштирок намуданд.

Дар доираи маъракаи иттилоотӣ варақаҳо бо инфографика ба миқдори 100 нусха ва тақвим ба миқдори 60 нусха ба забонҳои тоҷикӣ ва русӣ нашр карда шуданд. Дар инфографика таърих ва аҳамияти рӯзи байналмилалӣ мубориза баҳри аз байн бурдани зӯроварӣ нисбати занон; масъулияти давлат дар таъмини риояи ҳуқуқи кафолатҳо барои занон ва духтарон дар мавриди озодӣ аз зӯроварӣ ва бечазой; механизмҳои арзёбии

⁵¹ Вебинар дар мавзӯи: Механизмҳои ҷимояи ҳуқуқӣ ва баҳодихии захмҳои ҷисмонӣ ва зарари равонӣ... - YouTube ва Ҳуқуқҳои одамони бо ВНМО зиндагикунанда - YouTube

оқибатҳои ҷисмонӣ ва равонии зӯроварӣ, ситонидани ҷуброни зарари маънавӣ тибқи стандартҳои Протоколи Истамбулӣ инъикос ёфтааст.

Мақолаи таҳлилий дар доираи "16 рӯзи фаъоли бар зидди зӯроварии гендерӣ" омода карда шуда, дар сомонаи агентии иттилоотии Dialog.tj ҷойгир карда шуд⁵²

Тамоми маводҳои иттилоотӣ дар шабакаҳои иҷтимоӣ МҲИ ва дар сомонаи ташкилот нашр шудаанд. Ғайр аз ин, инфографика ва тақвим аз ҷониби кормандони МҲИ дар шаҳрҳои ноҳияҳои гуногун дар рафти чорабиниҳои гуногун, ки аз ҷониби ташкилот гузаронида шуданд, паҳн карда шуданд.

Гузаронидани омӯзиш барои равоншиносон оид ба арзёбии оқибатҳои равонии зӯроварӣ

Рӯзҳои 8-9-уми декабри соли 2020 дар ш. Душанбе омӯзиш барои 12 нафар равоншиносон - шарикони Эътилоф оид ба масъалаҳои арзёбии оқибатҳои равонии зӯроварӣ ва тартиб додани хулоса дар асоси стандартҳои Протоколи Истамбулӣ гузаронида шуд. Ин омӯзиш низ ба маъракаи байналмилалӣ "16 рӯзи амалҳои фаъолоне бар зидди зӯроварии гендерӣ" ва маъракаи иттилоотии "Ман ва ҳуқуқҳои ман" бахшида шуда буд.

Ислоҳоти тандурустӣ дар зиндонҳо

Рӯзҳои 10-16 августи соли 2020 ТҶ "Маркази ҳуқуқҳои инсон" якҷоя бо СРИЧҶ ВА ҶТ машварати корӣ оид ба таҳияи Нақшаи амалҳои ба Стратегияи ислоҳоти низомии иҷроӣ қазои ҷиноятӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030-ро ташкил намуданд, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 25 июни соли 2020, №385 қабул гардид.

Дар ҷаласаи корӣ намояндагони ВА, СРИЧҶ ВА, Вазорати меҳнат ва шуғли аҳоли, ВТҲИА, Вазорати маориф, Прокуратураи генералӣ, Вазорати молия, Маркази миллии қонунгузори назди Президенти ҶТ, Ваколатдор оид ба ҳуқуқи инсон, ниҳодҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ⁵³ ширкат варзиданд.

Дар рафти машварати корӣ, дар масъалаи тандурустӣ дар зиндон аз ҷониби ТҶ "Маркази ҳуқуқи инсон" пешниҳодҳо дар фасли "Расонидани хизматрасониҳои тиббӣ" таҳия карда шудаанд, ки ба Нақшаи амалҳо ба Стратегия дохил карда шуданд, аз ҷумла:

- ✚ таҳияи барномаи маҷмӯии офиятбахшӣ ва барқарорсозии иҷтимоии (ресотсиализатсия) шахсони айбдоршаванда, судшаванда, маҳкумшуда (равонӣ, мазҳабӣ, иҷтимоӣ);
- ✚ тақмил додани институти чораҳои қазои интизомӣ, хориҷ кардани меъёрҳои қонунгузорӣ оид ба ғизодиҳӣ ва табобати маҷбурӣ; ва мутобиқсозӣ бо СБҲШС, КҲИ, Қоидаҳои Нелсон Мандела ва ғ.

⁵² <https://www.dialog.tj/news/v-dushanbe-proshla-informatsionnaya-kampaniya-ya-i-moi-prava-v-ramkakh-16-dnej-aktivizma-protiv-gendernogo-nasiliya?fbclid=IwAR0sZ7ZBZAqRs508wkFJQkFwIjULFoTGHMiKW9tQdqE7FOpbI2rK6kqe4Lc>

⁵³ <http://hrc.tj/materiali/267-rabochee-zasedanie-razrabotka-plana-deystviy-po-realizacii-strategii-rt-po-reforme-penitenciarноy-sistemy.html>
<http://hrc.tj/materiali/285-working-session-on-development-of-action-plan-for-implementation-of-the-strategy-of-the-republic-of-tajikistan-on-penitentiary-system-reform.html>

- ✚ таҳияи механизми таҳқиқ нисбати тамоми ҳолатҳои мрг дар муассисаҳои низоми пенитенсиарӣ;
- ✚ баррасии масъалаи ҷудонамоии ҳадамоти тиббии СРИЧҶ ВА ҚТ ва ба ВА ҚТ ваё ВТХИА ҚТ интиқол додани он;
- ✚ гузаронидани омӯзишҳои таълимӣ ва семинаро оид ба масъалаҳои ташкили таъминоти тиббӣ, табобат ва офиятбахшӣ тибқи стандартҳои миллӣ ва байналмилалӣ.
- ✚ гузаронидани мониторинги мустақили ҷойҳои маҳрум сохтан аз озодӣ аз ҷониби намояндагони ҷомеаи шаҳрвандӣ барои арзебии шароити нигоҳдорӣ.

Дар айнаи замон лоиҳаи Нақшаи амал таҳти баррасии Ҳукумати ҚТ қарор дорад.

Дар доираи нақшаи муштаракӣ фаъолият, ки бо СРИЧҶ ВА ҚТ оид ба татбиқи стратегияи Миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба муқовимат ба экстремизм ва терроризм барои солҳои 2016-2020, инчунин Стратегияи ислоҳоти низоми иҷроӣ ҷазои ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2020-2030 ҳуҷҷатҳои зерин омода карда шуданд⁵⁴:

- ✚ Тавсияҳо ба Нақшаи амалҳо ба Лоиҳаи Стратегияи миллӣ оид ба ҳифзи ҳуқуқи инсон то соли 2030 марбут ба ҷорӣ намудани стандартҳои Протоколи Истамбулӣ ба фаъолияти мақомоти тафтишотӣ, инчунин ба системаи иҷроӣ ҷазои ҷиноятӣ.
- ✚ Концепсияи барномаи офиятбахшӣ ва низоми арзебии хавфҳо ва таснифи маҳкумшудагон. Ҳуҷҷат стандартҳои байналмилалӣ Концепсияи офиятбахшии мукамал дар низоми ислоҳӣ, аз ҷумла бархӯрдҳои байнифаннӣ бо масъалаҳои фарогири тандурустӣ дар маҳбасҳо, офиятбахшии равонӣ иҷтимоӣ, ҷиҳатҳои криминология ва пешгирии ҷинояткориро дарбар мегирад. Ҳуҷҷат инчунин ба баррасии заминаи ҳуқуқӣ ва амалияи миллӣ асос ёфтааст. Таҳияи принципҳои асосии офиятбахшии мукамал барои барномаҳои маҳбасӣ, инчунин тавсияҳои мушаххас барои Тоҷикистон илова карда шудаанд. Аз 16 то 20-уми ноябри соли 2020 ҷаласаи гурӯҳӣ корӣ оид ба муҳокимаи лоиҳаи Концепсияи барномаи маҷмӯии офиятбахшии маҳкумшудагон баргузор гашт.

3.5. ФАЪОЛИЯТИ ГУРҶҲ ОИД БА МОНИТОРИНГИ МУАССИСАҲОИ МАҲРУМИЯТ АЗ ОЗОДӢ ВА МАҲДУД КАРДАНИ ОЗОДӢ

Гурӯҳ оид ба мониторинги муассисаҳои маҳрумкунӣ ва маҳдудкунӣ аз озодӣ дар доираи афзалиятҳои стратегияи Эътилоф таъсис дода шудааст ва дар назди худ ҷунин **мақсадҳо** мегузорад: а) мусоидат ба тасдиқи Протоколи иловагӣ ба Конвенсияи зидди шиканҷа ва таъсиси механизми миллии пешгирӣ б) таъсис додани механизми мониторинги мустақили ҷамъиятии ҷойҳои маҳрумкунӣ аз озодӣ.

Гурӯҳи мазкур узви Гурӯҳи корӣ оид ба пешбурди ратификатсияи ПИ ба КҲИ, ҳамоҳангсозии механизми мониторинг дар назди Ваколатдор оид ба ҳуқуқи инсон дар ҚТ (минбаъд Гурӯҳи корӣ) ва ҳамоҳангсозии кори гурӯҳи мониторингӣ оид ба боздид аз ҷойҳои маҳрумкунӣ ва маҳдудкунӣ аз озодӣ (минбаъд Гурӯҳи мониторингӣ) мебошад.

⁵⁴ бо дастгирии Дафтари барномавии САҲА дар Душанбе ва РММҚ СММ

Аз соли 2016 инчониб фаъолияти гурӯҳ аз ҷониби Иттиҳоди Аврупо, БРСММ, Дафтари барномавии САҲА дар Душанбе ва Фонди Зигрид Раузинг Траст дастгирӣ карда мешавад.

Фаъолияти гурӯҳи мониторингӣ дар асоси Консепсия ва нақшаи корӣ амалӣ мегардад, ки дар доираи он муассисаҳо барои гузаронидани мониторинг ва таълим дар соҳаи ҳуқуқҳои шахсони аз озодӣ маҳрумшуда муайян карда шуданд:

1. Муассисаҳои равонпизишкӣ
2. Ҷойҳои боздошти пешакӣ ва нигоҳдорӣ дар ҳабс
3. Муассисаҳои пенитенсиарӣ

Тибқи нақшаи Корӣ иртибот бо аъзо ва роҳбарони гурӯҳҳои Эътилоф ва дигар мутахассисон оид ба ташаққул додани ҳайати гурӯҳи мониторингӣ ба роҳ монда шуд. Дар айни замон ба гурӯҳи мониторингӣ 23 нафар мутахассисон оид ба бевосита гузаронидани мониторинг, 2 нафар намояндагони Ваколатдор оид ба ҳуқуқи инсон, инчунин коршиносон оид ба масъалаҳои гуногуни ҳуқуқи инсон, аз ҷумла, ҳуқуқшиносон, мутахассисони тиббӣ ва мутахассисони соҳаи ҳифзи ҳуқуқи кӯдак ва шахсони дорои маъҷубият дохил мешаванд.

Ҳангоми таҳияи стратегияи гурӯҳи корӣ ва амалӣ намудани фаъолият оид ба таҳияи василаҳо ва чорабиниҳои омӯзишӣ, Гурӯҳ бо коршиносони Фонди Ҳелсинкӣ оид ба ҳуқуқи инсон (Варшава) ҳамкорӣ мекунад.

Дар робита бо пандемияи COVID-19, имконияти гузаронидани мониторинг ва боздид аз муассисаҳои пӯшида вучуд надорад. Аз ин сабаб, гурӯҳ фаъолияти худро ба ин самтҳо равона намуд:

- таҳияи барнома ва модули таълимӣ барои омӯзгорон оид ба ҳуқуқи инсон дар низоми муассисаҳои равонпизишкӣ.
- таҳияи маводҳои иттилоотӣ барои аҳоли ва маводҳои методӣ барои гурӯҳҳои мақсадноки гуногун, ки дар Нақшаи корӣ номбар шудаанд.
- гузаронидани таҳлили қонунгузорӣ аз ҷиҳати мутобиқат бо стандартҳои байналмилалӣ дар соҳаи ҳуқуқи инсон дар доираи нақшаи корӣ.

Дар давоми давраи ҳисоботӣ мутахассисони Эътилоф ва коршиносон ФҲҲИ ба гузаронидани таҳлили қонунгузориҳои миллии Тоҷикистон аз ҷиҳати мутобиқат бо стандартҳои байналмилалӣ ҳуқуқ ба солимии равонӣ оғоз намуданд. Ғайр аз он, дар айни замон таҳияи барнома ва модули таълимӣ барои омӯзгорон оид ба ҳуқуқи инсон дар низоми муассисаҳои равонпизишкӣ идома дорад.

3.6. ФАЪОЛИЯТИ ТАШКИЛОТҲОИ УЗВИ ЭЪТИЛОФ

3.6.1. ДАФТАРИ ОЗОДИҲОИ ШАҲРВАНДӢ

ТЧ “Дафтари озодиҳои шаҳрвандӣ” фаъолияти худро дар се самт амалӣ менамояд: ҳимояи ҳуқуқи озодиҳои шахсони синни пеш аз даъват ва даъват ба хизмати ҳарбӣ, хизматчиёни ҳарбӣ ва аъзои оилаи онҳо, баланд бардоштани зарфияти фаъолони ҷомеаи шаҳрвандӣ ва тақвият додани ҷомеаи ҳифзи ҳуқуқ.

Дар соли 2020 ДОШ корро дар самти офиятбахшии қурбониени шиканча ва муносибати бераҳмона дар қисмҳои ҳарбӣ ва аъзои оилаи онҳо идома дод, ки аз ҷониби Фонди ихтиери СММ барои қурбониени шиканча дастгирӣ карда шудааст.

Ташкилот бо Вазорати мудофияи ҚТ, Дастгоҳи Ваколатдор оид ба ҳуқуқи инсон дар ҚТ, коллегияи ҳарбии Суди Олӣ ва зерсохторҳои минтақавии он, Сарпрокуратураи ҳарбӣ ва зерсохторҳои минтақавии он, Қўшунҳои дохилии ВҚД, Қўшунҳои сарҳадии ҚДАМ, комиссариатҳои ҳарбӣ, роҳбарияти қисмҳои ҳарбӣ, табибони комиссияҳои даъват, комиссия оиди баҳисобгирии ҳарбӣ ҳамкорӣ ва дар якҷоягӣ амал мекунад.

Фаъолияти ДОШ дар соли 2020 аз ҷониби Фонди миллии дастгирии демократия (NED), Маркази назорати низомии Женева (DCAF), Фонди ихтиери СММ оид ба дастгирии қурбониёни шиканча, Институти “Ҷамъияти кушода-Бунеди мадад – Тоҷикистон” ва барномаи Авруосиёи Институти “Ҷамъияти кушода”, HIVOS ва дигар донорҳо дастгирӣ карда шуд.

Дар соли 2020, дар робита бо пандемияи COVID-19 бисёр чорабиниҳои ДОШ дар речаи онлайн баргузор гаштанд.

ҲУҚУҚИ ШАХСОНИ СИННИ ТО ДАЪВАТ, ДАЪВАТШАВАНДАГОН, ХИЗМАТЧИЕНИ ҲАРБӢ ВА АЪЗОИ ОИЛАИ ОНҲО

Фаъолияти таҳлилий. Ҳуқуқшиносони ДОШ таҳлили қонунгузорӣ ва амалияи татбиқи қонунҳо оид ба риояи ҳуқуқи инсон дар Ҳафтмаҳалла анҷом доданд. *Ҳуҷҷати мазкур дар марҳилаи таҳрир қарор дорад ва ба наздикӣ интишор хоҳад шуд.*

Кӯмаки ҳуқуқӣ. Қабулгоҳҳои ҳуқуқии ДОШ дар Душанбе ва Хучанд амал мекунанд. Ҳуқуқшиносони ташкилот оид ба масъалаҳои ҳуқуқӣ ва тиббӣ, инчунин оид ба масъалаҳои коршоямӣ барои хизмати ҳарбӣ машваратҳо пешниҳод менамоянд. Дар соли 2020 ба 417 нафар хизматрасонии машваратӣ пешниҳод карда шуд, ки ба масъалаҳои даъват ба хизмати ҳарбӣ, ҳуқуқи мавқуф гузоштани ва озод кардан, шикоят аз рӯи амали ғайриқонунии аъзои комиссияи даъват дахл дошт. Машваратҳо тавассути қабули шахсӣ, бо рақамҳои хати телефони фаврӣ, ва инчунин дар рафти вохӯриҳо дар қисмҳои ҳарбӣ дода мешаванд.

Дар ДОШ телефонҳои тамоси фаврӣ: 992 93 333 18 03 ва +992 93 333 17 03 амал менамоянд, ки шабнарузӣ кор мекунанд.

Парвандаҳои стратегӣ. Пешниҳоди машваратҳои ҳуқуқӣ ба қурбониёни шиканча ва муносибати бераҳмона дар артиш самти афзалиятноки фаъолияти ДОШ мебошад. Дар соли 2020 ҳуқуқшиносони ДОШ ва адвокатҳои ҷалбшуда бо 10 парванда кор мекарданд, ки аз рӯи онҳо дар марҳилаҳои тафтиши шикоятҳо оиди ҷиноят дар мақомоти прокуратураи ҳарбӣ, дар рафти тафтиши пешакӣ, дар судҳои ҳарбӣ оид ба парвандаҳои ҷиноятӣ марҳилаи якум ва инчунин кассационной ва назоратӣ иштирок варзиданд.

Офитбаҳшӣ. Аз соли 2015 инҷониб ДОШ барои пешниҳоди муолиҷаи амбулаторӣ ва статсионарӣ ба қурбониёни меҳтарсолорӣ дар артиш ва аъзоёни оилаи онҳо мусоидат мекунад. Дар соли 2020 32 нафар, аз ҷумла 7 сарбоз ва 25 аъзои оилаи онҳо аз офитбаҳшӣ гузаштанд. Ҳама аз муоинаи тиббии ва ташҳиси клиникӣ озмоишгоҳӣ гузаштанд. Бисёр сарбозон ва аъзои оилаҳои онҳо ба таври доимӣ таҳти муоинаи тиббӣ ва табобати ёрирасон қарор доранд. Инчунин, онҳо чунин намудҳои табобат, аз қабили физиотерапия, табобати иммуномодулиронӣ ва корригиронӣ мегиранд. 10 нафар бо роҳхати табибон табобати санаторию курортӣ гирифтанд. Чаҳор қурбонӣ аз курсҳои офитбаҳшии равонӣ гузаштанд.

Маҷмӯаи қонунҳо дар соҳаи даъват ба хизмати ҳарбӣ: нашри ҳаштуми ташкилот буда, дар байни адвокатҳо, ҳомиёни ҳуқуқ, судя, прокурорҳо, сохторҳои низомӣ ва мақомоти ҳифзи ҳуқуқ талаботи зиёд дорад. Маҷмӯа бо забони тоҷикӣ ба миқдори 100 нусха нашр шудааст.

Қиссаи 13 сарбоз, ё орзуҳои барбодрафта. Китоб, ки дар бораи тақдири 13 сарбозе, ки қурбонии шиканча ва муносибати ғайриинсонӣ дар артиш гардидаанд, ҳикоя мекунад. <https://notorture.tj.org/news/istoriya-13-soldat-ili-poteryannye-mechty>⁵⁵

Дар соли 2020 дар шаҳрҳои Душанбе ва Хучанд 5 барномаи радиой ташкил карда шуд, ки дар рафти онҳо ҳуқуқшиносони ДОШ ба таври мустақим ба саволҳои шунавандагон доир ба тартиби даъват, ҳуқуқи гирифтани таъхир ва озод кардан аз даъват, гузаштани комиссияи тиббӣ, шикоят нисбати қарори комиссияи даъват, облава ва ғайра посух гуфтанд.

⁵⁵ Китоб бо дастгирии молиявии Институти "Ҷамъияти Кушода" - Бунёди Мадад дар Тоҷикистон, фонди Ҳелсинкӣ оид ба ҳуқуқи инсон, Иттиҳоди Аврупо ва Дафтари барномавии САҲА дар Тоҷикистон омода шудааст. Суратҳо барои китоб аз ҷониби Нозим Қаландаров аксбардорӣ шудаанд. Муаллифони: Ҷамшед Марупов, Гузал Маҳкамова. Мухаррирон: Наргис Ҷамрабаева, Фазлиддин Хоҷаев.

Онлайн-мактаби даъватшаванда ифтитоҳ шуд, ки дар доираи он **5 видео дар мавзӯи даъват ба хизмати ҳарбӣ ва 8 пахши мустақим – онлайн-машваратҳо дар шабакаҳои иҷтимоии Facebook ва Instagram омода карда шуданд**

<https://fb.watch/3rotqrjJkO/>

<https://www.facebook.com/officeofcivil/posts/2484956165089770>

<https://www.facebook.com/officeofcivil/posts/2631346713784047>

<https://fb.watch/3rojPSf9fG/>

<https://fb.watch/3rovW3KuMa/>

<https://fb.watch/3roxOvjRhL/>

<https://fb.watch/3roz6E7U3S/>

<https://fb.watch/3roEHREyGA/>

<https://fb.watch/3roJGrJdhL/>

<https://fb.watch/3rjr4NGlhb/>

МАОРИФ ВА МАЪРИФАТНОКӢ

Human Rights Lab (HR Lab) – машхуртарин ва бузургтарин клуб дар байни фаъолони шаҳрвандӣ дар шаҳрҳои Душанбе ва Хуҷанд мебошад. Дар солҳои 2018-2019 омӯзгорони клуб коршиносон оид ба ҳуқуқи инсон, намоёндогони ташкилотҳои ҷамъиятӣ, ва адвокатҳо буданд, аз оғози соли 2020 клубро хатмкунандагони барномаҳои таълимӣ оид ба ҳуқуқи инсонии ДОШ мегузаронанд. Озмоишгоҳ курсҳо, мактабҳо, вебинарҳо оид ба ҳуқуқи инсон, аз ҷумла оид ба ҳуқуқи инсон дар давраи пандемия, баргузор менамуд, ба аҳоли машваратҳои ҳуқуқии онлайн мерасонид.

Курси ҳомии ҳуқуқ барои ҷавонони касбу кори гуногун, ки ба ҳуқуқҳои инсон мароқдоранд, пешбинӣ шудааст. Дар соли 2020 курси мазкурро 60 нафар ҷавонон, донишҷӯен, намоёндогони ТҶ, рӯзноманигорон, таҷрибаомӯзон, адвокатура, табибон ва омӯзгорон хатм намуданд. Курс дар муддати се моҳ дар речаи онлайн мегузарад. Иштирокчиён аз омӯзиши семоҳа оид ба масъалаҳои ҳуқуқи инсон, механизмҳои миллӣ ва байналмилалӣ ҷиғзи ҳуқуқи инсон ва намудҳои фаъолият баҳри ҷимояи ҷиғзи манфиатҳои ҷомеа мегузаранд.

<https://www.facebook.com/officeofcivil/posts/2645824692336249>

Мақтаби тирамоҳии Омӯзиш барои Омӯгорон оид ба ҳуқуқи инсон. Аз 18 то 20 сентябри соли 2020 дар дараи Ромит мақтаби серӯза (омӯзиш барои омӯзгорон) оид ба ҳуқуқи инсон гузаронида шуд, ки дар он 25 нафар ихтиёриён аз зумраи хатмкунандагони ДОШ (Alumni OCF) иштирок намуданд. Иштирокчиени мақтаб усулҳои таълими ҳуқуқҳои инсонро омӯхтанд ва таҳти роҳбарии роҳнамоён ҷузъҳои машғулиятҳои таълимии худро омода намуданд. <https://www.facebook.com/officeofcivil/posts/2630161277235924>

10 рӯзи ҳуқуқи инсон Аз 1 то 10 декабри соли 2020 дар шаҳрҳои Хуҷанд ва Душанбе маъракаи "10 рӯзи ҳуқуқи инсон" бахшида ба рӯзи Байналмилалӣ ҳуқуқи инсон баргузор гардид, ки ба мусоидат дар фаҳмиши ҳуқуқи инсон, баланд бардоштани маърифати ҳуқуқии ҷавонон ва саводнокии ҳуқуқӣ тавассути омӯзишҳо ва арт-активизм равона гашта

буд. Маърака ба мубориза бо коррупсия, ҳамчун омиле ки ба ҳуқуқи инсон таъсир мерасонад, бахшида шуда буд. Дар маъракаи зиёда аз 100 нафар ихтиёриёни ДОШ иштирок намуданд. Дар рӯзи охирини чорабинӣ Human Rights Activist Talks гузаронида шуд.

<https://fb.watch/2HVAQFkDUo/>

<https://www.facebook.com/officeofcivil/photos/pcb.2697170610534990/2697168177201900/>

<https://www.facebook.com/groups/309240506320325/permalink/794441911133513/>

<https://www.instagram.com/p/ClqZrEalHOo/>

<https://www.instagram.com/p/Cl6DypZFpMb/>

<https://www.instagram.com/p/CJGR2s8hKe5/>

Подкасти "Ҳуқуқҳои обдор". Барои ҷалби бештари аҳоли ба масоили ҳуқуқи инсон подкасти ДОШ таҳти унвони "Ҳуқуқҳои обдор" оғоз бахшида шуд. Дар соли 2020 даҳ подкаст дар мавзӯҳои ҳуқуқи инсон, механизмҳои миллӣ ва байналмилалӣ ҳифзи ҳуқуқи инсон ва даъвати ба хизмати ҳарбӣ нашр карда шуд, ки дар телеграм-каналӣ "Ҳуқуқҳои обдор" (t.me/sochniePrava), шабакаҳои иҷтимоии ДОШ дар facebook ва instagram, ТУТ – коворкинг спейс, дар саҳифаи Шабакаи ташкилотҳои ҳифзи ҳуқуқи инсон дар Тоҷикистон ва дар дигар гурӯҳҳо ва пабликҳои маъмул ҷойгир карда шуданд.

ҲАМКОРӢ БО НИҲОДҲОИ ҶОМЕАИ ШАҲРВАНДӢ

Шабакаи ТҶД оид ба ҳифзи ҳуқуқи инсон дар Тоҷикистон. Гурӯҳ дар Facebook Шабакаи ташкилотҳои ҳифзи ҳуқуқи инсон дар Тоҷикистон <https://www.facebook.com/groups/1531616163740269/?ref=bookmarks> мунтазаман васеъ мегардад. Дар айни замон гурӯҳ зиёда аз 1100 нафар аъзо дошта, зиёда аз 600 нафар фаъолон ва ташкилотҳо гирандагони гугл-ирсол мебошанд. Ҳамарӯза дар Шабака маълумот дар бораи фаъолияти ва лоиҳаҳои ТҶД ҷойгир карда шуда, хабарҳо дар бораи озмунҳо, грантҳо, омӯзишу вебинарҳо нашр карда мешаванд, иқдомҳо ва ҷамъовариҳои имзоҳо оид ба масъалаҳои гуногун, ки дорои хусусияти манфиати ҷамъиятӣ мебошанд, гузаронида мешаванд.

Машваратдиҳӣ ба ТҶ. Ҳуқуқшиносони ДОШ ба таври доимӣ ба фаъолон доир ба масъалаҳои гуногуни фаъолияти ТҶ (корғузорӣ, молиявӣ ва ҳисоботи андоз, санҷишҳо, таъсис ва барҳам додани ТҶ ва ғайра) машварат медиҳанд, ва инчунин барои ташкилотҳои ғайридавлатӣ, хабарнигорон ва фаъолон дастгирии ҳуқуқӣ пешниҳод менамоянд.

<https://www.facebook.com/officeofcivil/posts/2620251701560215>

Наворҳои иҷтимоӣ оид ба ҳомиёни ҳуқуқ ва ихтиёриён. Дар соли 2020 дар бораи ҳаракати ихтиёриён, фаъолияти адвокатӣ ва ташкилотҳои ғайридавлатӣ дар саҳифаи ДОШ дар Facebook, ва дар дигар гурӯҳҳои ҳифзи ҳуқуқ ва ҷавонон наворҳои иҷтимоӣ омода ва нашр карда шуданд.

<https://www.facebook.com/officeofcivil/posts/2629039304014788>

<https://fb.watch/1FCLr-x8eY/> - Соцролик о деятельности НПО

<https://fb.watch/1FCPh0jbAg/> - Соцролик о деятельности адвокатов

3.6.2. Фонди ҷамъиятии "Ташаббуси ҳуқуқӣ"

ФАЪОЛИЯТИ ТАЪЛИМӢ

3 модули таълимӣ барои судяҳои Суди олий, Иттифоқи адвокатҳо ва Академияи ВҚД оид ба механизмҳои миллӣ ва байналмилалӣ ҳимояи ҳуқуқи кӯдак дар муҳофизати судии ҷиноятии ҚТ омода ва тасдиқ карда шуданд. Модулҳо бо дастгирии коршиносии мутахассисон Асрор Алиев (коршинос оид ба таълими калонсолон), Мавҷуда Пӯлодӣ (судья Суди олии ҚТ), Наврузшоҳ Назаров (адвокат Иттифоқи адвокатҳо), Шаҳрӣ Орипова (Академияи ВҚД ҚТ) ва Гулчеҳра Раҳмонова (роҳбари ФҶ "Ташаббуси ҳуқуқӣ") таҳия карда шуданд.

Дар асоси модули таълимии таҳияшуда 10 омӯзгор аз ҳайати судяҳо, 10 омӯзгор аз ҳайати адвокатура ва 10 омӯзгор аз ҳайати Хадамоти пешгирии ҷиноят ва ҳуқуқвайронкунӣ дар байни кӯдакон ва ҷавонони ВҚД ТҶ оид ба масъалаҳои стандартҳои миллӣ ва байналмилалӣ амалисозии адолати судӣ нисбати кӯдак омода карда шуданд.

Омӯзишҳо. 41 нафар судяҳо аз омӯзиш оид ба масъалаҳои марбут ба ҳуқуқҳои кӯдак, аз ҷумла, ҷиҳатҳои ҳифзи раванӣ гузаштанд.

10 нафар кормандони Ваколатдор оид ба ҳуқуқи инсон, 5 нафар намояндагони шӯъбаҳои оид ба ҳуқуқҳои кӯдаки шаҳри Душанбе ва ноҳияҳо ва 4 нафар кормандони Раёсати пешгирии ҳуқуқвайронкунӣ байни ноболиғон ва ҷавонони ВҚД ҚТ аз омӯзиш гузаштанд ва зарфияти худро дар самти ҳимояи кӯдакон - қурбониён ва шохидони ҷиноят (аз ҷумла, ҷиҳатҳои раванӣ) баланд бардоштанд.

АДОЛАТ НИСБАТИ НОБОЛИҒОН

Гузориши "Таҳлили қонунгузориҳои миллӣ аз ҷиҳати мувофиқат ба стандартҳои байналмилалӣ дар соҳаи офиятбахшии кӯдакони бо қонун ихтилофдошта, аз ҷумла кӯдаконе, ки дар ҷойҳои маҳрумкунӣ ё маҳдудкунии озодӣ адои ҷазо кардаанд", гузаронида ва омода карда шуд. Гузориши мазкур ба Гурӯҳи корӣ оид ба ислоҳоти низоми адолати судӣ нисбати кӯдакон дар Тоҷикистон назди Вазорати адлияи ҚТ пешниҳод гашт, ки дар асоси он Барномаи миллӣ ва нақшаи амалҳо "Оид ба офиятбахшии иҷтимоии кӯдакони бо қонун ихтилофдошта, аз ҷумла кӯдаконе, ки дар ҷойҳои маҳрумкунӣ ё маҳдудкунии озодӣ адои ҷазо кардаанд, барои солҳои 2020-2024" таҳия карда шуд. Дар натиҷаи фаъолияти мазкур, Гурӯҳи кории байниидоравӣ оид ба ислоҳоти низоми адлияи ноболиғон дар айни замон бо таҳлили муаммалӣ қонунгузориҳои миллӣ тибқи стандартҳои байналмилалӣ офиятбахшии кӯдакони бо қонун ихтилофдошта, аз ҷумла кӯдаконе, ки дар ҷойҳои маҳрумкунӣ ё маҳдудкунии озодӣ адои ҷазо кардаанд, таъмин шудааст. Аз ҷониби Ҳукумати ҚТ 25 июни соли 2020 таҳти рақами 387 Барномаи миллӣ ва Нақшаи амалҳо тасдиқ карда шудааст. Ҷиҳати иҷрои банди 12 Нақшаи амалҳо оид ба амалисозии "Барномаи тавонбахшӣ ва ҳамгироии иҷтимоии ноболиғони дар муассисаҳои маҳрум сохтан аз озодӣ ё маҳдуд кардани озодӣ адои ҷазо намуда барои солҳои 2020-2024", ФҶ "Ташаббуси ҳуқуқӣ" бо дастгирии молиявии ИА ва PRI бо мақсади омода намудан ба озодшавӣ аз муассисаҳои маҳрум сохтан аз озодӣ ба кӯдакон дастгирии иҷтимоӣ ва

равонӣ пешниҳод менамояд. Дар соли 2020 ба 13 нафар кӯдаконе, ки деворҳои муассисаро тарк карданд, дастгирии иҷтимоӣ расонида шуд. Чорабиниҳо, аз қабili арзёбии эҳтиёҷоти кӯдак ва оила, вохӯриҳои ҳафтаина бо кӯдак анҷом дода шуданд ва бо мақсади ҳамгироии бомуваффақият, аохӯриҳои оилавӣ ва конфронсҳои оилавӣ гузаронида шуданд. Дар айна ҳол як кӯдак бо омӯзиши малакаҳои кор бо компютер фаро гирифта шуда, ҳамзамон дар ҳамон ҷо ба кор қабул карда шудааст, ҳуҷҷатҳои тасдиқунандаи шахсияти 10 нафар кӯдакон барқарор карда шуданд, ки онҳо минбаъд дар Агентии шуғли аҳоли ба қайд гузошта мешаванд (дар давоми се моҳи аввал ба онҳо ба андозаи 400 сомонӣ дар як моҳ кӯмакпулӣ пардохт карда мешавад), инчунин, пас аз гирифтани ҳуҷҷатҳо ин кӯдакон аз курсҳои кори челонгарӣ, забони англисӣ, барқӣ, кафшергар ва ғайра мегузаранд (аз рӯи интихоби ҳуди кӯдакон). Кӯдакон дар курсҳо дар Корхонаи воҳиди давлатии Маркази Таълимии шаҳри Душанбе таҳсил менамоянд. Кӯдакон аз минтақаҳо ба ташкилотҳои ҷамъиятии шарик "Ғамхорӣ" дар шаҳри Бохтар ва филиали "Идораи ҳуқуқи инсон ва риояи қонуният" дар шаҳри Хуҷанд равона карда шуданд, ки дар онҳо дар айна замон ҳуҷҷатҳои онҳо барқарор карда мешаванд.

Инчунин, ба 17 кӯдак, ки бо истифодаи усулҳои гуногун аз курсҳои инфиродӣ ва гурӯҳии ислоҳи равонӣ гузаштанд, кумак ва дастгирии равонӣ расонида шуд. Ҳамзамон равоншиноси ташкилот ба равоншиноси колонияи бачагона малакаҳои кор бо кӯдаконро таълим медиҳад.

Қайд намудан зарур аст, ки дар давраи пандемияи COVID-19, аз 1 май то 31 августи соли 2020, дастрасӣ ба колонияи бачагон муваққатан боздошта шуда буд. Дар давраи мазкур, бо дастгирии ТАҚХ "Ҳумо", PRI, ТҶ "Авесто" ва тавассути ҷамъовариҳои маблағ аз аҳоли ба кӯдакон ва кормандон дар намуди доруворӣ, хӯрока ва воситаҳои муҳофизат ва безараргардонӣ кумаки башардӯстона расонида шуд.

Зӯроварӣ нисбати кӯдакон. Дар давраи ҳисоботӣ аз рӯи 9 қазия, ки дар онҳо қурбониени зӯровариҳои ҷинсӣ кӯдакон мебошанд, кумаки ҳуқуқӣ расонида шуд. Кӯмак яқоя бо ташкилоти ҷамъиятии "Корвони умед", ки дар навбати худ, иловатан ба таври роӣгон хизматрасонии тавонбахшӣ (кӯмак ва дастгирии тиббӣ, равонӣ ва иҷтимоӣ) пешниҳод менамояд, расонида мешавад.

Пешниҳоди кумаки ҳуқуқӣ. Дар соли 2020 аз ҷониби ҳуқуқшиноси ташкилот ба 56 нафар кӯдакон ва аъзои оилаи онҳо кӯмак расонида шуд. Дар робита бо паҳншавии пандемияи COVID-19 дар кишвар, дар давраи аз 1 апрел то 1 июн ба дафтар зарур омад, ки ба кори фосилавӣ гузарад, ва бо мақсади барои кӯдакон фароҳам овардани имконияти гирифтани кумаки ҳуқуқӣ, дар тамоми манбаъҳои онлайн эълон дар бораи мавҷудияти телефонҳои тамоси фаврӣ барои кӯдакон ҷойгир карда шуд.

Эълон дар саҳифаи Фейсбук гузошта шуда, байни гурӯҳҳои гуногун, инчунин дар Instagram ва дар сомонаи Эътилоф паҳн карда шуд, ва инчунин флаерҳо ва постерҳо таҳия карда шуданд, ки дар байни кӯдакон, хонандагони мактабҳо ва дар муассисаҳо оид ба нигоҳубини кӯдакон, аз ҷумла муассисаҳои махсус, паҳн карда шуданд. Ҳуқуқшиноси навбатдори лоиҳа ҳар рӯз (душанбе-ҷумъа) доир ба тамоми масъалаҳои марбут ба кӯдакон машварати ҳуқуқӣ пешниҳод менамуд. Аз

Общественный фонд "Правовая инициатива"

ЕСЛИ ТЫ РЕБЕНОК И СТОЛКНУЛСЯ/ЛАСЬ С НАРУШЕНИЕМ СВОИХ ПРАВ, ОБРАТИСЬ ЗА ПОМОЩЬЮ К СПЕЦИАЛИСТУ ПО ЗАЩИТЕ ПРАВ ДЕТЕЙ.

Не молчи, позвони!

Тел: +992 934187007
понедельник- пятница
с 8:30-17:30

рӯи қазияҳое, ки зарурати равонасозӣ мавҷуд аст, нақшаи дар асоси Пойгоҳи иттилоотии аз ҷониби ташкилот таҳияшуда амал мекунад. Тамомии муроҷиатҳо ба таври қатъӣ дарҷ карда шуда, ба пойгоҳи махсус ворид карда мешаванд ва пешрафти ҳар як муроҷиат пайгирӣ карда мешавад.

3.6.3. ТҶ "НАҶОТИ КҮДАКОН" Ш. КҮЛОБ.

ФАЪОЛИЯТ ОИД БА БАЛАНД БАРДОШТАНИ САТҲИ ОҶОҲИИ ҶОМЕА ОИД БА ИДРОКИ ЗҶУВАРӢ ДАР ОИЛА, ШИКАНҶА ВА БЕҶАЗОӢ

Воҳӯриҳои иттилоотӣ

Дар доираи лоиҳаи Зигрид Раузинг Траст ба ташкилоти "Наҷоти кӯдакон" маблағгузор барои баланд бардоштани сатҳи оҷоҳири ҷомеа оид ба дарки зҷуварӣ дар оила, шиканҷа ва беҷазоӣ дар ноҳияҳои дурдасти вилояти Хатлон ҷудо карда шуд. Дар доираи ин фаъолият, гурӯҳи мобилӣ (ГМ) таъсис дода шуд, ки аз ҳуқуқшинос, равоншинос ва корманди иҷтимоӣ иборат буда, қаблан аз омӯзиши шиносӣ оид ба ҳуҷҷатгузориҳои ҳолатҳои шиканҷа ва муносибати бераҳмона, ки аз ҷониби мутахассисони ГҚХ гузаронида шуданд, гузаштаанд.

Ташкилот оид ба гузаронидани воҳӯриҳои иттилоотӣ бо намоёндагони мақомоти ҳокимияти давлатӣ дар маҳалҳо ба мувофиқа расид, инчунин бо ҳукуматҳои ноҳияҳои Шамсиддин Шохин ва Муминободи вилояти Хатлон ёддоштҳои хусни тафохум ба имзо расонид.

Дар моҳи декабр дар се ҷамоати минтақаи Кӯлоби вилояти Хатлон (Зарбдор, Деҳоти Кӯлоб, Зиракӣ) бо назардошти тамоми меъёрҳои зидди эпидемия **воҳӯрии иттилоотӣ** бо иштироки намоёндагони мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва аҳоли гузаронида шуд. Дар воҳӯриҳо 55 нафар иштирок намуданд, ки аз онҳо 42 нафар занон, 8 нафар мардон буданд. Дар рафти воҳӯриҳои иттилоотӣ маълум гардид, ки аҳолии маҳаллӣ дар бораи фаъолияти Эътилоф ҳеҷ гуна маълумот надорад. Аз рӯи натиҷаҳои воҳӯриҳо, буклетҳо (ба миқдори 500 нусха) ва баннер бо маълумот дар бораи Эътилоф таҳия карда шуданд. Маводи иттилоотӣ дар яқоягӣ бо гурӯҳи расонаии Эътилоф омода карда шуда, дар ҳаҷми 500 нусха нашр гардид.

КУМАКИ ҲУҚУҚӢ ВА РАВОНӢ

Ғайр аз ин, ташкилот ба қурбониёни зҷуварӣ дар оила кумаки равонӣ ва инчунин, кумак оид ба дигар масъалаҳои ҳуқуқӣ ва ҳуқуқи инсон мерасонад.

Масалан, дар давраи ҳисоботӣ аз ҷониби мутахассисони ГМ 127 муроҷиат ҳуҷҷатгузорӣ шуд, аз ҷумла: 115 занони аз 25 то 67-сола, 6 нафар духтарони ноболиғ ва 6 нафар мардон. Тамоми дархосткунандагон бо буклетҳои иттилоотӣ дар бораи фаъолияти Эътилоф таъмин карда шуданд.

Аз шумораи умумии муроҷиатҳо 46 муроҷиат ба масъалаҳои зӯроварӣ дар оила, 1 муроҷиат ба масъалаҳои зӯроварӣ дар муассисаи таълимӣ, 2 ҳолат ба масъалаҳои ҳифзи ҳуқуқи муҳоҷирони меҳнатӣ, 2 ба ҳешовандони маҳбусон оид ба масъалаи барқарорсозии саломатии худ, 3 ба ҳуқуқи кӯдак марбут буданд.

Ба 34 нафар кумаки ҳуқуқӣ расонида шуд – он аз машварат, оmodасозии ҳуҷҷатҳои муроғиавӣ ва намояндагӣ дар мақомоти давлатӣ иборат буд. Ба 15 нафар кӯмаки равонӣ ва ба 24 нафар хизматрасонии офиятбахшӣ пешниҳод карда шуд.

ФАЪОЛИЯТ ОИД БА ДАСТГИРИИ МАРКАЗҲОИ ЗАХИРАВИИ ЗАНОН

Дар соли 2020 ТҶ "Наҷоти кӯдакон" дар ҳамкорӣ бо Шарокати байналмилалӣ барои ҳуқуқи инсон фаъолият оид ба расонидани кӯмак ва баланд бардоштани зарфияти гурӯҳҳои занони фаъол дар минтақаҳои дурдастро тавассути созмон додани марказҳои захиравии занон ба роҳ монд. Дар давраи авҷ гирифтани пандемия дар кишвар ташкилот бо кӯмаки Эътилофи зидди шиканҷа дар Тоҷикистон, IPHR, Ҳазинаи ургентӣ ва Институти Ҷамъияти Кушода тавонист, ки кори марказҳои захиравиро таъмин намояд, то ки онҳо расонидани кӯмак ба қурбониёни зӯроварӣ дар оиларо идома диҳанд. Фаъолияти мазкур инҳоро дарбар мегирифт:

- таъмини бехатарии саломатии кормандон (дезинфексия, либоси муҳофизатӣ, доруворӣ)
- тақвияти кори машваратӣ тавассути телефон (хати тамоси фаврӣ 24 соат дар шабонарӯз кор мекунад, ва бо телефони шахсии ҳуқуқшиноси ТҶ пайваст карда шудааст)
- расонидани кӯмаки суроғавӣ ба занон - қурбониёни зӯроварии хонаводагӣ
- наشري китобчаҳои иттилоотӣ

Инчунин, ташкилот дар байни аҳоли кори маърифатии пурсамар оид ба чораҳои муқовимат ба сирояти коронавирусо ба роҳ монд. Бояд қайд намуд, ки яке аз мушкилоти асосие, ки ташкилот бо он дучор меояд, дастрас набудани маълумот дар бораи вирус бо забони тоҷикӣ мебошад. Инчунин, кӯмаки суроғавӣ пешниҳод карда шуд, хусусан барои гурӯҳҳои осебпазир: пиронсолон ва оилаҳои дорои кудакони маъҷуб (никобҳо, маводи ғизой, доруворӣ ва воситаҳои антисептикӣ).

Маъракаи иттилоотии "16 рӯзи мубориза бар зидди зӯроварии гендерӣ"

Кормандони ташкилот дар маъракаи иттилоотии "16 рӯзи мубориза бар зидди зӯроварии гендерӣ" иштирок намуданд, ки дар рафти он чорабиниҳои зерин гузаронида шуданд:

- 32 вохӯрии иттилоотӣ гузаронида шуд
- 169 адад брошюраҳо паҳн карда шуданд, ки аз онҳо 150 нусха бо забони тоҷикӣ буданд
- Маълумот дар бораи фаъолияти ташкилот тавассути шабакаҳои иҷтимоӣ паҳн карда шуд

- Тавассути хати "тамоси мустақим" 40 занг қабул карда шуд

Дар рафти маъракаи маводҳои зерин омода ва нашр карда шуданд:

- Зӯроварӣ нисбати занон ин ҷинойт аст! Гуруҳҳои дастгирии занон дар маҳал боиси боварӣ ва таъҷоҳи шумо шуда метавонанд/Насилие в отношении женщин – это преступление! Барои кӯмак ба гурӯҳҳои дастгирии занон муроҷиат намоед. #нетерпинасие <https://www.youtube.com/watch?v=taMqWokxFsw&t=3s>
- 97% мардон ва 72% занон дар Тоҷикистон чунин мешуморанд, ки "зан бояд зӯровариро таҳаммул кунад, то ки оилаи худро нигоҳ доранд". #нетерпинасие! Барои кӯмак имрӯз муроҷиат намоед ва дар бораи гурӯҳҳои худёрирасон дар минтақаи худ бештар маълумот гир! #нетерпинасие #нетдомашнемунасилию <https://www.youtube.com/watch?v=taMqWokxFsw&t=3s>
- Занон ва духтарон дар саросари кишвар ва берун аз ҳудуди он аз ҳукумати Тоҷикистон инҳоро талаб менамоянд: (1) ворид намудани ҷазои ҷинойтӣ барои тамоми шаклҳои зӯроварӣ нисбати занон (2) маҳкумсозии оммавии зӯроварӣ дар оила (3) пешниҳоди кӯмаки ройгон ба тамоми ҷабрдидагон. #нетерпинасие
- Дар рӯзи аввали маъракаи СММ #16daysofactivism "16 рӯзи мубориза бар зидди зӯроварии гендерӣ" занони нерумандро дастгирӣ намоед, то ки ба худ ва дигарон дар мубориза бо осеб кумак расонед ва ҳаётро аз нав оғоз кунед. #нетерпинасие #strongwomenoftajikistan #orangetheworld, #spreadtheword <https://www.youtube.com/watch?v=taMqWokxFsw&t=3s>
- Зӯроварӣ худ аз худ қатъ намегардад. Барои кумак муроҷиат намоед, ҳатто агар вайрон кардани ҳомӯшӣ душвор бошад. #нетерпинасие #strongwomenoftajikistan #spreadtheword <https://www.youtube.com/watch?v=taMqWokxFsw&t=3s>

3.6.4. ТАШКИЛОТИ ҶАМЪИЯТИИ "ДУНӢИ ҲУҚУҚ"

Ташкилоти ҷамъиятии "Дунӣи ҳуқуқ" дар соли 2020 мониторинги муҳофизаҳои судӣ аз рӯи парвандаҳои гражданиро⁵⁶ оид ба масъалаҳои шаффофият ва ошкорӣ гузаронд. Мониторинг дар судҳои шаҳри Душанбе гузаронида шуд ва мушоҳидаи равандаҳои судӣ, инчунин гузаронидани мушоҳиба бо судяҳо, адвокатҳо, ҳуқуқшиносон ва дар маҷмӯъ аҳолиро дарбар мегирифт.

Дар доираи мониторинг таҳлили қонунгузорӣ анҷом дода шуд, ки дар маҷмӯъ мутобиқ будани қонунгузории ҚТ марбут ба риояи ҳуқуқ ба муҳофизаи судии одилонаро ба стандартҳои байналмилалӣ нишон дод. Дар баробари ин мушкилоте ошкор гаштанд, ки ба мустақилияти судяҳо, дастрасии гурӯҳҳои осебпазир ба адолати судӣ монеъ мешаванд. Қонуни конститусионӣ "Дар бораи судҳо" меъёрҳои пешбинӣ менамояд, ки дар онҳо таъини судяҳо аз ҳокимияти иҷроия, ё аз раисони судҳо, Суди олий вобаста аст ва охири тағйироти ба қонуни мазкур воридшуда мавқеи моддии судяҳоро бадтар кард, ки ба мустақилияти онҳо мусоидат намекунад. Дар КМГ дар мавриди масъалаҳои истифодаи шрифти Брайл барои ШДМ бо мушкилоти бинӣ камбудӣ ҳамаҷуз ҷой доранд, камбудӣ дар пешниҳоди имкониятҳои пешниҳоди аризаҳои даъвоӣ ва дигар ҳуҷҷатҳои

⁵⁶ Тадқиқот дар доираи лоиҳаи "Мониторинги ҷараёни судӣ оид ба масъалаҳои риояи принсипи шаффофият ва ошкорӣ дар муҳофизаи судии граждани" бо дастгирии фонди Миллии дастгирии демократия (ИМА) гузаронида шуд.

хаттӣ, дархост ва санадҳои судӣ бо забонҳои ақаллиятҳои миллӣ ва шрифти Брайл мавҷуданд. Дар қонунгузори мурофиавии граждани масъалаи пардохти хизматрасони тарҷумон, аз ҷумла тарҷумони забони ишора танзим нашудааст. Дар масъалаи бозхондани судяҳо меъёрҳои КМГ ба баррасии воқеъбинона ва бегаразонаи масъалаи мазкур мусоидат намекунад. Масалан, моддаи 22 КМГ ҚТ муқаррар менамояд, ки ҳангоми баррасии парванда дар суди марҳилаи якум масъалаи рад кардани судяро ҳуди судяе, ки парвандаро баррасӣ менамояд, ҳал мекунад. Ҳуқуқшиносони ташкилот чунин мешуморанд, ки меъёре, ки ба ҳуди судя ҳуқуқ медиҳад, ки дар бораи рад кардани худ қарор қабул кунад, воқеъбинона нест ва метавонад боиси вайрон шудани принципи воқеъбинӣ ва ҳолиси гардад. Дар КМГ меъёрҳо оид ба муҳлатҳое, ки дар давоми онҳо судҳо бояд тарафҳоро дар бораи қабул ё рад кардани ба истехсол қабул намудани аризаҳои даъвогӣ ё муроҷиати шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ огоҳ намоянд, мавҷуд нестанд. Меъёрҳо оид ба муҳлатҳои, ки дар давоми он судҳо бояд ба шаҳрвандон ба ҳама гуна муроҷиатҳои хаттӣ ҷавоб диҳанд, низ вуҷуд надоранд.

Натиҷаҳои мониторинг нишон доданд, ки принципи ошкорӣ ва шаффофияти мурофиаи судӣ, ки дар қонунгузорӣ муқаррар шудааст, ба меъёри ҳаррӯзаи амалияи судӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон табдил наёфтааст. Дар аксар ҳолатҳо ба нозирон лозим омад, ки аз судяҳо иҷозат гиранд ва мақсадҳои ташрифро шарҳ диҳанд ҳарчанд тамоми мурофиаҳо кушода буданд. Инчунин гирифтани иҷозат раиси суд талаб карда мешуд. Аксар мурофиаҳо граждани дар утоқи судя баррасӣ карда мешуданд, ки дар онҳо на ҳамеша барои шахсоне, ки хоҳиши иштирок дар мурофиаро доранд, ҷойи кофӣ ҳаст. Толорҳои чаласаҳои судӣ одатан барои ташрифоварандагони беруна дастрасанд. Адвокатҳо ва шаҳрвандони пурсидашуда низ нишон доданд, ки дар 90% ҳолатҳо парвандаҳои граждани дар утоқи судя бидуни тавзеҳи сабаб баррасӣ карда мешаванд, ки ин аллакай ба меъёр табдил ефтааст.

Қариб дар тамоми судҳои бо мониторинг фарогирифташуда низоми гузарнома ва муҳофизат дар даромадгоҳ мавҷуд аст. Ин ҳолат воқеан барои маҳдуд кардани ҳуқуқи шаҳрвандон оид ба боздид аз муассисаи судӣ ва иштирок дар мурофиаи кушоди судӣ шароит фароҳам меорад.

Ислоҳоти низом аз ҷиҳати таъмини шаффофияти низоми судӣ дастовардҳои муайян дорад, масалан, дар айни замон қариб тамоми судҳо сомонаҳои расмӣ доранд, ки бояд ба аҳоли дар бораи фаъолияти судҳо иттилоот пешниҳод намоянд. Аз байни чор суди пойтахт танҳо суди ноҳияи Сино маълумот дар бораи мурофиаҳои судии ҷориро навсозӣ мекунад. Дар сомонаи суди ноҳияи Фирдавсӣ ва И. Сомонӣ маълумот дар бораи мурофиаҳои судии парвандаҳои таъиншуда, вуҷуд надорад, дар сомонаи суди ноҳияи Шохмансур бошад ин маълумот куҳна аст. Масъалаи истифодаи унсурҳои адолати судии электронӣ ҳанӯз ҳам ҳалли ҳудро наёфтааст. Сомонаҳои судҳо шрифт барои шахсони дорои биноии заифро пешбинӣ намекунад.

Маълумот, маводҳои дар тахтаҳо дар судҳо пешниҳодшуда, бо забони давлатӣ, бо ҳуруфи хурд ҷойгир карда шуда, тахтаҳо барои шахсони қадпаст ва ШДМ, махсусан шахсони дорои мушкilotи бинӣ ва ҳаракат, дар баландӣ гузошта шудаанд.

Шаҳрвандон ва адвокатҳои пурсидашуда изҳор доштанд, ки судяҳо дар рафти мурофиаҳо ба занҳои телефони дигар кормандони судҳо, ки ба мурофиа дахл надоранд, ҷавоб

медиҳанд, дар ҳоле, дар рафти ҷаласаҳои судӣ метавонад телевизор ё радио кор кунад, ки ин ба ҳуди раванд монеъ мегардад.

Дастрасӣ ба бинои суд барои шахсони дорои маъҷубият ва камҳаракат маҳдуд аст, пандусҳо, лифтҳо мавҷуд нестанд. Вуруд ба ҳуди бинои аз зинапоя сар мешавад. Шаҳрвандон пурсидашуда, аз ҷумла, ШДМ, инчунин адвокатҳо набудани ҷойҳои нишаст барои интизор шудани оғози мурофиаро қайд намуданд, ҳоҷатхонаҳои мавҷуда барои ташрифоварандагони судҳо баста мебошанд, онҳоро танҳо судья ва кормандони судҳо истифода мебаранд, оби нӯшокӣ нест.

Дар масъалаи истифодаи сабти аудиой ва видеой дар судҳо, адвокатҳое, ки чунин таҷриба доштанд, изҳор намуданд, ки дар аксари ҳолатҳо онҳо аз судья иҷозат мепурсиданд, ва на ҳамаи судьяҳо ҳангоми рад кардан қарори асоснок содир мекунанд. Баъзе судьяҳо қайд намуданд, ки барои истифодаи сабти аудиой ва видеой қарори Раиси суд талаб карда мешавад, ки ин аз мустақил набудани судьяҳо шаҳодат медиҳад.

Дар рафти мурофиа ҳеҷ кадоме аз иштирокчиён бе сабабҳои узрнок аз толори суд хориҷ карда нашудааст. Танҳо шоҳидон, тибқи талаботи КМГ ҚТ, хориҷ карда шудаанд. Адвокатҳо инчунин қайд карданд, ки судьяҳо касеро худсарона хориҷ накардаанд. Асосан барои вайрон кардани тартиби мурофиа.

90% адвокатҳо/ҳуқуқшиносони ТҒД изҳор доштанд, ки судьяҳо қарори асоснокро дар муҳлати дар КМГ ҚТ пешбинишуда пешниҳод наменамоянд.

Дар амалияи мурофиаи граждани аз ҷиҳати ҷалби тарҷумонҳои касбӣ, инчунин пешниҳоди санадҳои судӣ бо забоне, ки барои иштирокчиёни мурофиа фаҳмост, мушкилот ба назар мерасанд.

Таҳқиқоти гендерӣ нишон доданд, ки ҳангоми амалӣ намудани адолати судӣ дар мурофиаҳои судӣ аз рӯи парвандаҳои граждани қонун бештар осебазир мебошанд.

Барои ШДМ бо нуқсони биной низ муҳити дастрас – лавҳаҳои равшанидиҳанда ё овозӣ бо эълонҳо, рақамҳои утолҳои судьяҳо, ёрдамчиён, матн бо ҳарфҳои калон ва шрифти Брайл – мавҷуд нест.

Адвокатҳое, ки дорои таҷрибаи ҷимояи шахсони гирифтори ВНМО аз рӯи парвандаҳои граждани мебошанд, зикр намуданд, ки судьяҳо ва кормандони судҳо ҳуқуқи шахсони бо ВНМО зиндагикунанда ба махфияти маълумот дар бораи бемории онҳоро риоя намекунанд. Баъзе судьяҳо ва кормандони судҳо нисбати шахсони бо ВНМО зиндагикунанда бо ҳарос муносибат мекунанд, зеро дар бораи ВНМО ва роҳҳои интиқоли он маълумоти пурра надоранд.

Иштироки прокурор дар парвандаҳои граждани кафолати мурофиаи одилонро таъмин наменамояд, гарчанде ки тибқи моддаи 47 КМГ ҚТ прокурор бояд манфиатҳои шахсонро ҷимоя кунад, ки бо сабабҳои узрнок наметавонанд манфиатҳои худро мустақилона ҷимоя кунанд. Аксари адвокатҳо қайд намуданд, ки прокурорҳо дар мурофиаҳо на барои ҷимояи манфиатҳои ягон шахс, балки танҳо тибқи талаботи қонунгузорӣ иштирок менамоянд, ва аз ин рӯ, ба вазифаҳои худ муносибати зоҳирӣ мекунанд. Ду нафар адвокатҳо қайд карданд, ки дар ҳолатҳое ки мақомоти давлатӣ ҳамчун ҷавобгар баромад мекунанд, одатан, прокурор ҳуқуқи манфиатҳои қонунии шаҳрвандонро ҷимоя накарда, баръакс,

ҷониби мақомоти давлатиро мегирад, ҳатто агар ин бо масъалаҳои амнияти давлат алоқамандӣ надошта бошад ҳам.

Аз рӯи натиҷаҳои мониторинг, чунин тавсияҳо дода мешаванд:

Қонунгузорӣ

- Анҷом додани таҳлили гендерӣ ва зидди таъбирии кодекси мурофиавии граждании ҚТ.
- Ворид намудани тағйирот ба КМГ дар мавриди имконияти мустақилона аз ҷониби судҳо ба миён гузоштани масъалаҳои марбут ба таъмини ҳуқуқҳои ноболиғон дар баҳсҳои оилавӣ дар сурати ошкор намудани зӯроварӣ дар оила, кумак ба қурбониёни зӯроварӣ дар ҳимояи ҳуқуқҳои худ.
- Ворид намудани тағйирот ба КМГ оид ба масъалаҳои муайян намудани муҳлати огоҳкунӣ дар бораи ба баррасӣ қабул кардани аризаҳои даъвогӣ аз ҷониби суд, муҳлати ҳама гуна муроҷиатҳои хаттӣ ба суд (барои он ки раванди мурофиаи судӣ тӯл накашад, муҳлатҳои мазкур бояд то ҳадди имкон кӯтоҳ бошанд), оид ба масъалаҳои дастрасии равандҳои судӣ, санадҳои судӣ ва пешниҳоди аризаҳо бо забони муоширати байни миллатҳо.
- Гузаронидани таҳлили зидткоррупсионии КМГ ҚТ, бо мақсади коҳиш додани хавфҳои коррупсионӣ.
- Қабул кардани Қонуни ҚТ "Дар бораи ҳуқуқи дастрасӣ ба иттилоот", ки дар он бояд имконияти пешниҳоди аризаҳо, аризаҳои даъвогӣ ба суд ва гирифтани ҷавобҳо дар намуди электронӣ пешбинӣ карда шаванд, ки ин ба дастрасии мурофиаи судӣ аз рӯи парвандаҳои граждани ба ШДМ мусоидат мекунад, ҷойгир намудани на танҳо ҷадвали мурофиаҳои судӣ, балки матни пурраи қарорҳо аз рӯи ин парвандаҳо дар сомонаҳои судҳо. Инчунин, тамоми маълумот бояд ҳадди ақал бо ду забон - забони давлатӣ ва забони муоширати байни миллатҳо – забони русӣ бошад.
- Мушаххасан, дар Қонуни ҚТ "Дар бораи кӯмаки унвонии иҷтимоӣ" муқаррар намудани андозаи ҳадди ақали зист ва мушаххасан муайян кардани он, ки кадом шахс бояд шаҳрванди камбизоат барои имконияти гирифтани кӯмаки ҳуқуқии дараҷаи дуюм аз рӯи парвандаҳои граждани, бо назардошти манфиатҳои мустақилияти ШДМ, занон ва ноболиғон, эътироф карда шавад.
- Муайян намудани механизми пешниҳоди ройғони кӯмаки ҳуқуқии дараҷаи дуюм ва ҷудо намудани маблағгузорӣ аз буҷети давлатӣ барои татбиқи ҳуқуқи мазкур.

Таҷрбаи татбиқи қонунҳо

- Ба амалияи судҳо ворид намудани унсурҳои адолати судии электронӣ. Навсозӣ намудани сомонаҳои судҳо бо забонҳои тоҷикӣ ва русӣ.
- Ҷойгир кардани маълумот дар бораи мурофиаҳои судӣ дар тахтаҳои суд бо ҳуруфи калон, бо ду забон, бо нишон додани ному насаби тарафҳои мурофиа, мавзӯи баҳс. Ному насаби судяе, ки баҳсро баррасӣ менамояд ва ҷои гузаронидани мурофиа. Тахтаҳо бояд равшан карда шаванд, дар судҳо лавҳаҳои овозӣ ҷорӣ карда шаванд. Дар ҳолати бекор кардани мурофиаи судӣ, саривақт ворид намудани тағйирот ба лавҳа/тахтаҳо.
- Бинои судҳо бояд ҳадди ақал дорои пандусҳо барои ШДМ бошанд.
- Таъмин намудани дастрасӣ ба мурофиаҳои кушодаи судӣ барои тамоми хоҳишмандон ва ба роҳ мондани назорати таъмини дастрасии озод ба судҳо дар

доираи қонунгузории мурофиавии амалкунанда, дар шароите, ки амнияти судро таъмин менамояд ва тартиби муқарраргардидаи фаъолияти суд риоя карда мешавад.

- Агар парвандаи аз ҷониби суд баррасишаванда аз ҷиҳати ҷамъиятӣ муҳим бошад, бо назардошти имконоти техникӣ, андешидани чораҳои зарурӣ ҷиҳати гузаронидани мурофиаи судӣ дар биноҳои, ки дастрасии васеи аҳоли дар толори ҷаласахоро таъмин мекунанд.
- Риоя пурраи ҳуқуқ ба тарҷумон ва таъмини иштироки тарҷумони ксбӣ дар мурофиа ба ҷои кормандони суд.
- Судяҳо бояд маълумоти тамосии ТҒД-ҳоеро дошта бошанд, ки дорои имконияти ҷалб ва пардохт кардани хизматрасони адвокат барои шахсони осебпазир ва инчунин раванасозӣ барои гирифтани кӯмаки ҳуқуқии ройгон ба субъектҳои мазкур мебошанд, ки дар моддаи 8 Қонуни "Дар бораи кӯмаки ҳуқуқӣ" нишон дода шудаанд.
- Ҳангоми баррасии мурофиаҳои судӣ бо иштироки ШДМ, ки қобилияти ҳузур доштан дар мурофиаро надоранд, судяҳо бояд бе пешниҳоди дархости тарафҳо маҷлисҳои сайёр гузаронанд.
- Ҳангоми баррасии баҳсҳои оилавӣ судҳо ба масъалаҳои ба назар гирифтани манфиатҳои кӯдакон ва қурбониёни зӯрварӣ дар оила таваҷҷуҳи лозимӣ зоҳир намоянд.
- Бо назардошти имкониятҳои мавҷуда, андешидани чораҳо оид ба фароҳам овардани шароити зарурӣ барои интизории оғози мурофиа дар биноҳои судҳо, барои меҳмонон ва шахрвандон, иштирок дар баррасиҳои судӣ (дастрасӣ ба ҳоҷатхонаҳо, оби нӯшокӣ).
- Таъмин намудани супоридани даъватнома ба шахсоне, ки дар парванда иштирок менамоянд, инчунин ба намояндагони онҳо, тибқи меъёрҳои КМГ.

Гузориш оид ба натиҷаҳои мониторинг дар пайванди зерин дастрас аст:
<https://notorture.tj.org/library/o-t-ch-e-t-po-rezultatam-monitoringa-sudebnyh-processov-po-grazhdanskim-delam-v-respublike>

3.7. ТАВЗЕҲИ МАСОИЛИ ШИКАНЧА ДАР ВОСИТАҲОИ АХБОРИ ОММА

Эътилоф ба кор бо ВАО оид ба инъикоси масоили шиканча ва ташкили сиёсати "таҳаммули сифрӣ" нисбати шиканча аҳамияти баланд медиҳад. Тавзеҳи ҳолатҳои инфиродии истифодаи шиканча ва рафти чараёни судӣ ба ҷалби таваҷҷуҳи кулли ҷомеа, мақомоти давлатӣ, ташкилотҳои ҳифзи ҳуқуқи миллӣ ва байналмилалӣ ба масъалаҳои мазкур ва муттаҳидсозии талошҳои онҳо дар мубориза бо шиканча ва бечазой мусоидат менамояд.

Кори гурӯҳи расонаӣ ба тавзеҳи мунтазами фаъолияти Эътилоф, баланд бардоштани сатҳи фарҳанги ҳуқуқии аҳоли ва ҷалби аҳоли ба мубориза бар зидди шиканча тавассути ВАО равона гардидааст. Гурӯҳи расонаӣ намояндагони созмонҳои аъзои Эътилоф ва рӯзноманигорони алоҳидаро муттаҳид месозад. Котиботи гурӯҳи расонаӣ аз ҷамоҳангсоз, се мутахассис оид ба инъикоси масоили шиканча ва як мутахассиси ТИК иборат аст. Дар соли 2020 фаъолияти гурӯҳи расонаӣ дар доираи лоиҳаи "Муттаҳидсозии талошҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ оид ба мониторинги иҷрои ўҳдадорихи миллӣ ва байналмилалии Тоҷикистон дар соҳаи ҳуқуқи инсон" *(бо дастгирии молиявии Иттиҳоди Аврупо)* ва "Дастгирии Эътилофи ташкилотҳои ҷамъиятии зидди шиканча", Фонди Зигрид Раузинг Траст амалӣ карда шуд.

ИҚДОМҲО, НАМОИШИ АКСҲО, ЧОРАБИНИҲОИ ОММАВӢ

Иқдомҳо ва маъракаҳо бахшида ба Рӯзи байналмилалӣ ҳимояи қурбониёни шиканча – 26 июн⁵⁷

Аз 26 май то 26 июни соли 2020 Эътилоф маъракаи 30 рӯзаро бахшида ба Рӯзи байналмилалӣ ҳимояи қурбониёни шиканча гузаронид.

Дар давоми як моҳ дар мониторингҳои супермаркетҳо, марказҳои савдо, марказҳои тиҷоратӣ ва дигар ҷойҳо дар саросари шаҳри Душанбе **наворҳо бахшида ба озодӣ аз шиканча пахш гардиданд.**

Маводҳои иттилоотӣ оид ба иҷрои ҳар як банди (дар маҷмӯъ 22) **Нақшаи миллии амал оид ба иҷрои тавсияҳои Кумитаи СММ зидди шиканча барои солҳои 2019- 2022** дар сомонаи Эътилоф ва саҳифаҳои он дар шабакаҳои иҷтимоӣ ҷойгир карда шуд.

Ташкилоти узви Эътилоф, ТҶ “Дафтари озодиҳои шаҳрвандӣ” дар якҷоягӣ бо Эътилоф бахшида ба Рӯзи байналмилалӣ ҳимояи қурбониёни шиканча китоби **“Қиссаи 13 сарбоз ё орзӯҳои барбодрафта”**- ро таҳия кардааст, ки он тақдирӣ пурфоҷиҳои 13 сарбозе, ки дар артиши Тоҷикистон қурбони шиканча ва “меҳтарсолорӣ” гардидаанд, ҳикоя мекунад.

26 июни соли 2020, дар ҷамоати кӯҳистони Чилдухтарон мутахассисони ТҶ “Наҷоти кӯдакон”, ки аъзои Эътилофи зидди шиканча ва бечазой дар Тоҷикистон мебошад, бо

⁵⁷ Гузаронидани чорабиниҳо бахшида ба Рӯзи байналмилалӣ дастгирии қурбониёни шиканча дар доираи лоиҳаи “Тақвияти фаъолият оид ба пешгирии шиканча ва дастгирии ташкилотҳои ҷамъиятиву ҳифзи ҳуқуқи инсон дар Тоҷикистон”, ки аз ҷониби Иттиҳоди Аврупо маблағгузорӣ мешавад, имконпазир гардид.

сокинони ҷамоат воҳӯрии иттилоотӣ ташкил намуданд, ки он ба Рӯзи байналмилалӣ дастгирии қурбониёни шиканча бахшида шуда буд.

Дар доираи маърака **маводҳои иттилоотӣ** оиди мубориза бар зидди шиканча ва бечазой дар Тоҷикистон омода гардиданд:

- Шиканча вируси мудҳише мебошад, ки вакцинаи зидди он шаффофият аст. Хомӯш наистед!⁵⁸
- Офиятбахшии қурбониёни шиканча ва/ё аъзоёни оилаҳои онҳо.⁵⁹
- Изҳорот бахшида ба Рӯзи байналмилалӣ дастгирии қурбониёни шиканча⁶⁰
- Презентатсияи китоб: "Қиссаи 13 сарбоз ё орзӯҳои барбодрафта"⁶¹
- Ҳисоботдиҳии нопурра дар сатҳи расмӣ, ё маълумот дар бораи шиканча дар сомонаҳои расмӣ мақомоти давлатӣ то кадом андоза дастрас аст⁶²
- Инфографика⁶³

4 июни соли 2020, аз соати 11:00 то 12:00, дар радиои **"Азия- Плюс"** дар барномаи **"Фурсати дониш"**⁶⁴ дар мавзӯи "Мо ба қурбониёни шиканча, хешовандони онҳо ва нафароне, ки адолат меҷӯанд, кӯмак мерасонем Шумо бошед, метавонед ба мо кӯмак расонед!" суҳбати мустақим доир гардид, ки дар он шунавандагон саволҳои худро оид ба озодӣ

аз шиканча ба ҳуқуқшиносони ташкилотҳои узви Эътилоф: Абдурахмон Шарипов (ТҶ "Маркази мустақил оид ба ҳифзи ҳуқуқи инсон") ва Хушбахт Исоев (ТҶ "Дунёи Ҳуқуқ") пешниҳод намуданд

26 июн кадом рӯз таҷлил карда мешавад?⁶⁵

Аз 22 то 25- уми июн дар доираи иқдом ба муносибати Рӯзи байналмилалӣ ҳимояи қурбониёни шиканча, аъзоёни ГТҶ - ҲРУ (Гуруҳи ташаббускори ҷавон - Ҳадафи рушди устувор)- и Тоҷикистон назди ташкилоти ҷамъиятии «Маркази мустақил оид ба ҳифзи ҳуқуқи инсон», ки аъзои Эътилоф мебошад, миёни ҷавонони кишвар ба муносибати Рӯзи байналмилалӣ ҳимояи қурбониёни шиканча иқдومه гузарониданд. Саволҳо ба шунавандагони ҷавон нигаронида шуда буданд. Дар натиҷа, дар иқдом 31 нафар иштирок намуданд ва ба онҳо тухфаҳои хотиравӣ тақдим карда шуданд.

⁵⁸ <http://notorture.tj.org/news/pytki-strashnyy-virus-vakcina-protiv-nego-publichnost-ne-molchi>

⁵⁹ <http://notorture.tj.org/news/reabilitaciya-lic-perezvivshih-pytki-ili-chlenov-ih-semey>

⁶⁰ <https://notorture.tj.org/news/prekratit-pytki-v-centralnoy-azii-ne-tolko-na-bumage-no-i-na-praktike>

⁶¹ <https://notorture.tj.org/news/istoriya-13-soldat-ili-poteryannyeh-mechty>

⁶² <https://notorture.tj.org/news/oficialnaya-nedokazannost-ili-naskolko-dostupna-informaciya-o-pytkah-na-saytah-gosorgano>

⁶³ https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=2886151128174663&id=277139982409137

⁶⁴ <https://notorture.tj.org/news/radio-aziya-plyus-v-ocherednom-vypuske-peredachi-vremya-znat>

⁶⁵ <https://notorture.tj.org/news/kakoy-den-otmechaetsya-26-iyunya>

Такмил додани малакаҳои тавзеҳи масъалаҳои муқовимат бо шиканча⁶⁶

17-18-уми августи соли 2020, Эътилофи зидди шиканча ва бечазой дар Тоҷикистон⁶⁷ барои рӯзноманигорони ВАО-и давлатӣ ва мутахассисон оид ба робита бо ҷомеаи мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ва муассисаҳои давлатӣ дар мавзӯи "Ҳамкорӣ ва такмили малакаҳои тавзеҳи масоили озодӣ аз шиканча ва муносибати бераҳмона" семинари омӯзишӣ гузаронд. Дар омӯзиш маълумот доир ба стандартҳои байналмилалӣ ва миллӣ оид ба масъалаҳои озодӣ аз шиканча ва муносибати бераҳмона, дар бораи чараҳои татбиқи Нақшаи миллии амалҳо оид ба иҷрои тавсияҳои Кумитаи СММ бар зидди шиканча барои солҳои 2019-2022, инчунин дар бораи фаъолияти Эътилоф бар зидди шиканча ва муносибати бераҳмона дар Тоҷикистон маълумот пешниҳод гардид.

Чорабинӣ дар доираи лоиҳаи "Тақвият додани фаъолият оид ба пешгирии шиканча ва дастгирии ташкилотҳои ҷамъиятиву ҳифзи ҳуқуқи инсон дар Тоҷикистон", ки аз ҷониби Иттиҳоди Аврупо маблағгузорӣ мешавад ва лоиҳаи "Мусоидат ба риояи ҳуқуқҳои қурбониёни шиканча ва муносибати бераҳмона" бо дастгирии молиявии Институти "Ҷамъияти Кушода – Бунёди мадад" баргузор гардид.

Маъракаи 30-рӯза⁶⁸ «Ҳуқуқҳо! Шаъну шараф! Рушд!» бахшида ба рӯзи Умумиҷаҳонии ҳуқуқи инсон⁶⁹

Эътилофи ҷомеаи шаҳрвандӣ бар зидди шиканча ва бечазой дар Тоҷикистон бахшида ба рӯзи Умумиҷаҳонии ҳуқуқи инсон як маъракаи 30-рӯзаро таҳти шиори "Ҳуқуқҳо! Шаъну шараф! Рушд!" баргузор намуд.

Дар давоми як моҳ, аз 10 ноябр то 10 декабр, дар асоси 30 моддаи Эълومияи умумии ҳуқуқи башар постерҳо омода карда шуда, ҳар рӯз дар сомонаи Эътилоф ва саҳифаҳои он дар шабакаҳои иҷтимоӣ ҷойгир карда мешуданд.

⁶⁶ <http://ichrptj.org/ru/blog/sovershenstvovanie-navykov-osveshcheniya-protivodeystviya-pytam-den-pervyy>

⁶⁷ <http://ichrptj.org/ru/blog/sovershenstvovanie-navykov-osveshcheniya-protivodeystviya-pytam-den-vtoroy>

⁶⁸ Гузаронидани чорабиниҳо бо дастгирии молиявии Иттиҳоди Аврупо дар доираи лоиҳаи "Тақвияти фаъолият оид ба пешгирии шиканча ва дастгирии ташкилотҳои ҷамъиятиву ҳифзи ҳуқуқи инсон дар Тоҷикистон", ки аз ҷониби Иттиҳоди Аврупо маблағгузорӣ мешавад, лоиҳаи БРСММ "Волоияти қонун ва дастрасӣ ба адолати судӣ", лоиҳаи Фонди Зигрид Раузинг "Дастгирии ташаббусҳои шаҳрвандӣ оид ба пешгирии шиканча дар Тоҷикистон" имконпазир гардид.

⁶⁹ Тамоми чорабиниҳо бо риояи чораҳои эҳтиётӣ дар робита бо COVID-19 гузаронида шуданд.

Рӯзи 10 ноябри соли 2020, дар чор ноҳияи пойтахт (дар наздикии "Бозори Варзоб" (ноҳияи И. Сомонӣ), маркази савдои "Садбарг" (ноҳияи Шоҳмансур), "Бозори Яккачинор" (ноҳияи Фирдавсӣ), "Бозори Зарафшон" (ноҳияи Сино) маъракаи "COVID-19 ва ҳуқуқи инсон" гузаронида шуд⁷⁰. Дар рафти чорабинӣ аз ҷониби ҳуқуқшиносон ва таҷрибаомӯзони ташкилотҳои узви Эътилоф ба таври ройгон машваратҳои ҳуқуқии инфиродӣ пешниҳод гашта, воситаҳои муҳофизати шахсӣ (ВМШ) – ниқобҳо, дастпӯшакҳо ва антисептикҳо тақсим карда шуданд. ВМШ ва машваратҳои ҳуқуқӣ ба роҳгузaronи муқаррарии тамоми синну солҳо пешниҳод карда мешуданд. Саволҳои шаҳрвандон, аз ҷумла, ба масъалаҳои таъмин бо кор ва дуруст ба расмият даровардани муносибатҳои меҳнатӣ бо корфармо, пардохтҳо дар давраи корношоямии вобаста ба бемории COVID-19, масъалаҳои манзили марбут ба саҳмҳо ба сохтмонҳои нав ва дуруст ба расмият даровардани интиқоли ҳуқуқи моликият, дастрасӣ ба иттилоот ва мӯҳлатҳои пешниҳоди ҷавоб ба муроҷиатҳои шаҳрвандон ва ғайра дахл доштанд.

13 ноябри соли 2020, дар давоми як соат дар радиои Asia-Plus барномаи "Come back show"⁷¹ бо барандагон Баха Назирбоев ва Даря Христоролюбова ба таври мустақим пахш шуд, ки дар рафти он радиовикторина ва онлайн-машварат⁷² гузаронида шуданд. Дар оғози барнома маводи аудиои кӯтоҳ оид ба ҳуқуқи инсон пахш гардид, пас аз он, ҳуқуқшиносии ташкилотҳои узви Эътилоф – Салим Сайфуллоев, Зафар Уроқов, Гулгуна Шозодаева ва Далер Ҳисомов дар бораи Рӯзи умумиҷаҳонии ҳуқуқи инсон нақл карданд ва ба саволҳои шунавандагон ҷавоб доданд. Дар охири барномаи радиои викторина баргузор гардид ва ғолибон соҳиби мукофотҳо гаштанд: финҷои (термокружка) Rondell Infinity RDS – 923, дарзмоли Maxwell MW – 3039, мӯҳушккунаки Grundig HD 2509, тарозуи электрони Maxwell MW – 2666, тарозуи электрони Maxwell MW – 2667.

18 ноябри соли 2020 дар кинотеатри "Кайҳон"-и пойтахт киноклуб⁷³ баргузор шуд. Зиеда аз 70 нафар иштирокчиени киноклуб, пас аз тамошои филми "Зеленая миля"⁷⁴ (коргардон Франк Дарабонт, муаллифи сценария Стивен Кинг), дар мавзӯи ҳуқуқи инсон тибқи стандартҳои байналмилалӣ ва қонунгузори милли мубоҳиса баргузор намуданд.

Дар тамошои ройғони филм тамоми шахсони хоҳишманди синнашон аз 16-сола боло иштирок намуданд. Ҳадафи киноклуб аз ҷалб намудани таваҷҷуҳи шаҳрвандон ба ҳуқуқи инсон иборат буд.

Аз **23 то 25 ноябри соли 2020**⁷⁵, зиёда аз 60 нафар иштирокчиёни марафон оид ба ҳуқуқи инсон гаштанд. Чорабинӣ дар қаҳвахонаи Parking бо риояи чораҳои эҳтиётӣ дар робита бо COVID-19⁷⁶ баргуздор гашт.

Ба иштирокчиён дар бораи таърихи мухтасари ҳуқуқи инсон нақл карданд, филм дар бораи пайдоиши ҳуқуқи инсон ва Қонун дар бораи ҳуқуқи инсон намоиш дода шуда, баъдан дар якҷоягӣ бо коршиносон принципҳои Эломиаи умумии ҳуқуқи инсон ва Конститутсия, стандартҳои байналмилалӣ дар соҳаи ҳуқуқ ба манзили кофӣ мавриди муҳокима қарор дода шуданд. Дар охири чорабинӣ дар платформаи Kahoot викторина гузаронида шуда, иштирокчиёни фаъолтарин бо мукофотҳо сарфароз гаштанд.

Рӯзи 1 декабри соли 2020 Эътилоф тақвими девории соли 2021 дар мавзӯи ҳуқуқи инсонро нашр намуд ва онро дар байни шарикон, ҳамкорон тақсим кард. Дар ҳар як варақи тақвим моддаҳои Эломиаи умумии ҳуқуқи башар ҷойгир карда шудаанд.

Рӯзи 6 декабри соли 2020 дар Душанбе сабқати мубоҳисавии "Ҷоми Ҳуқуқ"⁷⁷ баргуздор гардид. Сабқат аз соати 08:00 то 21:00 дар Маркази омӯзиши забони олмонӣ "DEX" дар пойтахти кишвар⁷⁸ баргуздор гардид. Ба сифати ҳакамони сабқат Михаил Дружинин, Манучеҳр Ғаффоров, Александра Смирнова ва ҳамчун судьяи асосии сабқат – Нуриддин Ишонқулов даъват шуда буданд. Дар сабқат 16 даста сабти ном шуданд, ду нафарӣ аз байни хоҳишмандон (ҳамагӣ 32 нафар), чор судья ва 10 тамошобин. Дастаи Sky ғолиби

⁷⁵ <https://notorturetj.org/news/svyshe-60-chelovek-stali-uchastnikami-marafona-treningov-po-pravam-cheloveka>

⁷⁶ <https://notorturetj.org/news/marafon-treningov-po-pravam-cheloveka>

⁷⁷ <https://notorturetj.org/news/v-dushanbe-opredelili-pobediteley-debatnogo-turnira-kubok-prava>

⁷⁸ <https://notorturetj.org/news/debatnyy-turnir-kubok-prava>

сабқати "Ҷоми ҳуқуқ" доништа шуда, ҷои дуҷум ба дастаи "Приветик", ҷои сеҷум ба дастаи ЧБД дода шуда, дастаи "Абр" ҷои охириро ишғол намуд. Александра Смирнова ва Михаил Дружинин ҳақамони беҳтарини сабқат доништа шуданд. Беҳтарин нотиқи сабқат – намоёндаи дастаи "Мо ҷонибдори дзюба" Бахтиер Қурбонов, ҷои дуюмин нотиқи беҳтаринро Манижа Қадамова аз дастаи "Абр" ва ҷои сеҷумро Таманно Шарипова ишғол намуданд.

Инчунин инфографика ва маводи мултимедиявӣ омода карда шуданд:

- 1) Инфографика: "Механизмҳои байналмилалӣ ҳифзи ҳуқуқи инсон"
<https://notorture.tj.org/news/infografika-mezhdunarodnye-mehanizmy-v-zashchitu-prav-cheloveka>
- 2) Инфографика: "Зарари маънавӣ ба қурбонӣни шиканча ва муносибати бераҳмона: он чӣ тавр ҷуброн карда мешавад"
<https://notorture.tj.org/news/infografika-moralnyy-vred-zhertvam-pytok-i-zhestokogo-obrashcheniya-kak-vozmeshchaetsya>
- 3) Мултимедиа: "Ту ҳуқуқҳои худро медонӣ?" <https://notorture.tj.org/news/infografika-moralnyy-vred-zhertvam-pytok-i-zhestokogo-obrashcheniya-kak-vozmeshchaetsya>

МУШОИАТИ РАСОНАИИ ҶАЪОЛИЯТИ ЭЪТИЛОФ

Моҳҳои январ- декабри соли 2020 аз ҷониби Гурӯҳи расонаӣ 454 мавод, аз ҷумла бо забони русӣ - 230 мавод (варақаҳои матбуотӣ - 12, таҳлилҳо - 12, маводҳои мултимедиявӣ/видеой/аудиой - 19, маводҳои иттилоотӣ - 87, аз манбаҳои дигар - 12, маводҳо барои иқдомҳо ва маърақаҳо - 88); бо забони тоҷикӣ - 149 мавод (варақаҳои матбуотӣ - 7, таҳлилҳо - 8, маводҳои мултимедиявӣ/видеой/аудиой - 13, маводҳои иттилоотӣ - 42, аз манбаҳои дигар - 3, маводҳо барои иқдомҳо ва маърақаҳо - 76); бо забони англисӣ: маводҳо барои иқдомҳо ва маърақаҳо - 75 мавод нашр шуданд.

Тамоми маводҳо дар сомонаи Эътилофи ҷомеаи шаҳрвандӣ зидди шиканча ва бечазой дар Тоҷикистон нашр карда мешаванд: www.notorture.tj.org, ки ҳамчун манбаи асосии пешниҳоди маълумот доир ба масоили озодӣ аз шиканча ва бечазой барои ВАО-и Тоҷикистон амал менамояд. Аз ҷумла, ВАО-и пешбари Тоҷикистон маълумот аз манбаҳои Эътилофро нашр ё истинод мекунад.

Ҳар як маълумот дар сомонаи Эътилоф ва саҳифаҳои Эътилоф дар шабакаҳои иҷтимоӣ ҷойгир карда мешавад:

Дар Facebook: <https://www.facebook.com/notorture.tj/>

Дар Twitter: <https://twitter.com/NoTortureTj>

Дар Soundcloud: <https://soundcloud.com/notorture-tj>

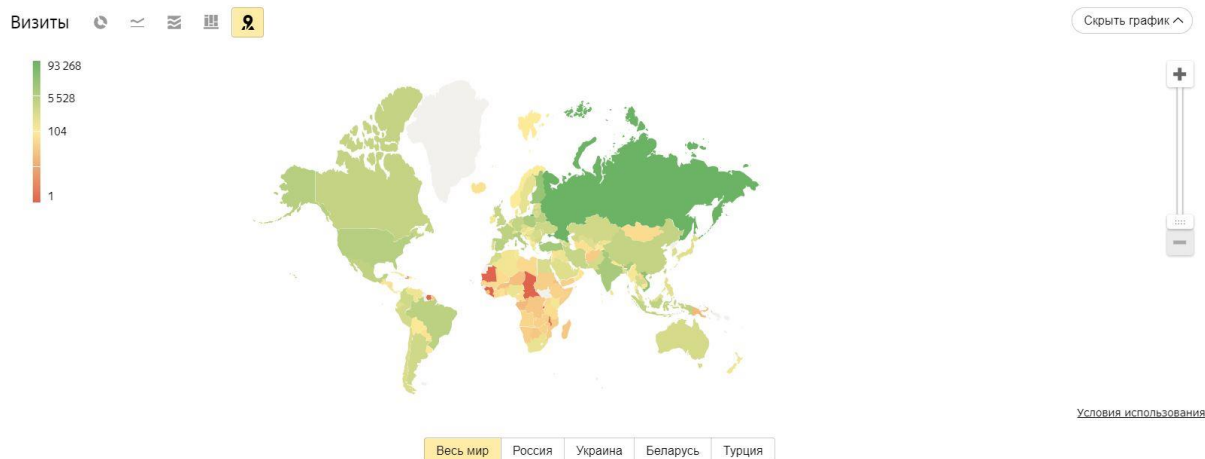
Дар Телеграм: <http://t.me/j>

Дар Инстаграм: notorture.tj

Дар Odnoklassniki: <https://ok.ru/group/54476259131498>

Дар Youtube: <https://www.youtube.com/channel/UCWfjfabt9tacFgj-rcJZqtW>

Шумораи зиёдтарини ташрифот ба сомонаи Эътилоф, ғайр аз Тоҷикистон, аз кишварҳои зерин: Русия, Украина, Беларус, Туркия иҷро мегарданд.

Дар давраи ҳисоботӣ шумораи ташрифоварандагони нав 152 ҳазору 992 нафарро ташкил дод. Умқи миёнаи тамошо аз 1,7 то 1,39 дақиқаро ташкил медиҳад.

Синну соли ташрифоварандагони сомона: 18-24 (9,87), 25-34 (61%), 35-44 (17,3%), 45-54 (6,93%), боқимонда – 4,9%.

36,7% гузариш тавассути пахш намудани истинод дар сомонаҳо, 27,8% гузариш ба сомона аз системаҳои ҷустуҷӯӣ, 27,5% ташрифи бевосита, 4,99% гузариш тавассути эълонҳо, 2,33% гузариши дохилӣ, ва боқимонда – 0,68%.

Таҳлили фаъолияти гурӯҳи расонаӣ нишон медиҳад, ки на ҳамаи рӯзноманигорон ба ҳамкорӣ ва омода намудани мавод дар мавзӯи ҳуқуқи инсон, аз ҷумла доир ба масъалаҳои озодӣ аз шиканҷа ва муносибати бераҳмона майл доранд. Инчунин, баъзе аризадихандагон, ки ба Эътилофи зидди шиканҷа ва муносибати бераҳмона барои кӯмаки ҳуқуқӣ муроҷиат менамоянд, намехоҳанд, ки қазияи онҳо дар ВАО инъикос ёбад.

ЗАМИМАҲО

БАРАҚАҲОИ ИТТИЛООТӢ ВА БАРРАСИҲОИ ИТТИЛООТӢ:

1. Семинар по освещению вопросов свободы от пыток для журналистов, 17.12.2020
<https://notorture.tj.org/news/seminar-po-osveshcheniyu-voprosov-svobody-ot-pytok-dlya-zhurnalistov>
2. Ҳалномаи суд: зарарро на аз мақомот, балки аз ҳуди кормандон рӯёнед, 14.11.2020
<https://notorture.tj.org/tj/news/khalknomai-sud-zararro-na-az-makomot-balki-az-hudi-kormandon-ruyoned>
3. «Кейс-менеджмент - технология комплексной социальной реабилитации лиц, переживших пытки, и/или членов их семей», 10.11.2020
<https://notorture.tj.org/news/keys-menedzhment-tehnologiya-kompleksnoy-socialnoy-reabilitacii-lic-perezvivshih-pytki-i-ili>

-
4. Стартовал новый проект по борьбе против пыток, 10.09.2020
<https://notorture.tj.org/news/startoval-novy-proekt-po-borbe-protiv-pytok>
 5. Амалишавии лоикҳаи нав оид ба мубориза бо шиканча оғоз гардид, 10.09.2020
<https://notorture.tj.org/tj/news/amalishavii-loikhai-nav-oid-ba-muboriza-bo-shikancha-ogoz-gardid>
 6. Организации гражданского общества Таджикистана призвали к тщательному расследованию нападения на журналиста, 02.06.2020
<https://notorture.tj.org/news/organizacii-grazhdanskogo-obshchestva-tadzhikistana-prizvali-k-tshchatelnomu-rassledovaniyu>
 7. Ташкилотҳои ҷомеаи шаҳрвандии Тоҷикистон ба тафтиши ҷиддии ҳамла ба рӯзноманигор даъват карданд, 02.06.2020
<https://notorture.tj.org/tj/news/tashkilotkhai-chomeai-shakhrvandii-tochikiston-ba-taftishi-chiddii-khamla-ba-ruznomanigor-davat>
 8. Новый проект Коалиции против пыток направлен на противодействие пыткам и поддержку правозащитных инициатив, 05.05.2020
<https://notorture.tj.org/news/press-reliz-1>
 9. Варақаи иттилоотӣ, 05.05.2020
<https://notorture.tj.org/tj/news/varakai-ittilooti-1>
 10. Гражданское общество Таджикистана призвало МИД помочь таджикским мигрантам, оказавшимся в период пандемии за пределами страны, 05.05.2020
<https://notorture.tj.org/news/grazhdanskoe-obshchestvo-tadzhikistana-prizvalo-mid-pomoch-tadzhikskim-migrantam-okaza.vshimsya>
 11. Ҷомеаи шаҳрвандии Тоҷикистон аз ВКХ хост, то ба муҳоҷирони тоҷики дар замони пандемия берун аз кишвар монда қўмак расонад, 05.05.2020
<https://notorture.tj.org/tj/news/chomeai-shakhrvandii-tochikiston-az-vkh-host-ba-mukhochironi-tochiki-dar-zamoni-pandemiya-berun>
 12. Обращение организаций гражданского общества к ВОЗ, 01.05.2020
<https://notorture.tj.org/news/obrashchenie-organizaciy-grazhdanskogo-obshchestva-k-voz>
 13. Мурочиати ташкилотҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ ба СУТ, 01.05.2020
<https://notorture.tj.org/tj/news/murochiati-tashkilotkhai-chomeai-shakhrvandi-ba-sut>
 14. Таджикистан: гражданское общество призывает власти освободить осужденного журналиста Далера Шарипова, 17.04.2020
<https://notorture.tj.org/news/tadzhikistan-grazhdanskoe-obshchestvo-prizyvaet-vlasti-osvobodit-osuzhdennogo-zhurnalista>
 15. Организации гражданского общества просят включить их в процесс разработки поправок в Налоговый кодекс, 03.04.2020
<https://notorture.tj.org/news/organizacii-grazhdanskogo-obshchestva-prosyat-vklyuchit-ih-v-process-razrabotki-popravok-v>
 16. Ташкилотҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ меҳокханд, ки онҳоро ба раванди таҳияи тағйирот ба Кодекси андоз ворид намоянд, 03.04.2020
<https://notorture.tj.org/tj/news/tashkilotkhai-chomeai-shakhrvandi-mehokhand-ki-onkhoroba-ravandi-takhiyai-tagyirot-ba-odeksi>
 17. Решение суда о неадекватной компенсации вступило в законную силу: 6 тыс сомони за пытки, доведшие до суицида, 20.03.2020
<http://notorture.tj.org/news/reshenie-suda-o-neadekvatnoy-kompensacii-vstupilo-v-zakonnuyu-silu-6-tys-somoni-za-pytki>
 18. Круглый стол, посвященный презентации аналитического отчета о создании и функционирования институтов негосударственных судебных экспертиз, 10.02.2020

<http://notorture.tj.org/news/kruglyy-stol-posvyashchennyy-prezentacii-analiticheskogo-otcheta-o-sozdanii-i-funkcionirovaniya>

19. Тренинг по подготовке национальных консультантов/специалистов по документированию фактов пыток согласно стандартам Стамбульского протокола, 06.02.2020

<http://notorture.tj.org/news/trening-po-podgotovke-nacionalnyh-konsultantovspecialistov-po-dokumentirovaniyu-faktov-pytok>

МАВОД/МАҚОЛА/ҲИСОБОТ/КИТОБЧАҲОИ ТАҲЛИЛӢ:

1. Ни пол, ни возраст – ничто не гарантирует защиту от пыток?!, 30.11.2020
<https://notorture.tj.org/news/ni-pol-ni-vozrast-nichto-ne-garantiruet-zashchitu-ot-pytok>
2. Когда будет поставлена точка в деле милиционеров-пытателей?, 30.11.2020
<https://notorture.tj.org/news/kogda-budet-postavlena-tochka-v-dele-milicionerov-pytateley>
3. Смерть подследственного в СИЗО вызывает множество вопросов..., 27.10.2020
<https://notorture.tj.org/news/smert-podsledstvennogo-v-sizo-vyzyvaet-mnozhestvo-voprosov>
О борьбе против пыток, безнаказанности, и не только..., 08.10.2020
<https://notorture.tj.org/news/o-borbe-protiv-pytok-beznakazannosti-i-ne-tolko>
4. Пытки или смерть от рук сокамерника? 10.09.2020
<https://notorture.tj.org/news/pytki-ili-smert-ot-ruk-sokamernika>
5. Ҳисоботдиҳии нопурра дар сатҳи расмӣ, ё маълумот дар бораи шиканча дар сомонаҳои расмии мақомоти давлатӣ то кадом андоза дастрас аст, 26.06.2020
<https://notorture.tj.org/tj/news/khisobotdikhii-nopurra-dar-satkhi-rasmi-yo-malumot-dar-borai-shikancha-dar-somonakhoi-rasmii>
6. Официальная недосказанность, или насколько доступна информация о пытках на сайтах госоргано, 26.06.2020
<https://notorture.tj.org/news/oficialnaya-nedoskazannost-ili-naskolko-dostupna-informaciya-o-pytках-na-saytah-gosorgano>
7. Қатъ намудани шиканча дар Осиёи Марказӣ: на танҳо дар қоғаз, балки дар амал, 26.06.2020
<https://notorture.tj.org/tj/news/kat-namudani-shikancha-dar-osiyo-markazi-na-tankho-dar-kogaz-balki-dar-amal>
8. Прекратить пытки в Центральной Азии: не только на бумаге, но и на практике, 26.06.2020
<https://notorture.tj.org/news/prekratit-pytki-v-centralnoy-azii-ne-tolko-na-bumage-no-i-na-praktike>
9. Номии ғамангез, вале умедворкунандаи Созмони Милал ба як модари аламдори тоҷик, 01.06.2020
<http://notorture.tj.org/tj/news/nomai-gamangez-vale-umedvorkunandai-sozmoni-milal-ba-yak-modari-alamdori-tochik>
10. Комитет ООН призвал Душанбе возобновить расследование обстоятельств смерти Хуршеда Бобокалонова, 01.06.2020
<https://notorture.tj.org/news/komitet-oon-prizval-dushanbe-vozobnovit-rassledovanie-obstoyatelstv-smerti-hursheda>
11. Нақши таъинотҳои хусусии судҳо дар мубориза бо шиканча ва бечазой, 27.04.2020
<http://notorture.tj.org/tj/news/nakshi-tainotkhoi-hususii-sudkho-dar-muboriza-bo-shikancha-va-bechazoi>

-
12. Дело избитого правоохранителями жителя Душанбе Афзала Додоматова направлено в суд, 07.04.2020
<https://notorture.tj.org/news/delo-izbitogo-pravoohranitelyami-zhitelya-dushanbe-afzala-dodomatova-napravleno-v-sud>
 13. 68-летняя Истат Курбанова в поисках справедливости, 06.01.2020
<http://notorture.tj.org/news/68-letnyaya-istat-kurbanova-v-poiskah-spravedlivosti>
 14. Жестокое обращение и пытки в отношении женщин: то, о чем женщины предпочитают молчать, 03.02.2020
<http://notorture.tj.org/news/zhestokoe-obrashchenie-i-pytki-v-otnoshenii-zhenshchin-o-chemzhenshchiny-predpochitayut>
 15. Адолати мавкуфгузошташуда, 03.02.2020
<http://notorture.tj.org/tj/news/adolati-mavkufguzoshtashuda>
 16. Марги сарбози тоҷик баъди ду моҳи даъват ба артиш. Равшан Азизов бемор буд?, 05.01.2020
<http://notorture.tj.org/tj/news/margi-sarbozi-tochik-badi-du-mokhi-davat-ba-artish-ravshan-azizov-bemor-bud>
 17. Прокуратура: Шиканча кам шудааст, 29.01.2020
<http://notorture.tj.org/tj/news/prokuratura-shikancha-kam-shudaast>
 18. Дар Тоҷикистон ҳукм барои шиканча пурзӯр карда шуд - гунаҳгоронро аз 8 то 15 соли ҳабс интизор аст, 02.01.2020
<http://notorture.tj.org/tj/news/dar-tochikiston-khukm-baroi-shikancha-purzur-karda-shud-gunahgoronro-az-8-15-soli-khabs>
 19. Соли 2019-ум 50 нафар қурбонии шиканча ва аъзои оилаҳои онҳо офиятбахшӣ гузаштанд, 05.02.2020
<http://notorture.tj.org/tj/news/soli-2019-um-50-nafar-kurbonii-shikancha-va-azoi-oilakhoi-onkho-ofiyatbahshi-guzashtand>
 20. Қарори суд оид ба ҷабронпулии ноқофӣ ба қувваи қонунӣ даромад: 6 ҳазор сомонӣ барои шиканчае, ки то ҳудкушӣ расонид, 20.03.2020
<http://notorture.tj.org/tj/news/karori-sud-oid-ba-chubronpulii-nokofi-ba-kuvvai-konuni-daromad-6-khazor-somoni-baroi-shikanchae>

МАВОДҲОИ МУЛТИМЕДИАВӢ/ВИДЕОӢ/АУДИОӢ:

1. «Лайфхак»: 10 вопросов о пытках и жестокое обращении, 31.01.2020
<http://notorture.tj.org/news/layfhak-10-voprosov-o-pytkah-i-zhestokom-obrashchenii>
2. Иддаои шиканча шудани 3 бародар. Милисаҳо мегӯянд, "касе онҳоро назад". ВИДЕО, 10.01.2020
<http://notorture.tj.org/tj/news/iddaoi-shikancha-shudani-3-barodar-milisakho-meguyand-kase-onkhoronazad-video>
3. Боздошти боз як афсари милиса бо гумони шиканчаи Ҳасан Ёдгоров. ВИДЕО, 19.01.2020
<http://notorture.tj.org/tj/news/bozdoshti-boz-yak-afsari-milisa-bo-gumoni-shikanchai-khasan-yodgorov-video>
4. Модари сарбоз: "Писарамро азият додаанд". Мақомот: "Иброҳим афтод". ВИДЕО, 25.01.2020
<http://notorture.tj.org/tj/news/modari-sarboz-pisaramro-aziyat-dodaand-makomot-ibrokhim-aftod-video>

-
5. Додситонӣ "даъвати ғайриқонунӣ"-и сарбозро тасдиқ кард, аммо латту кӯбро не. ВИДЕО, 10.02.2020
<http://notorture.tj/org/tj/news/dodsitoni-davati-gayrikonuni-i-sarbozro-tasdik-kard-ammo-lattu-kubro-ne-video>
 6. Ҳалокати сарбози тоҷик. Аз тири ҳамхидмат, ё ҳангоми пок кардани силоҳ? ВИДЕО, 23.06.2020
<https://notorture.tj/org/tj/news/khalokati-sarbozi-tochik-az-tiri-khamhidmat-yo-khangomi-pok-kardani-silokh-video>
 7. ЧП на заставе: солдат-срочник погиб во время чистки оружия или от пули сослуживца?, 23.06.2020
<https://notorture.tj/org/news/chp-na-zastave-soldat-srochnik-pogib-vo-vremya-chistki-oruzhiya-ili-ot-puli-sosluzhivca>
 8. ПЫТКИ В ТАДЖИКИСТАНЕ, 18.05.2020
<https://notorture.tj/org/news/pytki-v-tadzhikistane-0>
 9. Радио «Азия-Плюс» в очередном выпуске передачи «Время знать!», 04.06.2020
<https://notorture.tj/org/news/radio-aziya-plyus-v-ocherednom-vypuske-peredachi-vremya-znat>
 10. Радиои «Азия-Плюс» дар барномаи навбатии «Вақти доништан аст!», 04.06.2020
<http://notorture.tj/org/tj/news/radioi-aziya-plyus-dar-barnomai-navbatii-vakti-donistan-ast>
 11. Инфографика «Правовые основы избрания меры пресечения в Таджикистане»
<https://notorture.tj/org/news/pravovye-osnovy-izbraniya-mery-presecheniya-v-tadzhikistane>
 12. Инфографика: Жестокое, бесчеловечное и унижающее достоинство обращение и наказание, 11.08.2020
<https://notorture.tj/org/news/infografika-zhestokogo-beschelovechnogo-i-unizhayushchego-dostoinstvo-obrashcheniya-ili-0>
 13. ИНФОГРАФИКАИ "МУНОСИБАТИ БЕРАҲМОНА, ҒАЙРИИНСОНӢ ВА ПАСТЗАНАНДАИ ШАЪНУ ШАРАФ Ё ҶАЗО, 11.08.2020
<https://notorture.tj/org/tj/news/infografikai-munosibati-berakhmona-gayriinsoni-va-pastzanandai-shanu-sharaf-yo-chazo>
 14. Инфографика: Понятие "Пытки", 12.08.2020
<https://notorture.tj/org/news/infografika-ponyatie-pytok>
 15. ИНФОГРАФИКАИ МАФХУМИ "ШИКАНЧА", 18.08.2020
<https://notorture.tj/org/tj/news/infografikai-mafhumi-shikancha>
 16. Инфографика: "Защита участников уголовного судопроизводства ", 14.08.2020
<https://notorture.tj/org/news/infografika-zashchita-uchastnikov-ugolovnogo-sudoproizvodstva>
 17. "Понятие "пытки" согласно национальному законодательству, 11.09.2020
<https://notorture.tj/org/news/ponyatie-pytki-soglasno-nacionalnomu-zakonodatelstvu>
 18. Мафҳуми "шиканча" тибқи қонунгузории миллий, 11.09.2020
<https://notorture.tj/org/tj/news/mafkhumi-shikancha-tibki-konunguzorii-milli>
 19. Инфографика "Право на здоровье и свободу от пыток в изоляторе временного содержания (ИВС)", 22.09.2020
<https://notorture.tj/org/news/infografika-pravo-na-zdorove-i-svobodu-ot-pytok-v-izolyatore-vremennogo-soderzhaniya-ivs>
 20. Инфографика "Ҳуқуқ ба ҳифзи саломатӣ ва озодӣ аз шиканча дар изоляторҳои муваққатӣ (ИВС)", 22.09.2020
<https://notorture.tj/org/tj/news/infografika-khukuk-ba-khifzi-salomati-va-ozodi-az-shikancha-dar-izolyatorkhoi-muvakkati-ivs>

-
21. Инфографикаи "Кафолати ҳифзи саломатии шахси дастгиршуда дар изолятори нигоҳдории муваққатӣ (ИВС) ва изолятори тафтишотӣ (СИЗО)", 23.09.2020
<https://notorture.tj.org/tj/news/infografikai-kafolati-khifzi-salomatii-shahsi-dastgirshuda-dar-izolyatori-nigokhdorii-muvakkati>
 22. Результаты деятельности Коалиции гражданского общества против пыток и безнаказанности в Таджикистане за январь-сентябрь 2020г., 29.10.2020
<https://notorture.tj.org/news/rezultaty-deyatelnosti-koalicii-grazhdanskogo-obshchestva-protiv-pytok-i-beznakazannosti-v>
 23. Коалиция против пыток Таджикистана подвела итоги деятельности за 9 месяцев 2020 года, 02.11.2020
<https://notorture.tj.org/news/koaliciya-protiv-pytok-tadzhikistana-podvela-itogi-deyatelnosti-za-9-mesyacev-2020-goda>
 24. Продвижение стандартов Стамбульского протокола: запущено мобильное приложение по вопросам медицинского документирования случаев насилия, 03.11.2020
<https://notorture.tj.org/news/prodvizhenie-standartov-stambulskogo-protokola-zapushcheno-mobilnoe-prilozhenie-po-voprosam>
 25. Группа по реабилитации за 9 месяцев 2020 года: предоставление помощи продолжалось, несмотря на пандемию, 04.11.2020
<https://notorture.tj.org/news/gruppa-po-reabilitacii-za-9-mesyacev-2020-goda-predostavlenie-pomoshchi-prodolzhalos-nesmotrya>
 26. ГПП: многие жертвы пыток в поисках справедливости отказываются идти до конца, 05.11.2020
<https://notorture.tj.org/news/gpp-mnogie-zhertvy-pytok-v-poiskah-spravedlivosti-otkazyvayutsya-idti-do-konca>
 27. Инфографика: "Гарантия охраны здоровья задержанного лица в изоляторе временного содержания (ИВС) и следственном изоляторе (СИЗО)"
<https://notorture.tj.org/news/infografika-garantiya-ohrany-zdorovya-zaderzhannogo-lica-v-izolyatore-vremennogo-soderzhaniya>
 28. Инфографика: "Механизмҳои байналмилалӣ ҳифзи ҳуқуқи инсон", 18.11.2020
<https://notorture.tj.org/tj/news/infografika-mehanizmkhoi-baynalmilalii-khifzi-khukuki-inson>
 29. Инфографика: "Международные механизмы в защиту прав человека", 18.11.2020
<https://notorture.tj.org/news/infografika-mezhdunarodnye-mehanizmy-v-zashchitu-prav-cheloveka>
 30. Инфографика: "Моральный вред жертвам пыток и жестокого обращения: как он возмещается", 19.11.2020
<https://notorture.tj.org/news/infografika-moralnyy-vred-zhertvam-pytok-i-zhestokogo-obrashcheniya-kak-vozmeshchaetsya>
 31. ГКХ: дар давраи авҷи пандемия дастрасии адвокатҳо ба ҷойҳои маҳрумӣ аз озодӣ маҳдуд шуда буд, 23.12.2020
<https://notorture.tj.org/tj/news/gkkh-dar-davrai-avchi-pandemiya-dastrasii-advokatkho-ba-choykhoi-makhrumiyat-az-ozodi-makhdud>
 32. Сообщения Комитета по правам человека в соответствие с Факультативным протоколом к Международному Пакту о гражданских и политических правах по РТ (статистика за 10 лет: 2010-2020г.), 24.12.2020
<https://notorture.tj.org/news/soobrazheniya-komiteta-po-pravam-cheloveka-v-sootvetstvie-s-fakultativnym-protokolom-k>

МАВОДХОИ ИТТИЛООТӢ

1. В Таджикистане ужесточены санкции за пытки – виновных ждет от 8 до 15 лет заключения, 02.01.2020
<http://notorture.tj.org/news/v-tadzhikistane-uzhestocheny-sankcii-za-pytки-vinovnyh-zhdet-ot-8-do-15-let-zaklyucheniya>
2. Марги сарбози тоҷик баъди ду моҳи даъват ба артиш. Равшан Азизов бемор буд?, 05.01.2020
<http://notorture.tj.org/tj/news/margi-sarbozi-tochik-badi-du-mokhi-davat-ba-artish-ravshan-azizov-bemor-bud>
3. Прокуратура: Шиканча кам шудааст, 29.01.2020
<http://notorture.tj.org/tj/news/prokuratura-shikancha-kam-shudaast>
4. Дар Тоҷикистон ҳукм барои шиканча пурзӯр карда шуд - гунаҳгоронро аз 8 то 15 соли ҳабс интизор аст, 02.01.2020
<http://notorture.tj.org/tj/news/dar-tochikiston-khukm-baroi-shikancha-purzur-karda-shud-gunahgoronro-az-8-15-soli-khabs>
5. Соли 2019-ум 50 нафар қурбонии шиканча ва аззои оилаҳои онҳо офиятбахшӣ гузаштанд, 05.02.2020
<http://notorture.tj.org/tj/news/soli-2019-um-50-nafar-kurbonii-shikancha-va-azoi-oilakhoi-onkho-ofiyatbahshi-guzashtand>
6. Приговор в отношении адвоката Абдурахмонзода остался без изменений, 27.01.2020
<http://notorture.tj.org/news/prigovor-v-otnoshenii-advokata-abdurahmonzoda-ostalsya-bez-izmeneniy>
7. Права военнослужащих: пытки в армии есть, но дел по статье «Пытки» не возбуждают
<http://notorture.tj.org/news/prava-voennosluzhashchih-pytки-v-armii-est-no-del-po-state-pytки-ne-vozbuzhdayut>
8. В 2019 году реабилитацию прошли 50 жертв пыток и членов их семей, 05.02.2020
<http://notorture.tj.org/news/v-2019-godu-reabilitaciyu-proshli-50-zhertv-pytok-i-chlenov-ih-semey>
9. Тренинги омодазоеи мушовирон/мутахассисони миллий оид ба ҳуҷҷатгузори далелҳои шиканча тибқи стандартҳои Протоколи Истамбулӣ, 06.02.2020
<http://notorture.tj.org/tj/news/treningi-omodasozii-mushovironmutahassisoni-milli-oid-ba-khuchchatguzorii-dalelkhoy-shikancha>
10. Для представителей силовых ведомств была проведена информационная сессия, 07.02.2020
<http://notorture.tj.org/news/dlya-predstaviteley-silovyh-vedomstv-byla-provedena-informacionnaya-sessiya>
11. Мизи гирд баҳшида ба рӯнамоии гузориши таҳлилий оид ба таъсис ва пешбурди институтҳои таҳхиси судии ғайридавлатӣ, 10.02.2020
<http://notorture.tj.org/tj/news/mizi-gird-bahshida-ba-runamoii-guzorishi-takhlili-oid-ba-tasis-va-peshburdi-institutkhoy>
12. АНАЛИТИЧЕСКИЙ ЦЕНТР КОАЛИЦИИ: ПРОДВИЖЕНИЕ СВОБОДЫ ОТ ПЫТОК ЧЕРЕЗ ВСТРЕЧИ И ПОДГОТОВКУ ДОКЛАДОВ, 11.02.2020
<http://notorture.tj.org/news/analiticheskiy-centr-koalicii-prodvizhenie-svobody-ot-pytok-cherez-vstrechi-i-podgotovku>
13. СТАЖИРОВКА В «ЦЕНТРЕ ПО ПРАВАМ ЧЕЛОВЕКА», 12.02.2020
<http://notorture.tj.org/news/stazhirovka-v-centre-po-pravam-cheloveka>

-
14. ГПП в 2019 году задокументировала более 50 обращений на предполагаемые пытки, 12.02.2020
<http://notorture.tj.org/news/gpp-v-2019-godu-zadokumentirovala-bolee-50-obrashcheniy-na-predpolagaemye-pytki>
 15. Мониторинговая группа: посещения мест лишения и ограничения свободы, проверки жалоб на пытки, 13.02.2020
<http://notorture.tj.org/news/monitoringovaya-gruppa-poseshcheniya-mest-lisheniya-i-ogranicheniya-svobody-proverki-zhalob-na>
 16. Медиа-группа – первоисточник информации о пытках и жестоком обращении, 17.02.2020
<http://notorture.tj.org/news/media-gruppa-pervoistochnik-informacii-o-pytках-i-zhestokom-obrashchenii>
 17. Стандарты Стамбульского протокола: важный момент в фиксации и документировании фактов пыток, 18.02.2020
<http://notorture.tj.org/news/standarty-stambul'skogo-protokola-vazhnyy-moment-v-fiksacii-i-dokumentirovanii-faktov-pytok>
 18. Коалиция против пыток: в приоритете – просвещение по вопросам свободы о пыток, 19.02.2020
<http://notorture.tj.org/news/koaliciya-protiv-pytok-v-prioritete-prosveshchenie-po-voprosam-svobody-o-pytok>
 19. В Душанбе обсужден проект четвертого периодического доклада Таджикистана по реализации МПЭСКП, 22.02.2020
<http://notorture.tj.org/news/v-dushanbe-obsuzhden-proekt-chetvertogo-periodicheskogo-doklada-tadzhikistana-po-realizacii>
 20. Барои намояндагони мақомоти қудратӣ чорабинии иттилоотӣ гузаронида шуд, 07.02.2020
<http://notorture.tj.org/tj/news/baroi-namoyandagoni-makomoti-kudrati-chorabinii-ittilooti-guzaronida-shud>
 21. В центре внимания журналистов - противодействие пыткам, 17.03.2020
<http://notorture.tj.org/news/v-centre-vnimanija-zhurnalistov-protivodeystvie-pytkam>
 22. Дар маркази таваҷҷуҳи рӯзноманигорон - мубориза бо шиканча, 17.03.2020
<http://notorture.tj.org/tj/news/dar-markazi-tavachchukhi-ruzmanigoron-muboriza-bo-shikancha>
 23. Адвокат добился допуска к подзащитному, пожаловшемуся на пытки, и участия в уголовном деле, 02.04.2020
<https://notorture.tj.org/news/advokat-dobil'sya-dopuska-k-podzashchitnomu-pozhalovshemusya-na-pytki-i-uchastiya-v-ugolovnom>
 24. Адвокат: мой подзащитный опроверг факты пыток, но посетовал о жестоком обращении, 03.04.2020
<https://notorture.tj.org/news/advokat-moy-podzashchitnyy-oproverg-fakty-pytok-no-posetoval-o-zhestokom-obrashchenii>
 25. В первом квартале-2020 Группа по реабилитации предоставила помощь 16 лицам, пострадавшим от пыток и жестокого обращения, 09.04.2020
<https://notorture.tj.org/news/v-pervom-kvartale-2020-gruppa-po-reabilitacii-predostavila-pomoshch-16-licam-postradavshim-ot>
 26. ГПП за первый квартал-2020: документировано 13 обращений, связанных с пытками и жестоким обращением, 10.04.2020

-
- <https://notorture.tj.org/news/gpp-za-pervyy-kvartal-2020-dokumentirovano-13-obrashcheniy-svyazannyh-s-pytkami-i-zhestokim>
27. Проект по Стамбульскому протоколу продвигает создание института негосударственной экспертизы, 13.04.2020
<https://notorture.tj.org/news/proekt-po-stambulskomu-protokolu-prodvigaet-sozдание-instituta-negosudarstvennoy-ekspertizy>
28. Обвиняемый просит изменить меру пресечения в связи с болезнью, 22.04.2020
<https://notorture.tj.org/news/obvinyaemyy-prosit-izmenit-meru-presecheniya-v-svyazi-s-boleznyu>
29. Адвокат: «Суд не принял меры по заявлению о пытках», 24.04.2020
<https://notorture.tj.org/news/advokat-sud-ne-prinyal-mery-po-zayavleniyu-o-pytках>
30. Минздрав ответил на запрос Коалиции: эпидемиологическая ситуация в стране относительно спокойная, 24.04.2020
<https://notorture.tj.org/news/minzdrav-otvetil-na-zapros-koalicii-epidemiologicheskaya-situaciya-v-strane-otnositelno>
31. Коалиция против пыток призывает к соблюдению прав заключенных в условиях ограничений в рамках борьбы с COVID-19, 25.04.2020
<https://notorture.tj.org/news/koaliciya-protiv-pytok-prizyvaet-k-soblyudeniyu-prav-zaklyuchennyh-v-usloviyah-ogranicheniy-v>
32. Гражданское общество Таджикистана предлагает Минздраву сотрудничество в борьбе с COVID-19, 26.04.2020
<https://notorture.tj.org/news/grazhdanskoe-obshchestvo-tadzhikistana-predlagaet-minzdravu-sotrudnichestvo-v-borbe-s-covid-19>
33. Минфин: Мы готовы обсудить проект Налогового кодекса с гражданским обществом, 28.04.2020
<https://notorture.tj.org/news/minfin-my-gotovy-obsudit-proekt-nalogovogo-kodeksa-s-grazhdanskim-obshchestvom>
34. Отец таджикского журналиста Далера Шарипова обратился к Уполномоченному по правам человека, 28.04.2020
<https://notorture.tj.org/news/otec-tadzhikskogo-zhurnalista-dalera-sharipova-obratilsya-k-upolnomochennomu-po-pravam>
35. Суд продлил срок содержания под стражей обвиняемого, больного диабетом, 06.05.2020
<https://notorture.tj.org/news/sud-prodlil-srok-soderzhaniya-pod-strazhey-obvinyaemogo-bolnogo-diabetom>
36. РОДСТВЕННИКИ ОБВИНЯЕМОГО, БОЛЕЮЩЕГО ДИАБЕТОМ, ТРЕБУЮТ ПРОТЕСТИРОВАТЬ ЕГО НА COVID-19, 01.06.2020
<https://notorture.tj.org/news/rodstvenniki-obvinyaemogo-boleyushchego-diabetom-trebuyut-protestirovat-ego-na-covid-19>
37. Житель Душанбе требует компенсацию от МВД за незаконные действия сотрудников милиции, 05.06.2020
<https://notorture.tj.org/news/zhitel-dushanbe-trebuets-kompensatsiyu-ot-mvd-za-nezakonnye-deystviya-sotrudnikov-milicii>
38. Омбудсмен перенаправил письмо организаций гражданского общества в Генпрокуратуру, 10.06.2020
<https://notorture.tj.org/news/ombudsmen-perenapravil-pismo-organizatsiy-grazhdanskogo-obshchestva-v-genprokuraturu>
39. Суд отложил слушания по «кассационке» Афзала Додоматова, 12.06.2020

-
- <https://notorture.tj.org/news/sud-otlozhil-slushaniya-po-kassacionke-afzala-dodomatova>
40. Проверка Омбудсмена: Рустам Бобоев болен и проходит курс лечения..., 23.06.2020
<https://notorture.tj.org/news/proverka-ombudsmena-rustam-boboev-bolen-i-prohodit-kurs-lecheniya>
41. Реабилитация лиц, переживших пытки и/или членов их семей, 24.06.2020
<https://notorture.tj.org/news/reabilitaciya-lic-perezvivshih-pytki-i-ili-chlenov-ih-semej>
42. Официальная недосказанность, или насколько доступна информация о пытках на сайтах госорганов, 26.06.2020
<https://notorture.tj.org/news/oficialnaya-nedoskazannost-ili-naskolko-dostupna-informaciya-o-pytkah-na-saytah-gosorgano>
43. МВД: Авазмад Гурбатов в госзащите не нуждается., 09.07.2020
<https://notorture.tj.org/news/mvd-avazmad-gurbatov-v-goszashchite-ne-nuzhdaetsya>
44. Мать Хуршеда Бобокалонова призывает власти исполнить сообщения ООН, 10.07.2020
<https://notorture.tj.org/news/mat-hursheda-bobokalonova-prizyvaet-vlasti-ispolnit-soobrazheniya-onn>
45. Посухи радди ВКД. Мақомот гуфтанд, Абдуллоҳ Ғурбатӣ ба ҳимояи давлатӣ эҳтиёҷ надорад, 10.07.2020
<https://notorture.tj.org/tj/news/posuhi-raddi-vkd-makomot-guftand-abdullokh-gurbati-ba-khimoyai-davlati-ekhtiyoch-nadorad>
46. Чаро қотили Дӯстов се сол боз дар озодист?, 14.07.2020
<https://notorture.tj.org/tj/news/charo-kotili-dustov-se-sol-boz-dar-ozodist>
47. Дар ним сол ба Прокуратураи генералӣ ҳашт шикоят аз шиканча ворид шудааст, 14.07.2020
<https://notorture.tj.org/tj/news/dar-nim-sol-ba-prokuraturai-generalii-khasht-shikoyat-az-shikancha-vorid-shudaast>
48. Дар маҳбасҳо ягон ҳел мулоқот нест, аммо фиристаҳо иҷозат дода шудаанд, 14.07.2020
<https://notorture.tj.org/tj/news/dar-makhbaskho-yagon-hel-mulokot-nest-ammo-firistakho-ichozat-doda-shudaand>
49. В тюрьмах никаких свиданий, но «передачи» разрешены, 14.07.2020
<https://notorture.tj.org/news/v-tyurmah-nikakih-svidaniy-no-peredachki-razresheny>
50. За полгода в Генпрокуратуру поступило восемь «пыточных» заявлений, 14.07.2020
<https://notorture.tj.org/news/za-polgoda-v-genprokuraturu-postupilo-vosem-pytochnyh-zayavleniy>
51. Кассационная коллегия: «Приговор по делу Додоматова оставить без изменений», 16.07.2020
<https://notorture.tj.org/news/kassacionnaya-kollegiya-prigovor-po-delu-dodomatova-ostavit-bez-izmeneniy>
52. Омбудсмен: за полгода поступило три обращения о пытках, 16.07.2020
<https://notorture.tj.org/news/ombudsmen-za-polgoda-postupilo-tri-obrashcheniya-o-pytkah>
53. Рустам Бобоев: «Лекарства покупают родные, а в СИЗО нет условий для лечения», 17.07.2020
<https://notorture.tj.org/news/rustam-boboev-lekarstva-pokupayut-rodnye-v-sizo-net-usloviy-dlya-lecheniya>
54. Внедрение Стамбульских принципов: Продвигается создание института негосударственной экспертизы

-
- <https://notorture.tj.org/news/vnedrenie-stambulskih-principov-prodvigaetsya-sozdanie-instituta-negosudarstvennoy-ekspertizy>
55. Амалисозии шартҳои Истамбулӣ: Таъсиси институти ташхиси ғайридавлатӣ амалӣ шуда истодааст. 23.07.2020
<https://notorture.tj.org/tj/news/amalisozii-shartkhoy-istambuli-tasisi-instituti-tashhisi-gayridavlati-amali-shuda-istodaast>
56. Гуруҳи расонаӣ: чорабинии якмоҳа бахшида ба Рӯзи байналмилалӣ Ҳимояи қурбонӣни шиканча - аз китоб то барномаи радиой, 24.07.2020
<https://notorture.tj.org/tj/news/gurukhi-rasonai-chorabinii-yakmokha-bahshida-ba-ruzi-baynalmilalii-khimoyai-kurboniyoni>
57. Медиа-группа: месячная кампания в международный день защиты жертв пыток – от книги до радиопередачи, 24.07.2020
<https://notorture.tj.org/news/media-gruppa-mesyachnaya-kampaniya-v-mezhdunarodnyy-den-zashchity-zhertv-pytok-ot-knigi-do>
58. ГПП: многие жертвы пыток отказываются идти до конца в поисках справедливости, 27.07.2020
<https://notorture.tj.org/news/gpp-mnogie-zhertvy-pytok-otkazyvayutsya-idti-do-konca-v-poiskah-spravedlivosti>
59. Группа по реабилитации жертв пыток пересмотрела свою деятельность из-за COVID-19, 28.07.2020
<https://notorture.tj.org/news/gruppa-po-reabilitacii-zhertv-pytok-peresmotrela-svoyu-deyatelnost-iz-za-covid-19>
60. Группа правовой помощи Коалиции провела рабочую встречу с адвокатами и общественными организациями города Пенджикента, 29.07.2020
<https://notorture.tj.org/news/gruppa-pravovoy-pomoshchi-koalicii-provela-rabochuyu-vstrechu-s-advokatami-i-obshchestvennymi>
61. «Ассоциация юристов Памира» помогает в ГБАО бороться с коронавирусом, 29.07.2020
<https://notorture.tj.org/news/associaciya-yuristov-pamira-pomogaet-v-gbao-borotsya-s-koronavirusom>
62. ГКХ: бисёр қурбонӣни шиканча аз то ба охир чӯё шудани адолат даст мекашанд, 27.07.2020
<https://notorture.tj.org/tj/news/gkkh-bisyor-kurboniyoni-shikancha-az-ba-ohir-chuyo-shudani-adolat-dast-mekashand>
63. Гуруҳи офиятбахшӣ фаъолиятшро бо сабаби COVID-19 бознигарӣ кард, 28.07.2020
<https://notorture.tj.org/tj/news/gurukhi-ofiyatbahshi-faoliyatashro-bo-sababi-covid-19-boznigari-kard>
64. «Ассотсиатсияи ҳуқуқшиносони Помир» дар ВМКБ барои мубориза бо коронавирус кумак мерасонад, 29.07.2020
<https://notorture.tj.org/tj/news/assotsiatsiyai-khukukshinosoni-pomir-dar-vmkb-baroi-muboriza-bo-koronavirus-kumak-merasonad>
65. Гуруҳи кумаки ҳуқуқии Эътилоф бо адвокатҳо ва ташкилотҳои ҷамъиятии шаҳри Панҷакент воҳӯрии қорӣ доир кард, 29.07.2020
<https://notorture.tj.org/tj/news/gurukhi-kumaki-khukukii-etilof-bo-advokatkho-va-tashkilotkhoy-chamiyatii-shakhri-panchakent>
66. Ассотсиатсияи "Машваратчиёни халқии Тоҷикистон" дар давраи пандемия ба кормандони тиббӣ ва мизоҷоне, ки ба нақзи ҳуқуқҳояшон дучор гаштаанд, кумак мерасонад, 30.07.2020

-
- <https://notorture.tj/tj/news/assotsiatsiyai-mashvaratchiyoni-halkii-tochikiston-dar-davrai-pandemiya-ba-kormandoni-tibbi-va>
67. Иди Қурбон муборак бошад!, 31.07.2020
<https://notorture.tj/tj/news/idi-kurbon-muborak-boshad>
68. Очередная смерть таджикского солдата: трагическая случайность или убийство? 02.08.2020
<https://notorture.tj/news/ocherednaya-smert-tadzhikskogo-soldata-tragicheskaya-sluchaynost-ili-ubiystvo>
69. Ҳимоятгарони ҳуқуқ ба кӯдаконе, ки адои ҷазо мекунанд, воситаҳои муҳофизатӣ ва доруворӣ тақсим карданд, 04.08.2020
<https://notorture.tj/tj/news/khimoyatgaroni-khukuk-ba-kudakone-ki-adoi-chazo-mekunand-vositakhoi-mukhofizati-va-doruvori>
70. Правозащитники передали средства защиты и лекарства детям, отбывающим наказание, 04.08.2020
<https://notorture.tj/news/pravozashchitniki-peredali-sredstva-zashchity-i-lekarstva-detyam-otbyvayushchim-nakazanie>
71. ОО «Начоти кудакон» провела мероприятия по предотвращению распространения COVID-19, 05.08.2020
<https://notorture.tj/news/oo-nachoti-kudakon-provela-meropriyatiya-po-predotvrashcheniyu-rasprostraneniya-covid-19>
72. “Офис гражданских свобод” помог более чем 400 семьям в период пандемии, 06.08.2020
<https://notorture.tj/news/ofis-grazhdanskih-svobod-pomog-bolee-chem-400-semyam-v-period-pandemii>
73. Генпрокуратура РТ: Попытки не применялись, обращайтесь в суд в частном порядке, 06.08.2020
<https://notorture.tj/news/genprokuratura-rt-pytki-ne-primenyalis-obrashchaytes-v-sud-v-chastnom-poryadke>
74. ТҶ “Начоти кӯдакон” оид ба пешгирии паҳншавии COVID-19 ҷорабинӣ гузаронид, 05.08.2020
<https://notorture.tj/tj/news/tch-nachoti-kudakon-oid-ba-peshgirii-pakhnshavii-covid-19-chorabini-guzaronid>
75. “Дафтари озодиҳои шаҳрвандӣ” дар давраи пандемия ба беш аз 400 оила кумак расонид, 06.08.2020
<https://notorture.tj/tj/news/daftari-ozodikhoi-shakhrvandi-dar-davrai-pandemiya-ba-besh-az-400-oila-kumak-rasonid>
76. ЛАЙФХАК: Что такое пытки, и кто может стать жертвой жестокого обращения?, 10.08.2020
<https://notorture.tj/news/layfhak-cto-takoe-pytki-i-kto-mozhet-stat-zhertvoy-zhestokogo-obrashcheniya>
77. Баъд аз марги Рамазон Зоиров ҷаҳор ҳамхидмати ӯро дастгир кардаанд, 12.08.2020
<https://notorture.tj/tj/news/bad-az-margi-ramazon-zoirov-chakhor-khamhidmati-uro-dastgir-kardaand>
78. Совершенствование навыков освещения противодействия пыткам. День первый, 17.08.2020
<https://notorture.tj/news/sovershenstvovanie-navykov-osveshcheniya-protivodeystviya-pytkam-den-pervyy>

-
79. Совершенствование навыков освещения противодействия пыткам. День второй, 19.08.2020
<https://notorture.tj.org/news/sovershenstvovanie-navykov-osveshcheniya-protivodeystviya-pytka-den-vtoroy>
80. «Исполнение пунктов Национального плана действий по выполнению рекомендаций Комитета ООН против пыток на 2019-2022 годы» (Материалы участников семинара) «Журналистам рассказали о нюансах освещения темы пыток», 19.08.2020
<https://notorture.tj.org/news/ispolnenie-punktov-natsionalnogo-plana-deystviypovypolneniyu-rekomendatsiy-komiteta-onn-protiv>
81. МАРКАЗИ МУСТАҚИЛ ОИД БА ҲИФЗИ ҲУҚУҚИ ИНСОН СЕМИНАРИ ДУРЎЗА ДОИР НАМУД., 20.08.2020
<https://notorture.tj.org/tj/news/markazi-mustakil-oid-ba-khifzi-khukuki-inson-seminari-duruza-doir-namud>
82. Семинари муфид., 20.08.2020
<https://notorture.tj.org/tj/news/seminari-mufid>
83. Агентии назорати маводи нашъавари назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон: Оид ба иҷрои бандҳои Нақшаи миллии амалҳо вобаста ба тавсияҳои Кумитаи зидди шиканҷаи СММ барои солҳои 2019-2022, 20.08.2020
<https://notorture.tj.org/tj/news/agentii-nazorati-mavodi-nashaovari-nazdi-prezidenti-chumkhurii-tochikiston-oid-ba-ichroi>
84. Оид ба иҷрои бандҳои Нақшаи миллии амалҳо вобаста ба тавсияҳои Кумитаи зидди шиканҷаи СММ барои солҳои 2019-2022, 20.08.2020
<https://notorture.tj.org/tj/news/oid-ba-ichroi-bandkhoi-nakshai-millii-amalkho-vobasta-ba-tavsiyakhoi-kumitai-ziddi-shikanchai>
85. Нақшаи чорабиниҳои Вазорати адлия оид ба амалӣ намудани нақшаи миллии амалҳо, 21.08.2020
<https://notorture.tj.org/tj/news/nakshai-chorabinikhoi-vazorati-adliya-oid-ba-amali-namudani-nakshai-millii-amalkho>
86. Барномаи давлатӣ оид ба пешгирии зӯроварӣ дар оила дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2014-2023 ва банди 20-и Нақшаи миллии амалҳо, 22.08.2020
<https://notorture.tj.org/tj/news/barnomai-davlati-oid-ba-peshgirii-zurovari-dar-oila-dar-chumkhurii-tochikiston-baroi-solkhoi>
87. Иҷрои банди 20-и Нақшаи миллии амалҳо, 22.08.2020
<https://notorture.tj.org/tj/news/ichroi-bandi-20-i-nakshai-millii-amalkho>
88. Вазорати мудофия барои пешгирӣ намудани қонуншиканиҳо дар сафи Артиши миллий пайваста тадбири чораҳои заруриро меандешанд, 24.08.2020
<https://notorture.tj.org/tj/news/vazorati-mudofia-baroi-peshgiri-namudani-konunshikanikho-dar-safi-artishi-milli-payvasta>
89. Хабарӣ кӯтоҳ оиди таъмини иҷрои Нақшаи миллии амалҳо вобаста ба иҷрои тавсияҳои Кумитаи зидди шиканҷаи Созмони Милалӣ Муттаҳид барои солҳои 2019 – 2022 аз ҷониби Агентии назорати давлатии молиявӣ ва мубориза бо коррупсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, 24.08.2020
<https://notorture.tj.org/tj/news/habari-kutokh-oidi-tamini-ichroi-nakshai-millii-amalkho-vobasta-ba-ichroi-tavsiyakhoi-kumitai>
90. Ҷиҳати таъмини иҷрои Нақшаи миллии амалҳо: Таҳқиқоти Тиббӣ — Демографии, 25.08.2020
<https://notorture.tj.org/tj/news/chikhati-tamini-ichroi-nakshai-millii-amalkho-takhkikoti-tibbi-demografii>

-
91. Маълумотномаи Кумитаи кор бо занон ва оилаи назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, 25.08.2020
<https://notorture.tj/org/tj/news/malumotnomai-kumitai-kor-bo-zanon-va-oilai-nazdi-khukumati-chumkhurii-tochikiston>
 92. Дар бораи шиканча чиро бояд донист!, 26.08.2020
<https://notorture.tj/org/tj/news/dar-borai-shikancha-chiro-boyad-donist>
 93. Фаъолияти ҳуҷраҳо барои занони аз зуроварӣ ранҷкашида., 26.08.2020
<https://notorture.tj/org/tj/news/faoliyati-khuchrakho-baroi-zanoni-az-zurovari-ranchkashida>
 94. Пешгирии шиканча» дар шабакаҳои телевизион ва радио 27.08.2020
<https://notorture.tj/org/tj/news/peshgirii-shikancha-dar-shabakakhoi-televizion-va-radio>
 95. Иҷрои бандҳои дахлдори Нақшаи миллии амалҳо, 27.08.2020
<https://notorture.tj/org/tj/news/ichroi-bandkhoi-dahldori-nakshai-millii-amalkho>
 96. Офиатбахшии иҷтимоӣ-психологӣ қурбониёни шиканча, 28.08.2020
<https://notorture.tj/org/tj/news/ofiyatbahshii-ichtimoi-psiologii-kurboniyoni-shikancha>
 97. Психосоциальная реабилитация лиц, переживших пытки, 28.08.2020
<https://notorture.tj/org/news/psihosocialnaya-reabilitaciya-lic-perezvivshih-pytki>
 98. Гарантии защиты от пыток и жестокого обращения при избрании меры пресечения, 28.08.2020
<https://notorture.tj/org/news/garantii-zashchity-ot-pytok-i-zhestokogo-obrashcheniya-pri-izbranii-mery-presecheniya>
 99. Следователь Генпрокуратуры РТ: «Адвокат не предоставил ордер», 08.09.2020
<https://notorture.tj/org/news/sledovatel-genprokuratury-rt-advokat-ne-predostavil-order>
 100. Столичный горсуд рассмотрит «дело главбуха «ХИМА Текстиль», 16.09.2020
<https://notorture.tj/org/news/stolichnyy-gorsud-rassmotrit-delo-glavbuha-hima-tekstil>
 101. Милисаи гумонбар дар шиканча: чаро ман дар ёди ҷабрдида мондааму дигарон не? 17.09.2020
<https://notorture.tj/org/tj/news/milisai-gumonbar-dar-shikancha-charo-man-dar-yodi-chabrdida-mondaamu-digaron-ne>
 102. ОФ «Ташаббуси ҳуқуқи» участвует в онлайн-встрече Генеральной ассамблеи IRCT 07.10.2020
<https://notorture.tj/org/news/tashabbusi-hukuki-uchastvuet-v-onlayn-vstreche-generalnoy-assamblei-irct>
 103. ГПП провела встречу с адвокатами и представителями НПО в Хороге, 20.10.2020
<https://notorture.tj/org/news/gpp-provela-vstrechu-s-advokatami-i-predstavitelyami-npo-v-horoge>
 104. Руководители групп Коалиции провели семинар для ОО «Начоти кудакон», 21.10.2020
<https://notorture.tj/org/news/rukovoditeli-grupp-koalicii-proveli-seminar-dlya-oo-nachoti-kudakon>
 105. ЛАЙФХАК: насколько открыты и доступны суды, 26.10.2020
<https://notorture.tj/org/news/layfhak-naskolko-otkryty-i-dostupny-sudy>
 106. ГПП провела встречу с адвокатами Согда, 28.10.2020
<https://notorture.tj/org/news/gpp-provela-vstrechu-s-advokatami-sogda>
 107. Медиа-группа: кампании в поддержку жертв пыток и освещение вопросов свободы от пыток, 09.11.2020
<https://notorture.tj/org/news/media-gruppa-kampanii-v-podderzhku-zhertv-pytok-i-osveshchenie-voprosov-svobody-ot-pytok>

-
108. В Таджикистане стартовал проект «COVID-19: перенаселенность в тюрьмах», 05.11.2020
<https://notorture.tj.org/news/v-tadzhikistane-startoval-proekt-covid-19-perenaselennost-v-tyurmah>
 109. COVID-19 и заключенные: важно обеспечить доступ к медицинской помощи и услугам, связь с внешним миром и доступ к информации, 06.11.2020
<https://notorture.tj.org/news/covid-19-i-zaklyuchennye-vazhno-obespechit-dostup-k-medicinskoj-pomoshchi-i-uslugam-svyaz-s>
 110. ГПП провела для адвокатов Согда мастер-класс по расследованию и документированию фактов пыток, 09.11.2020
<https://notorture.tj.org/news/gpp-provela-dlya-advokatov-sogda-master-klass-po-rassledovaniyu-i-dokumentirovaniyu-faktov>
 111. РАДИОВИКТОРИНА И ОНЛАЙН КОНСУЛЬТАЦИЯ! 12.11.2020
<https://notorture.tj.org/news/radioviktorina-i-onlayn-konsultaciya>
 112. Мониторинг в местах содержания под стражей во время пандемии COVID-19, 13.11.2020
<https://notorture.tj.org/news/monitoring-v-mestah-soderzhaniya-pod-strazhey-vo-vremya-pandemii-covid-19>
 113. Киноклуб в честь Всемирного дня прав человека, 16.11.2020
<https://notorture.tj.org/news/kinoklub-v-chest-vsemirnogo-dnya-prav-cheloveka>
 114. Соцработники и сотрудники пенитенциарной системы приобрели навыки документирования фактов пыток и их психосоциальных последствий, 18.11.2020
<https://notorture.tj.org/news/socrabotniki-i-sotrudniki-penitenciarnoj-sistemy-priobreli-navyki-dokumentirovaniya-faktov>
 115. ГПП провела мастер-класс по медицинскому документированию фактов пыток для адвокатов и юристов Бохтара, 18.11.2020
<https://notorture.tj.org/news/gpp-provela-master-klass-po-medicinskomu-dokumentirovaniyu-faktov-pytok-dlya-advokatov-i>
 116. Более 70 человек приняли участие в киноклубе, посвященном Всемирному дню прав человека, 18.11.2020
<https://notorture.tj.org/news/bolee-70-chelovek-prinyali-uchastie-v-kinoklabe-posvyashchennom-vsemirnomu-dnyu-prav-cheloveka>
 117. Марафон тренингов по правам человека, 19.11.2020
<https://notorture.tj.org/news/marafon-treningov-po-pravam-cheloveka>
 118. Обеспечение прав наиболее уязвимых групп заключенных в условиях пандемии, 20.11.2020
<https://notorture.tj.org/news/obespechenie-prav-naibolee-uyazvimyh-grupp-zaklyuchennyh-v-usloviyah-pandemii>
 119. А ты знаешь свои права?, 26.11.2020
<https://notorture.tj.org/news/ty-znaesh-svoi-prava>
 120. Дебатный турнир «Кубок права», 27.11.2020
<https://notorture.tj.org/news/debatnyy-turnir-kubok-prava>
 121. COVID-19: Комитет Совета Европы против пыток выпустил Свод принципов обращения с лицами, находящимися в условиях несвободы, 27.11.2020
<https://notorture.tj.org/news/covid-19-komitet-soveta-evropy-protiv-pytok-vypustil-svod-principov-obrashcheniya-s-licami>
 122. В Душанбе определили победителей дебатного турнира «Кубок Права», 07.12.2020

-
- <https://notorture.tj.org/news/v-dushanbe-opredelili-pobediteley-debatnogo-turnira-kubok-prava>
123. Коалиция против пыток завершила 30-дневную кампанию под лозунгом «Права! Достоинство! Развитие!», 10.12.2020
<https://notorture.tj.org/news/koaliciya-protiv-pytok-zavershila-30-dnevnyuyu-kampaniyu-pod-lozungom-prava-dostoinstvo>
124. PRI: в условиях пандемии и ограничений заключенные должны иметь доступ к электронной почте, видеозвонкам и телефону, 04.12.2020
<https://notorture.tj.org/news/pri-v-usloviyah-pandemii-i-ogranicheniy-zaklyuchennye-dolzhny-imet-dostup-k-elektronnoy-pochte>
125. По делу Афзала Додоматова подана надзорная жалоба в Верховный суд, 07.12.2020
<https://notorture.tj.org/news/po-delu-afzala-dodomatova-podana-nadzornaya-zhaloba-v-verhovnyy-sud>
126. Суд завершил следствие по «делу хищения кредитных средств», 08.12.2020
<https://notorture.tj.org/news/sud-zavershil-sledstvie-po-delu-hishcheniya-kreditnyh-sredstv>
127. Медицинские аспекты Стратегии тюремной реформы в Таджикистане, 11.12.2020
<https://notorture.tj.org/news/medicinskie-aspekty-strategii-tyuremnoy-reformy-v-tadzhikistane>
128. ГПП: в самый пик пандемии адвокаты были ограничены в доступе к местам лишения свободы, 23.12.2020
<https://notorture.tj.org/news/gpp-v-samyy-pik-pandemii-advokaty-byli-ogranicheny-v-dostupe-k-mestam-lisheniya-svobody>
129. Инструкция о задержании, или что нужно знать о порядке задержания, 25.12.2020
<https://notorture.tj.org/news/instrukciya-o-zaderzhanii-ili-cto-nuzhno-znat-o-ptyadke-zaderzhaniya>

АЗ ДИГАР МАНБАЪҲО

1. Смерть солдата спустя два месяца службы. Равшан Азизов был болен?, 05.01.2020
<http://notorture.tj.org/news/smert-soldata-spustya-dva-mesyaca-sluzhby-ravshan-azizov-byi-bolen>
2. Три брата пожаловались на пытки. Полиция обвинения отрицает, 10.01.2020
<http://notorture.tj.org/news/tri-brata-pozhalovalis-na-pytki-miliciya-obvineniya-otricaet-video>
3. В Таджикистане по делу о пытках взят под стражу еще один экс-сотрудник милиции. 19.01.2020
<http://notorture.tj.org/news/v-tadzhikistane-po-delu-o-pytках-vzyat-pod-strazhu-eshche-odin-eks-sotrudnik-milicii>
4. Нигина Бахриева о пытках и о том, как Таджикистан соблюдает права человека, 19.01.2020
<http://notorture.tj.org/news/nigina-bahrieva-o-pytках-i-o-tom-kak-tadzhikistan-soblyudaet-prava-cheloveka>
5. Из армии в психбольницу. Солдат сбросился со второго этажа или его жестоко избили?, 26.01.2020
<http://notorture.tj.org/news/iz-armii-v-psihbolnicu-soldat-sbrosilsya-so-vtorogo-etazha-ili-ego-zhestoko-izbili-video>

-
6. «Доставили будущего солдата, принимайте». Сезон облав в Таджикистане, 20.04.2020
<https://notorture.tj.org/news/dostavili-budushchego-soldata-prinimayte-sezon-oblav-v-tadzhikistane>
 7. Новый метод призыва: сначала "облава", а потом исключение из ВУЗа, 23.04.2020
<https://notorture.tj.org/news/novyy-metod-prizyva-snachala-oblava-potom-isklyuchenie-iz-vuza>
 8. В Таджикистане группу заключенных поместили на карантин, 27.04.2020
<https://notorture.tj.org/news/v-tadzhikistane-gruppu-zaklyuchennykh-pomestili-na-karantin>
 9. Глава ГУИУН Таджикистана: «Ситуация с заболеваемостью в тюрьмах под контролем», 12.05.2020
<https://notorture.tj.org/news/glava-guiun-tadzhikistana-situaciya-s-zabolevaemostyu-v-tyurmah-pod-kontrolem>
 10. «В тюрьмах Таджикистана за полгода скончался 41 заключенный», 13.07.2020
<https://notorture.tj.org/news/v-tyurmah-tadzhikistana-za-polgoda-skonchalsya-41-zaklyuchennyj>
 11. Дар маҳбасҳои Тоҷикистон дар ним сол 41 маҳбус фавтидаанд, 13.07.2020
<https://notorture.tj.org/tj/news/dar-makhbaskhoi-tochikiston-dar-nim-sol-41-makhbus-favtidaand>
 12. Очередная смерть таджикского солдата: трагическая случайность или убийство, 02.08.2020
<https://notorture.tj.org/news/ocherednaya-smert-tadzhikskogo-soldata-tragicheskaya-sluchaynost-ili-ubiystvo>
 13. Ҳалокати сарбози тоҷик. Мақомот: Рамазон Зоиров худро паронд. Волидон: Тир аз пушт задааст., 02.08.2020
<https://notorture.tj.org/tj/news/khalokati-sarbozi-tochik-makomot-ramazon-zoirov-hudro-parond-validon-tir-az-pusht-zadaast>
 14. Дилрабо Самадова аз камчуръатӣ ва се мушкили асосии ҳомиёни ҳуқуқ гуфт. ВИДЕО, 11.12.2020
<https://notorture.tj.org/tj/news/dilrabo-samadova-az-kamchurati-va-se-mushkili-asosii-khomiyoni-khukuk-guft-video>
 15. Дилрабо Самадова: общество должно знать обо всех обращениях о пытках, 11.12.2020
<https://notorture.tj.org/news/dilrabo-samadova-obshchestvo-dolzno-znat-obo-vseh-obrashcheniyah-o-pytках>